

Publikacja prezentuje obecne i przyszłe funkcje Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji. Jej głównym celem jest wsparcie użytkowników rejestru w określeniu i wyborze ścieżki kariery. W praktyczny sposób pokazuje, jak można wykorzystać zasoby ZRK w planowaniu rozwoju edukacyjnego i zawodowego. Przeznaczona jest dla szerokiego grona odbiorców zainteresowanych uczeniem się przez całe życie i efektywnym funkcjonowaniem na rynku pracy dzięki możliwości zdobywania nowych kwalifikacji.

Z publikacji mogą skorzystać zarówno osoby zainteresowane własnym rozwojem, doradcy zawodowi, usługodawcy wspierający innych w potwierdzaniu i zdobywaniu konkretnych kwalifikacji, jak i pracodawcy przy procesach rekrutacji oraz w planowaniu rozwoju kompetencji pracowników.

ISBN 978-83-66612-10-5
Instytut Badań Edukacyjnych
ul. Górczewska 8
01-180 Warszawa
tel. +48 22 241 71 00; www.ibe.edu.pl

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu: Prowadzenie i rozwój Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Egzemplarz bezpłatny

ZINTEGROWANY REJESTR KWALIFIKACJI JAKO NARZĘDZIE WSPIERAJĄCE ROZWÓJ EDUKACYJNO-ZAWODOWY

ZINTEGROWANY REJESTR KWALIFIKACJI

JAKO NARZĘDZIE WSPIERAJĄCE ROZWÓJ EDUKACYJNO-ZAWODOWY

Autorzy:

dr Marcin Będkowski
dr Kamila Pawłowska
dr Anna Pluskota
Irmina Sokulska

Redakcja językowa:

Monika Niewielska

Projekt graficzny okładki i skład:

Anna Nowak, Wojciech Maciejczyk

Zdjęcie na okładce:

© shutterstock.com

© Copyright by: Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2020

ISBN 978-83-66612-10-5

Wzór cytowania:

Będkowski, M., Pawłowska, K., Pluskota A., Sokulska, I. (2020). *Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji jako narzędzie wspierające rozwój edukacyjno-zawodowy*. Warszawa: IBE.

Druk:

ViW Studio Wiktor Krawczyński
ul. Szkolna 3
05-530 Dobiesz

Wydawca:

Instytut Badań Edukacyjnych
ul. Górczewska 8
01-180 Warszawa
tel. +48 22 241 71 00; www.ibe.edu.pl

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu: Prowadzenie i rozwój Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Egzemplarz bezpłatny

Spis treści

WSTĘP	5
WPROWADZENIE	7
1. ROLA ZINTEGROWANEGO REJESTRU KWALIFIKACJI W ZINTEGROWANYM SYSTEMIE KWALIFIKACJI	9
1.1. Idea Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i podstawowe założenia systemu	9
1.2. Znaczenie Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji	11
2. PRZEWODNIK PO ZINTEGROWANYM REJESTRZE KWALIFIKACJI	14
2.1. Funkcjonalności Rejestru	14
2.2. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK	24
3. WYKORZYSTANIE ZINTEGROWANEGO REJESTRU KWALIFIKACJI W PRAKTYCE – STUDIA PRZYPADKÓW	39
3.1. Możliwości rozwoju edukacyjno-zawodowego. Historia pana Marka, osoby aktywnej na rynku pracy	39
3.2. Doradztwo edukacyjno-zawodowe w publicznych służbach zatrudnienia. Historia pani Katarzyny, pracownika Powiatowego Urzędu Pracy	49
3.3. Możliwości rozwoju personelu i organizacji. Historia biura podróży – wyzwania w procesie rekrutacji, szkoleń i rozwoju organizacji	57
3.4. Perspektywy działań dla firm szkoleniowych. Historia firmy „Pracownia Krawiecka – Innes Lux” jako przykład potencjalnych: IC, PZZJ oraz podmiotu wnioskującego o włączenie kwalifikacji do ZSK	69
3.5. Funkcje przyszłości	78
ZAKOŃCZENIE	84
LITERATURA	85
DODATEK – NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O ZSK	86

WSTĘP

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK) jest narzędziem Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) – bazą danych integrującą informacje o kwalifikacjach i podmiotach z nimi związanych. Funkcjonalności Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji są szczególnie użyteczne w obszarach wsparcia rozwoju edukacyjno-zawodowego dla osób zainteresowanych zdobywaniem kwalifikacji, jak również dla podmiotów uprawnionych do potwierdzania i nadawania kwalifikacji.

Publikacja przeznaczona jest dla szerokiego grona odbiorców, a zaprezentowane w niej informacje wskazują na możliwości wykorzystania ZRK w planowaniu rozwoju edukacyjno-zawodowego. Polecana jest osobom, które chciałyby zapoznać się ze sposobem zarządzania swoją karierą poprzez zdobywanie kwalifikacji istotnych dla efektywnego funkcjonowania na rynku pracy. Mogą z niej skorzystać również usługodawcy, którzy chcieliby dowiedzieć się, co należy zrobić, aby wspierać zainteresowane osoby w potwierdzaniu i zdobywaniu konkretnych kwalifikacji. W publikacji przedstawiono także możliwości, jakie daje ZRK pracodawcom w procesach rekrutacji i selekcji oraz w planowaniu rozwoju kompetencji pracowników.

Założeniem publikacji jest jej użyteczność, w związku z tym zaprezentowano w niej cztery studia przypadków wykorzystania funkcjonalności ZRK, czyli to, w jaki sposób można odnaleźć istotne informacje odnoszące się do kwalifikacji i powiązanych z nimi podmiotów. Przedstawiono również planowane w przyszłości nowe funkcje – trzy aplikacje wspierające użytkowników systemu w określeniu i wyborze ścieżki kariery. W celu zwiększenia czytelności materiału, poprzedzono go opisem wszystkich funkcjonalności ZRK, a także wprowadzeniem i rozdziałem, w których nakreślony kontekst wdrożenia Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Omówiono także potrzebę jego wprowadzenia w Polsce z uwypukleniem roli ZRK jako podstawowego narzędzia w systemie. Tym samym struktura opracowania podzielona została na dwie części: merytoryczną i praktyczną. Obie części różni charakter zawartości i użyty w nich język – w pierwszej formalny, teoretyczny i urzędowy, w drugiej – nieformalny i użytkowy.

Chcąc ułatwić czytelnikowi poruszanie się wśród terminologii, szeregu pojęć i określeń związanych ze ZSK, do publikacji został załączony Dodatek prezentujący najważniejsze informacje o ZSK. Znajduje się on na końcu niniejszego opracowania i zawiera opis haseł dotyczących zagadnień związanych z funkcjonowaniem ZSK. Przetawione w nim definicje pochodzą z Ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 226), *Małej encyklopedii ZSK* (Sławiński, 2017a) oraz *Słownika ZSK* (Sławiński, 2017b).

Materiał powstał w Instytucie Badań Edukacyjnych (IBE) na podstawie dotychczasowych doświadczeń związanych z wdrażaniem projektu *Prowadzenie i rozwój Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji*, realizowanego w ramach *Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020*, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

WPROWADZENIE

Uczenie się przez całe życie, w różnych formach, miejscach i w toku całego życia to idea i praktyka, która stała się odpowiedzią na wyzwania postępujących zmian cywilizacyjnych. Jednym z tych wyzwań jest konieczność stałego doskonalenia się, zdobywania nowych kompetencji i kwalifikacji, po to, aby móc odnaleźć się w świecie zmieniających się technologii, złożoności procesów ekonomicznych, społecznych i kulturowych.

Realizacja założeń polityki i praktyki uczenia się przez całe życie ma ułatwić swobodny przepływ osób uczących się i pracujących, umożliwić podnoszenie i przenoszenie kwalifikacji, promowanie kreatywności i innowacyjności. Istotnym elementem praktyki uczenia się przez całe życie jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób, które z różnych powodów nie są w stanie sprostać wspomnianym wyzwaniom i stają się szczególnie podatne na marginalizację i wykluczenie społeczne. Dotychczasowe rozwiązania w systemie edukacji formalnej, zapewniające dopływ wykwalifikowanej kadry pracowniczej na rynek pracy, okazują się niewystarczające. W tym kontekście istotne stają się rozwiązania systemowe, które umożliwią szybkie przekwalifikowanie się kadry pracowniczej zgodnie z aktualnymi potrzebami rynku pracy i gospodarki.

Uczenie się przez całe życie jest konieczne. Wymagają tego trendy demograficzne, potrzeby rynku pracy oraz wydłużający się czas efektywności zawodowej. Perspektywa uczenia się przez całe życie jest jednym z najważniejszych czynników sukcesu, pozwala nadążać za zmianami popytu oraz ograniczyć luki w kompetencjach po zakończeniu edukacji formalnej. Zintegrowany System Kwalifikacji jest znakomitym narzędziem, które umożliwi i ułatwi ten proces.

Jak wskazują doświadczenia innych krajów europejskich, dzięki wprowadzeniu systemu opartego na ramie kwalifikacji wzrasta liczba osób zainteresowanych formalnym uznawaniem kompetencji i podnoszeniem kwalifikacji. Wpływa to nie tylko na sytuację zawodową ludzi, lecz także na ich poczucie bezpieczeństwa na rynku pracy. Celem wdrażanego systemu jest podniesienie poziomu kapitału ludzkiego w Polsce poprzez wzrost liczby osób uczących się. Pozwoli on również na lepsze dopasowanie popytu i podaży na rynku pracy, szczególnie w odniesieniu do kwalifikacji spoza systemów oświaty oraz szkolnictwa wyższego (rozpoznanie potrzeb rynkowych i umożliwienie zainteresowanym zdobywania kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy).

W najbliższej perspektywie (pięciu lat i więcej) jednym z podstawowych wyzwań na rynku pracy będzie niedopasowanie kompetencyjne (Czarnik, 2019) wynikające z przyspieszenia zmian technologicznych i wywołanych przez nie zmian w organizacji pracy. Z jednej strony pracodawcy będą szukali pracowników ze szczególnymi kompetencjami, zdolnych zaadaptować się do nowych wyzwań technologicznych, z drugiej natomiast rosnąć będzie liczba pracowników, którzy mogą mieć trudności ze znalezieniem pracy. Na polskim rynku pracy już dziś coraz częściej mamy do czynienia z deficytem pracowników o pożądanym kompetencjach. Wspomniana zdolność dopasowania jest jednym z ważniejszych czynników konkurencyjności. Obejmuje działania instytucji edukacyjnych (prowadzących edukację formalną i pozaformalną) oraz gotowość pracowników do podejmowania uczenia się i umiejętnego dostosowania swoich kompetencji do potrzeb rynku pracy. Dorośli Polacy doksztalają się głównie po to, by poprawić swoją sytuację zawodową. Z danych Bilansu Kapitału Ludzkiego (Czarnik, 2019) wynika, iż obecnie obraz edukującego się społeczeństwa polskiego jest zdecydowanie bardziej optymistyczny, ciągle jednak mamy do czynienia z bardzo dużą przestrzenią do poprawy. Całozyciowa aktywność edukacyjna to nadal domena lepiej wykształconych pracujących dorosłych Polek i Polaków, pracownicy wykonujący prace na niższych stanowiskach uczą się zdecydowanie rzadziej.

Wśród przyczyn ograniczających zainteresowanie i motywację do podnoszenia i uzupełniania kompetencji po zakończeniu edukacji formalnej należy wymienić m.in. takie:

- brak łatwo dostępnego, przejrzystego źródła informacji o kwalifikacjach nadawanych w Polsce, o ich jakości oraz warunkach, jakie należy spełnić, aby zdobyć określoną kwalifikację,
- trudność dotycząca wyboru odpowiedniej oferty edukacyjnej (dyplomy i certyfikaty nadawane poza systemem oświaty i szkolnictwa wyższego bardzo często nie są wystarczająco wiarygodne dla uczących się, pracodawców itd.),
- brak rozwiniętego, powszechnego systemu walidacji efektów uczenia się uzyskanych w ramach edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego,
- w wielu przypadkach jakość i zakres oferty edukacyjnej i szkoleniowej nie są w dostateczny sposób powiązane z potrzebami rynku pracy oraz osób uczących się,
- bariery natury finansowej.

Działaniem ograniczającym, a często eliminującym wskazane bariery, jest integracja systemu kwalifikacji poprzez instrumenty ZSK: Polską Ramę Kwalifikacji (PRK) i Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK) oraz regulacje prawne dotyczące: opisu kwalifikacji, przypisywania poziomów PRK do kwalifikacji, jakości kwalifikacji (w tym walidacji), akumulowania i przenoszenia osiągnięć.

1. ROLA ZINTEGROWANEGO REJESTRU KWALIFIKACJI W ZINTEGROWANYM SYSTEMIE KWALIFIKACJI

1.1. Idea Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i podstawowe założenia systemu

Jak zostało podkreślone we wprowadzeniu, modernizacja systemu kwalifikacji w Polsce wynika z potrzeb systemu edukacji i krajowego rynku pracy. Wpisuje się także w politykę Unii Europejskiej na rzecz uczenia się przez całe życie. W 2008 r. ukazało się zalecenie w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Parlament Europejski i Rada Europejska, 2008), w którym rekomenduje się państwom członkowskim UE odniesienie krajowych systemów kwalifikacji do Europejskiej Ramy Kwalifikacji. Polska, podobnie jak inne kraje członkowskie, podjęła działania w celu zrealizowania tego zalecenia. Rezultatem tych działań było przyjęcie w grudniu 2015 r. przez polski sejm Ustawy o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 226), dalej w tekście nazwaną Ustawą o ZSK. Weszła ona w życie 15 stycznia 2016 roku, wprowadzając większe uporządkowanie w zakresie nadawania kwalifikacji w Polsce. Zintegrowany System Kwalifikacji ma zapewniać:

- jakość nadawanych kwalifikacji,
- możliwość uznawania efektów uczenia się uzyskanych w edukacji pozaformalnej i poprzez nieformalne uczenie się,
- możliwość etapowego gromadzenia osiągnięć oraz uznawania osiągnięć,
- dostęp do informacji o kwalifikacjach możliwych do uzyskania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- możliwość porównania kwalifikacji uzyskanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z kwalifikacjami nadawanymi w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Funkcjonowanie ZSK ma przyczynić się do zwiększenia wiarygodności oraz zapewnienia porównywalności kwalifikacji nadawanych zarówno w Polsce, jak i za granicą. Ułatwi to lepsze dopasowanie kompetencji pracowników do potrzeb rynku pracy oraz umożliwi potwierdzanie miarodajnym certyfikatem umiejętności zdobywanych w różny sposób.

Porównywalność kwalifikacji zapewniana jest poprzez odniesienie ich do poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), a za jej pośrednictwem do poziomów Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK). Kwalifikacje włączone do ZSK muszą mieć określony poziom PRK, który wynika z porównania wymaganych dla niej efektów uczenia się z charakterystykami poziomów w ramie kwalifikacji. Współcześnie kwalifikacja rozumiana jest jako określony zakres przyswojonych wiadomości i umiejętności wspartych o uwewnętrznione zasady postępowania w danej dziedzinie. Według Ustawy o ZSK kwalifikacja to zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez nieformalne uczenie się, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. Zgodnie z przytoczoną definicją, posiadane efekty uczenia się (wymagania) stają się kwalifikacją dopiero po ich sprawdzeniu (walidacji) i wydaniu formalnego potwierdzenia (certyfikatu, dyplomu, świadectwa). Kwalifikacje włączone do ZSK mogą nadawać wyłącznie te instytucje, które zostały wskazane w przepisach prawa lub uprawnione do tego przez ministra właściwego dla danej kwalifikacji. Takie instytucje zobligowane są do zorganizowania wewnętrznych procedur i mechanizmów zapewniania jakości oraz poddawania własnej działalności ocenie przez zewnętrzne podmioty zapewniania jakości.

Zintegrowany system zapewnia jakość nadawanych kwalifikacji (art. 4 pkt 1 Ustawy o ZSK). Zapis ten odnosi się bezpośrednio do kwalifikacji włączonych do systemu. Jakość kwalifikacji jest wyznaczana przez trafność i rzetelność opisu efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji oraz wiarygodność ich walidacji. Jakość kwalifikacji określana jest także przez adekwatność efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji w odniesieniu do zadań i odpowiedzialności, które osoba posiadająca daną kwalifikację ma podejmować. Tym samym kwalifikacja staje się przydatna zarówno dla osób, które daną kwalifikację uzyskały, jak i dla otoczenia społecznego, w którym dana kwalifikacja funkcjonuje. Zwiększenie wiarygodności posiadanych świadectw i certyfikatów ułatwi ubieganie się o pracę w kraju i za granicą. Możliwość obiektywnego porównania dyplomów wydawanych w różnych krajach jest sprawą kluczową zarówno dla poszukujących pracy poza własnym krajem, jak i dla pracodawców zatrudniających obcokrajowców. Zintegrowany System Kwalifikacji ma ułatwiać wszystkim osobom zdobywanie wiarygodnych i jakościowo dobrych kwalifikacji w możliwie dogodny dla nich sposób, w różnym miejscu i czasie. Ma także umożliwić dostęp do nowych kwalifikacji. Stanowi również pomoc w planowaniu kariery zawodowej. Osobom chcącym potwierdzić swoje kompetencje wynikające np. z doświadczenia, daje szansę formalnego potwierdzenia wiedzy i umiejętności nabytych w drodze samodzielnego uczenia się.

Wdrożenie ZSK jest ważne dla pracodawców, którzy otrzymują znacznie lepsze instrumenty do prowadzenia polityki kadrowej (rekrutacji, inwestowania w rozwój

zawodowy pracowników). Wśród nich można wyróżnić takie korzyści jak ułatwienie oceny kompetencji kandydatów do pracy i zmniejszenie ryzyka kosztownych błędów przy rekrutacji czy możliwość tworzenia nowych kwalifikacji „szytych na miarę”, ściśle dostosowanych do potrzeb pracodawców i lokalnego rynku pracy. Rozwiązania i narzędzia ZSK to także pomoc dla pracodawców w trafnym doborze szkoleń dla pracowników oraz w doskonaleniu systemu awansowania i wynagradzania. Zintegrowany System Kwalifikacji pozwala na zwiększenie konkurencyjności firmy w postępowaniach przetargowych w kraju i za granicą, dzięki wykwalifikowanej kadrze posiadającej certyfikaty z symbolem PRK.

Z punktu widzenia władz publicznych ZSK oznacza możliwość prowadzenia bardziej efektywnej polityki społecznej, w tym przede wszystkim polityki na rzecz rozwoju umiejętności, ograniczania bezrobocia, przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz zmniejszania luk kompetencyjnych na rynku pracy.

Wszystkie kwalifikacje włączone do ZSK są wpisane do ZRK, co oznacza, że odpowiadają wymaganym standardom jakości oraz są dokładnie opisane (w sposób określony w przepisach Ustawy o ZSK). Tym samym ZRK obok PRK staje się głównym narzędziem integracji podsystemów kwalifikacji w Polsce. Zintegrowany System Kwalifikacji obejmuje dużą część polskich kwalifikacji, które są do niego włączone na mocy Ustawy o ZSK, decyzją ministrów właściwych lub decyzją zainteresowanych podmiotów (senatu uczelni, rad naukowych instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk i instytutów badawczych).

1.2. Znaczenie Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Szczególną rolę w praktycznej realizacji idei uczenia się przez całe życie i zwiększania kapitału ludzkiego w Polsce odgrywa Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji. Jest to publiczny rejestr funkcjonujący w systemie informatycznym. Gromadzone są w nim ważne informacje o wszystkich włączonych do ZSK kwalifikacjach nadawanych w Polsce oraz o podmiotach z nimi powiązanych. Rejestr umożliwia także składanie wniosków o włączenie kwalifikacji do ZSK, nadanie uprawnień do ich certyfikowania oraz składanie wniosków o wpis na listę PZZJ (podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości). Dostępny jest na stronie: rejestr.kwalifikacje.gov.pl.

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji został uruchomiony w lipcu 2016 roku na mocy Ustawy z 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 226) i nadal trwają prace nad jego rozwojem i udoskonaleniem.

Od 1 stycznia 2018 roku ZRK prowadzony jest przez Instytut Badań Edukacyjnych (IBE). Prace nad rozwojem ZRK realizowane są w ramach unijnego projektu „Prowadzenie i rozwój Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji”, którego głównym celem jest zapewnienie sprawnego funkcjonowania rejestru oraz dbanie o jego ciągły rozwój jako kluczowego narzędzia ZSK.

W ZRK znajdziemy informacje na temat wszystkich kwalifikacji (włączonych do ZSK i opublikowanych w ZRK) – zarówno pełnych, jak i częściowych:

- ze szkolnictwa wyższego, które zostały włączone do ZSK na mocy Ustawy o ZSK,
- kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych,
- wszystkich kwalifikacji z rzemiosła i ze szkolnictwa zawodowego,
- kwalifikacji uregulowanych,
- kwalifikacji z rynku.

Jednym z zadań ZRK jest ułatwienie dostępu do informacji szerokiej grupie odbiorców.

- Pracownikom i osobom poszukującym pracy chcącym uzupełniać luki kompetencyjne pomoże rozwijać swoje kompetencje w celu pozyskania nowych kwalifikacji, a przez to mieć nowe możliwości rozwoju zawodowego.
- Pracodawcom ułatwi ocenę kompetencji kandydatów zgłaszających się do pracy (udoskonali to proces rekrutacji); zapewni pomoc w lepszym planowaniu działań w zakresie wspierania rozwoju zawodowego pracowników; zwiększy konkurencyjność firmy dzięki wykwalifikowanej kadrze posiadającej certyfikaty z symbolem PRK.
- Urzędом, instytucjom i organizacjom pozarządowym ułatwi dostęp do aktualizowanego na bieżąco zbioru informacji o kwalifikacjach funkcjonujących na rynku.
- Nauczycielom, pedagogom szkolnym i doradcom zawodowym ułatwi realizację zobowiązań zawodowych.
- Rodzicom doradzającym swoim dzieciom oraz osobom uczącym się, zainteresowanym uzyskaniem kwalifikacji stworzy lepsze możliwości planowania rozwoju lub kolejnych etapów kariery zawodowej w Polsce i za granicą.

Obecność kwalifikacji w rejestrze oznacza, że jej wiarygodność została potwierdzona przez władze publiczne oraz że ma ona określony poziom PRK, który można porównać z poziomem Europejskiej Ramy Kwalifikacji (ERK). Poziom PRK przypisany kwalifikacji włączonej do ZSK jest umieszczany na dokumentach potwierdzających nadanie kwalifikacji (np. dyplomach, certyfikatach). Umożliwia to zainteresowanym zorientowanie się, jakiego rodzaju zadania może podejmować osoba posiadająca

dany dokument. Poziom PRK określa bowiem złożoność wymaganych dla danej kwalifikacji umiejętności i kompetencji, stopień trudności wykonywanych zadań, zmienność i przewidywalność warunków działania oraz samodzielność osoby. Kolejne poziomy kwalifikacji w PRK odzwierciedlają coraz wyższe wymagania dotyczące wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Podsumowując: w ZRK każdy użytkownik może sprawdzić, jakie wymagania należy spełnić, jakimi umiejętnościami się wykazać, aby potwierdzić daną kwalifikację, gdzie można te umiejętności sprawdzić, potwierdzić i zdobyć dzięki temu dany certyfikat. Zainteresowani znajdą w rejestrze nie tylko pełną listę instytucji certyfikujących, ale także informacje na temat podmiotów prowadzących monitorowanie i okresową ewaluację czynności związanych z nadawaniem kwalifikacji. Za pośrednictwem rejestru można złożyć wniosek o włączenie kwalifikacji do systemu, wniosek o nadanie uprawnień do certyfikowania kwalifikacji i o wpis na listę podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości.

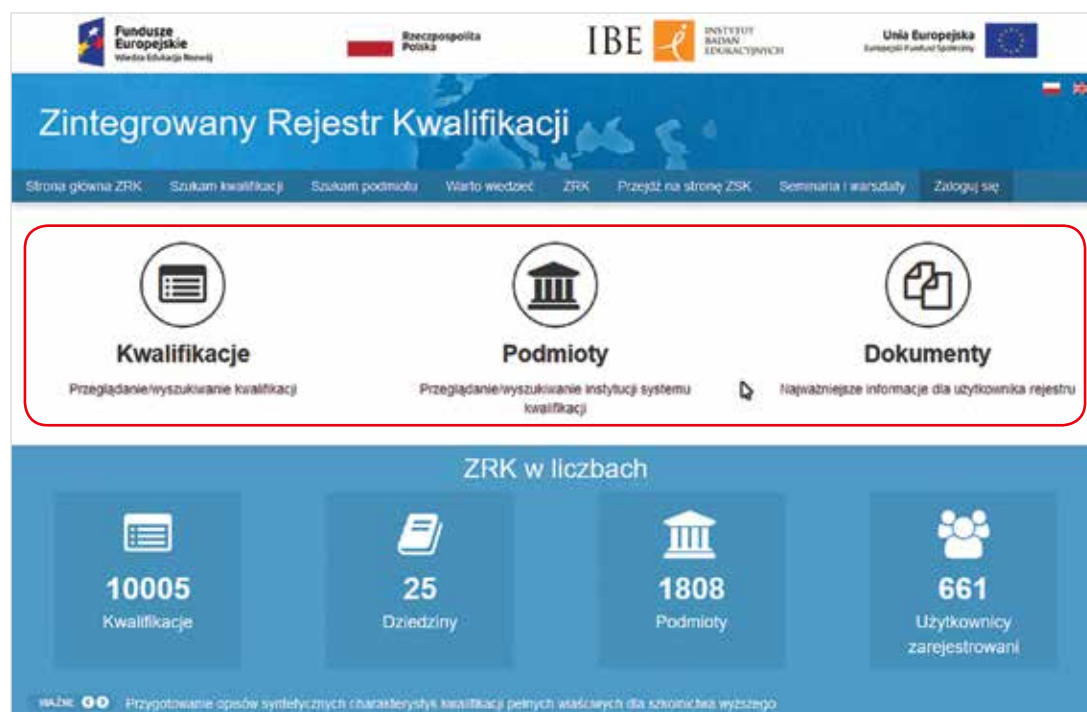
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji ma być narzędziem użytecznym dla wszystkich zainteresowanych. Żeby stał się jeszcze bardziej pomocny i łatwiejszy w obsłudze, w publikacji zaprezentowano jego funkcjonalności, wskazano na informacje o kwalifikacjach, jakie można w nim znaleźć (opis kwalifikacji rynkowej), a także przedstawiono studia przypadków dla zobrazowania możliwości wykorzystania ZRK w praktyce.

2. PRZEWODNIK PO ZINTEGROWANYM REJESTRZE KWALIFIKACJI

2.1. Funkcjonalności Rejestru

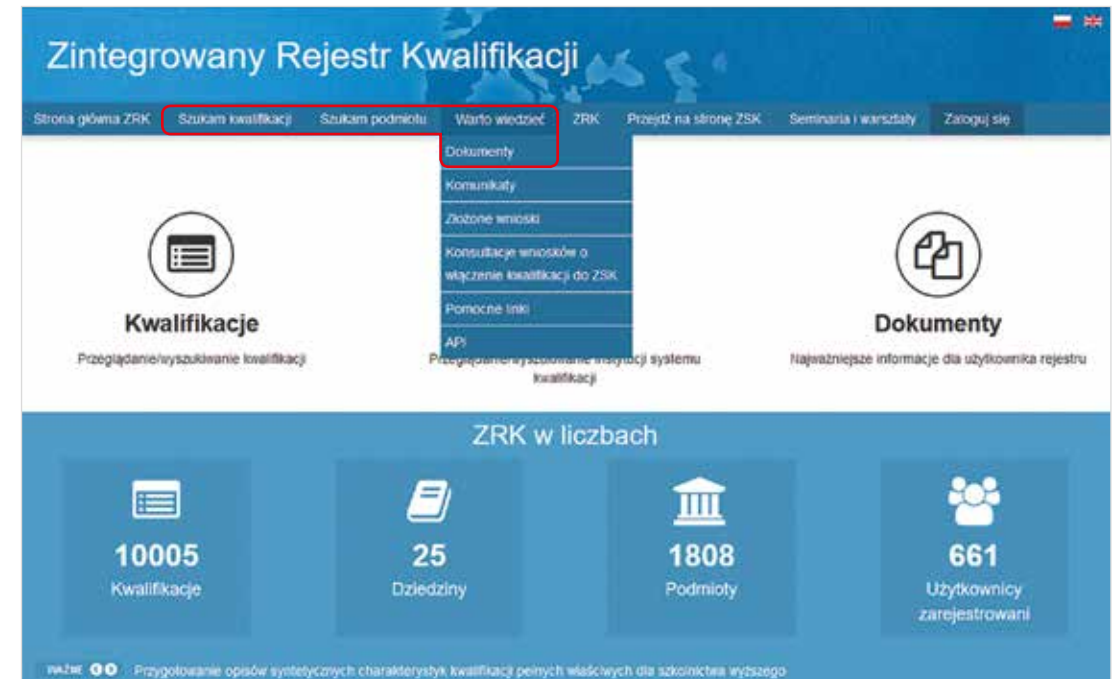
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji jest publiczną bazą danych, która kataloguje wszystkie kwalifikacje włączone do ZSK. Dzięki tej bazie możliwe jest zapoznanie się ze szczegółowym opisem **kwalifikacji**, wyszukiwanie informacji na temat związanych z kwalifikacjami **podmiotów**, a także korzystanie z umieszczonych na stronie rejestru **dokumentów**. Rejestr umożliwia również **składanie wniosków** o włączenie kwalifikacji do systemu, nadanie uprawnień do certyfikowania kwalifikacji i o wpis na listę podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości. Są to podstawowe funkcjonalności ZRK, które w tym miejscu zostaną przybliżone czytelnikowi. Kolejne będą opisane w dalszej części opracowania.

Rysunek 1. Funkcjonalności ZRK. Wyszukiwanie dokumentów, informacji o kwalifikacjach i podmiotach – sposób pierwszy

Poszukując informacji lub dokumentów, możemy skorzystać z menu środkowego strony głównej ZRK (zob. Rys. 1) lub z jej menu górnego i kliknąć interesujący nas przycisk: **Szukam kwalifikacji**, **Szukam podmiotu**, **Warto wiedzieć** → **Dokumenty** (zob. Rys. 2)¹.

Rysunek 2. Funkcjonalności ZRK. Wyszukiwanie dokumentów oraz informacji o kwalifikacjach i podmiotach – sposób drugi

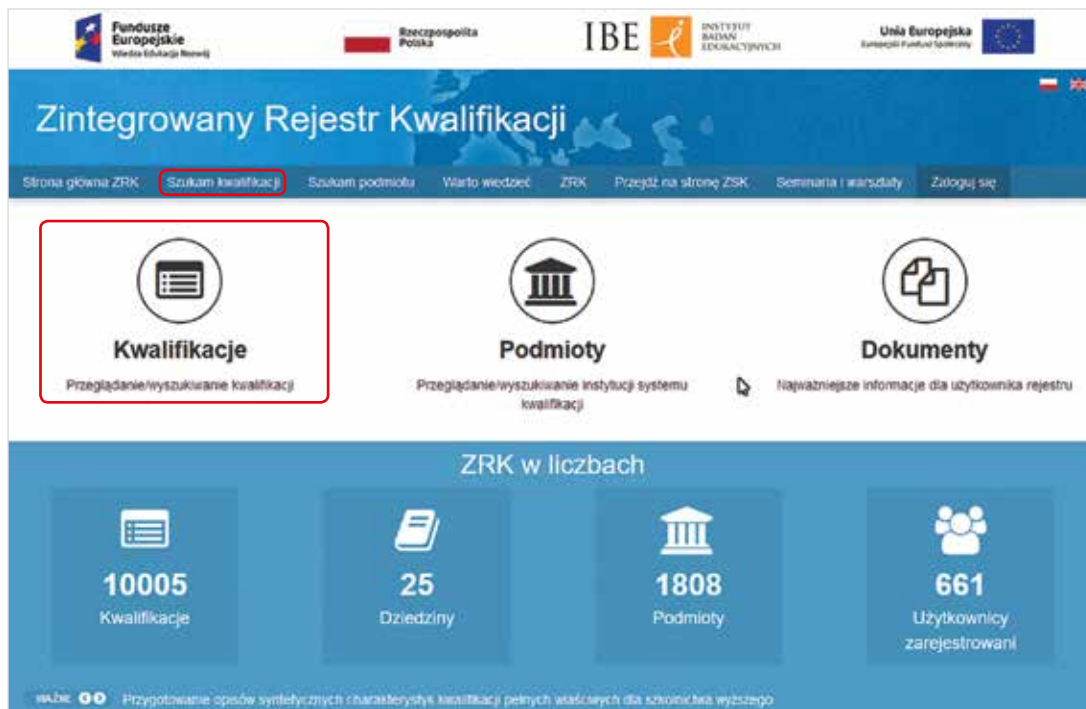
Obie metody wyszukiwania informacji prowadzą do tego samego miejsca (do tych samych treści i dokumentów) w rejestrze; od indywidualnych preferencji użytkownika zależy, z którego sposobu zechce skorzystać.

Wyszukiwanie włączonych do ZSK kwalifikacji jest proste i można to zrobić na dwa wymienione poniżej sposoby (zob. Rys. 3). Rejestr umożliwia dostęp do informacji na temat wszystkich kwalifikacji, które zostały włączone do ZSK i opublikowane w ZRK.

¹ Funkcjonalności Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji zaprezentowano zgodnie ze stanem na grudzień 2019 roku. Należy zaznaczyć, że planowana jest modernizacja rejestru i dostosowywanie go do potrzeb użytkowników, stąd od czasu publikacji niniejszego materiału rejestr mógł ulec zmianom.

Rysunek 3. Funkcjonalności ZRK. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach

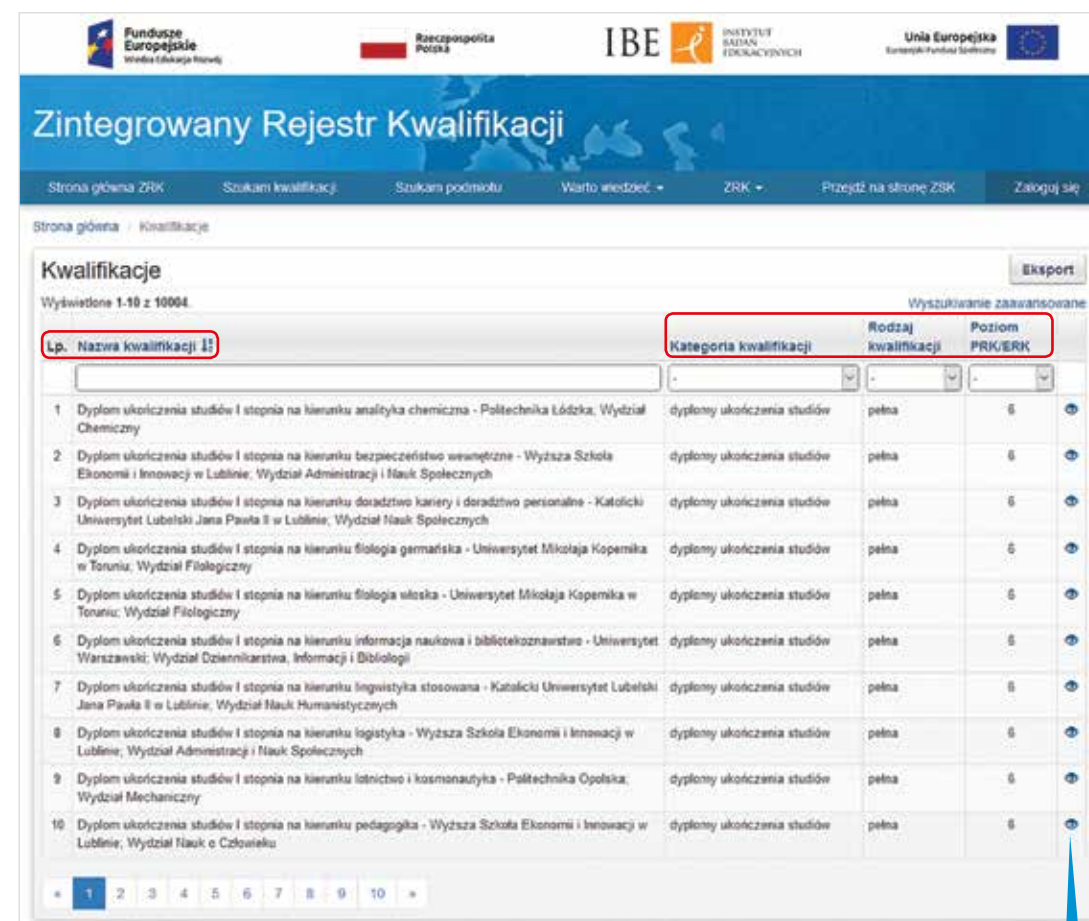

Korzystając z przycisku: **Szukam kwalifikacji**, który znajdziemy w podstawowym widoku strony, mamy możliwość przeglądu kwalifikacji po: **Nazwie kwalifikacji**, **Kategorii Kwalifikacji**, **Rodzaju Kwalifikacji** oraz **Poziomie PRK/ERK** (zob. Rys. 4).

W sytuacji, gdy znamy pełną nazwę kwalifikacji bądź poszczególne, składające się na tę nazwę słowa (w dokładnym ich brzmieniu), możliwe jest korzystanie z pierwszej z wymienionych opcji wyszukiwania. Nietrudno sobie jednak wyobrazić, że użytkownik nie zna nazw kwalifikacji będących w polu jego zainteresowań, a chce dotrzeć do danych (np. na temat instytucji certyfikujących), kierując się wyłącznie kategorią kwalifikacji (rynkowa, pełna, częściowa itp.). Wtedy pomocą służy pole: **Kategoria kwalifikacji** i możliwość wyszukiwania wśród (zob. Rys. 5):

- dyplomów ukończenia studiów,
- kwalifikacji po studiach podyplomowych, kwalifikacji ze szkolnictwa zawodowego,
- kwalifikacji uregulowanych,
- kwalifikacji rynkowych,
- kwalifikacji rynkowych w rzemiośle,
- kwalifikacji innych.

Rysunek 4. Funkcjonalności ZRK. Przegląd kwalifikacji po nazwie kwalifikacji, kategorii, rodzaju oraz poziomie PRK/ERK

Warto zapamiętać: ikonka 👁 (symbol podglądu) towarzyszy użytkownikowi na każdym etapie jego podróży przez Rejestr i umożliwia przejście do szczegółowych danych/informacji.

Rysunek 5. Funkcjonalności ZRK. Przegląd kwalifikacji po kategorii

Wyświetlone 1-10 z 10004

Lp.	Nazwa kwalifikacji	Kategoria kwalifikacji	Rodzaj kwalifikacji	Poziom PRK/ERK
1	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku analityka chemiczna - Politechnika Łódzka, Wydział Chemiczny	dyplomy ukończenia studiów po studiach podyplomowych ze szkoleniwa zawodowego uregulowane rynkowe	pełna	6
2	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne - Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Wydział Administracji i Nauk Społecznych	dyplomy ukończenia studiów po studiach podyplomowych ze szkoleniwa zawodowego uregulowane rynkowe w rzemieśle	pełna	6
3	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku doradztwo kariery i doradztwo personalne - Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Wydział Nauk Społecznych	inne kwalifikacje	pełna	6
4	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku filologia romańska - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Filologiczny	dyplomy ukończenia studiów	pełna	6
5	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku filologia włoska - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Filologiczny	dyplomy ukończenia studiów	pełna	6
6	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo - Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii	dyplomy ukończenia studiów	pełna	6
7	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku lingwistyka stosowana - Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Wydział Nauk Humanistycznych	dyplomy ukończenia studiów	pełna	6
8	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku logistyka - Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Wydział Administracji i Nauk Społecznych	dyplomy ukończenia studiów	pełna	6
9	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku lotnictwo i kosmonautyka - Politechnika Opolska, Wydział Mechaniczny	dyplomy ukończenia studiów	pełna	6
10	Dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku pedagogika - Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Wydział Nauk o Człowieku	dyplomy ukończenia studiów	pełna	6

Przykład wykorzystania możliwości wyszukiwania po kategorii kwalifikacji: Student ostatniego roku ekonomii na jednej z polskich uczelni planuje rozwój zawodowy w kierunku zarządzania projektami. Ma już w tym pewne doświadczenie (działa w stowarzyszeniu realizującym szereg unijnych projektów społecznych) i chciałby uzyskać kwalifikację z gwarancją jakości (włączoną do ZSK). Chcąc znaleźć instytucję certyfikującą taką kwalifikację, a właściwie uczelnię, która prowadzi studia podyplomowe z tego zakresu, zdecydował się skorzystać z portalu ZRK. Z menu środkowego wybrał: **Kwalifikacje**, następnie użył przycisku: **Kategoria kwalifikacji** i z rozwijanej listy wybrał opcję: **po studiach podyplomowych**. Wśród uzyskanych tym sposobem wyników może wybrać interesującą go kwalifikację i zapoznać się z wszelkimi dostępnymi/interesującymi go informacjami (na temat instytucji certyfikującej, efektów uczenia się, kryteriach weryfikacji, wymaganych kwalifikacjach poprzedzających itp.).

Rodzaj kwalifikacji to pole umożliwiające przefiltrowanie i wyszukanie kwalifikacji z podziałem na pełne i częściowe. Możliwe jest także wygenerowanie informacji zawierającej odpowiedni poziom PRK/ERK. Za pomocą filtru: **Poziom kwalifikacji**, po wybraniu jednej z ośmiu cyfr uzyskamy wynik w postaci spisu (i możliwości przejścia do szczegółowych informacji) kwalifikacji z interesującego nas poziomu (zob. Rys. 6).

Rysunek 6. Funkcjonalności ZRK. Przegląd kwalifikacji po poziomie PRK

Wyświetlone 1-10 z 436

Lp.	Nazwa kwalifikacji	Kategoria kwalifikacji	Rodzaj kwalifikacji	Poziom PRK/ERK
1	Aktywne prowadzenie sprzedaży skierowanej do klientów biznesowych – przedstawiciel handlowy	rynkowe	częściowa	4
2	Asystent kierownika produkcji filmowej / telewizyjnej (343902)	ze szkoleniwa zawodowego	pełna	4
3	Asystent kierownika produkcji filmowej i telewizyjnej (343902) od 1 września 2019r.	ze szkoleniwa zawodowego	pełna	4
4	Asystent osoby niepełnosprawnej (341201)	ze szkoleniwa zawodowego	pełna	4
5	Asystent osoby niepełnosprawnej (341201) od 1 września 2019r.	ze szkoleniwa zawodowego	pełna	4
6	Asystentka stomatologiczna (325101)	ze szkoleniwa zawodowego	pełna	4
7	Asystentka stomatologiczna (325101) od 1 września 2019r.	ze szkoleniwa zawodowego	pełna	4
8	Asystowanie lekarzowi dentyście i utrzymanie gabinetu w gotowości do pracy (Z.15.)	ze szkoleniwa zawodowego	częściowa	4
9	Budowa fortepianów i pianin (5.6.)	ze szkoleniwa zawodowego	częściowa	4
10	Drukowanie cyfrowe i obróbka druków (AU 55) od 1 września 2017r.	ze szkoleniwa zawodowego	częściowa	4

Z funkcjonalności Rejestru można także skorzystać w formie zaawansowanej – służy do tego przycisk: **Wyszukiwanie zaawansowane** (zob. Rys. 7) pozwalający przeszukiwać treści zawarte w poszczególnych polach opisu kwalifikacji:

- Nazwa kwalifikacji,
- Szukaj w tekście,
- Kategoria kwalifikacji,
- Rodzaj kwalifikacji,
- Poziom PRK/ERK,
- Instytucja uprawniona do nadawania kwalifikacji,
- Instytucja prowadząca ewaluację zewnętrzną,
- Wnioskodawca,
- Minister właściwy dla kwalifikacji,
- Termin ważności wpisu kwalifikacji do ZRK,

- Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji,
- Kod dziedziny kształcenia,
- Kod PKD,
- Status kwalifikacji (włączona, funkcjonująca, zawieszona i archiwalna).

Rysunek 7. Funkcjonalności ZRK. Wyszukiwanie zaawansowane

Wyszukiwanie zaawansowane

Lp.	Nazwa kwalifikacji	Kategoria kwalifikacji	Rodzaj kwalifikacji	Poziom PRK/ERK
1	Aktywne prowadzenie sprzedaży skierowanej do klientów biznesowych – sprzedawca handlowy	rynkowe	częstkowa	4
2	Asystent kierownika produkcji filmowej / telewizyjnej (343902)	ze szkolnictwa zawodowego	pełna	4
3	Asystent kierownika produkcji filmowej i telewizyjnej (343902) od 1 września 2019r.	ze szkolnictwa zawodowego	pełna	4
4	Asystent osoby niepełnosprawnej (341201)	ze szkolnictwa zawodowego	pełna	4
5	Asystent osoby niepełnosprawnej (341201) od 1 września 2019r.	ze szkolnictwa zawodowego	pełna	4
6	Asystentka stomatologiczna (325101)	ze szkolnictwa zawodowego	pełna	4
7	Asystentka stomatologiczna (325101) od 1 września 2019r.	ze szkolnictwa zawodowego	pełna	4
8	Asystowanie lekarzowi dentyście i utrzymanie gabinetu w gotowości do pracy (Z.15.)	ze szkolnictwa zawodowego	częstkowa	4

Należy także pamiętać, iż szczegółowe dane z wszystkich pól formularza opisu kwalifikacji otrzymamy także, klikając przycisk podglądu (ikona 👁) przy kwalifikacji lub bezpośrednio na nazwę kwalifikacji, jej kategorię, rodzaj, poziom².

Wyszukiwanie informacji na temat instytucji, które związane są z ZSK, odbywa się w podobny sposób. Użytkownik może skorzystać z dwóch metod opisanych na wstępie tego podrozdziału – na stronie głównej za pomocą górnej paska Menu: **Szukam podmiotu** lub paska środkowego: **Podmioty** (zob. Rys. 8).

W rejestrze znajduje się lista instytucji certyfikujących (IC) oraz podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości (PZZJ) monitorujących działania IC. Użytkownik ma także możliwość zapoznania się z informacjami na temat związanych z ZSK ministerstw, podmiotów ze szkolnictwa wyższego i oświaty oraz tych, które zgłosiły lub zgłaszają do ZSK kwalifikacje rynkowe. Wyszukiwanie tych informacji jest proste – można skorzystać z wyszukiwania po nazwie lub miejscowości (zob. Rys. 9).

² Więcej na ten temat w podrozdziale 2.2.

Rysunek 8. Funkcjonalności ZRK. Wyszukiwanie informacji o podmiotach

ZRK w liczbach

10263	27	1820	734
Kwalifikacje	Dziedziny	Podmioty	Użytkownicy zarejestrowani

Rysunek 9. Funkcjonalności ZRK. Wyszukiwanie informacji o podmiotach po nazwie oraz miejscowości

#	Nazwa lub firma albo imię i nazwisko	Miejscowość
1	"Krakowska Szkoła Restauracji" Szymon Kohut, Szymon Kohut	-
2	1.ALL-IN Waldemar Mucha 2.WARSZTATY MIKSOLOGII Profesjonalne Szkolenia Gastronomiczne, Waldemar Mucha	-
3	Aequum - Anna Stelmach-Bielicka	Sietrzaniec
4	Agencja Promocji Pracy i Reklamy "Wschód" - Grzegorz Górnik, Grzegorz Górnik	Puławy
5	Akademia Finansów i Biznesu Vistula	Warszawa
6	Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Europejski Wydział Sztuk	Warszawa
7	Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Wydział Biznesu i Stosunków Międzynarodowych	Warszawa
8	Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Wydział Filologii	Warszawa
9	Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Wydział Inżynierski	Warszawa
10	Akademia Finansów i Biznesu Vistula, Wydział Zamiejscowy w Krakowie Akademii Finansów i Biznesu Vistula z siedzibą w Warszawie	Kraków

Klikając ikonę 👁 (poprzez symbol podglądu) możemy przejść do szczegółowych informacji, takich jak: adres, NIP, regon, osoba upoważniona do reprezentacji, adres strony www itp.

Przykład wykorzystania możliwości wyszukiwania po miejscowości: Właściciel zakładu lakierniczego chce, by jego wieloletni pracownik uzyskał dyplom mistrzowski lakiernika samochodowego. W tym celu poszukuje informacji na temat możliwości przystąpienia pracownika do egzaminu mistrzowskiego przeprowadzanego przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych w swojej miejscowości. W rejestrze wybiera z górnego paska menu przycisk: **Szukam podmiotu** i przechodzi do możliwości wyszukiwania podmiotów po miejscowości. W polu: **Miejscowość** wpisuje „Toruń” i uzyskuje spis wszystkich związanych z ZSK podmiotów z tego miasta. Wyszukuje Toruńską Izbę Rzemieślniczą w spisie kwalifikacji, do których nadawania instytucja jest uprawniona i sprawdza, czy jest ona IC dla kwalifikacji Lakiernik samochodowy. Jeśli tak, pracodawca zapoznaje się z podstawowymi informacjami na temat tego podmiotu (np. danymi adresowymi i kontaktowymi). Z tego poziomu może także uzyskać informacje na temat samej kwalifikacji (klikając w odpowiednie miejsca – np. przycisk podgląd (ikona 👁 przy nazwie kwalifikacji) i zapoznać się z warunkami, jakie jego pracownik musi spełnić, aby przystąpić do walidacji (**Informacje ogólne → W razie potrzeby warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji**). Przy okazji użytkownik może sprawdzić w spisie inne kwalifikacje, do których certyfikowania jest uprawniony interesujący go podmiot oraz kto jest odpowiedzialny za sprawdzanie jakości działań tej instytucji (jaki podmiot jest dla niej PZZJ).

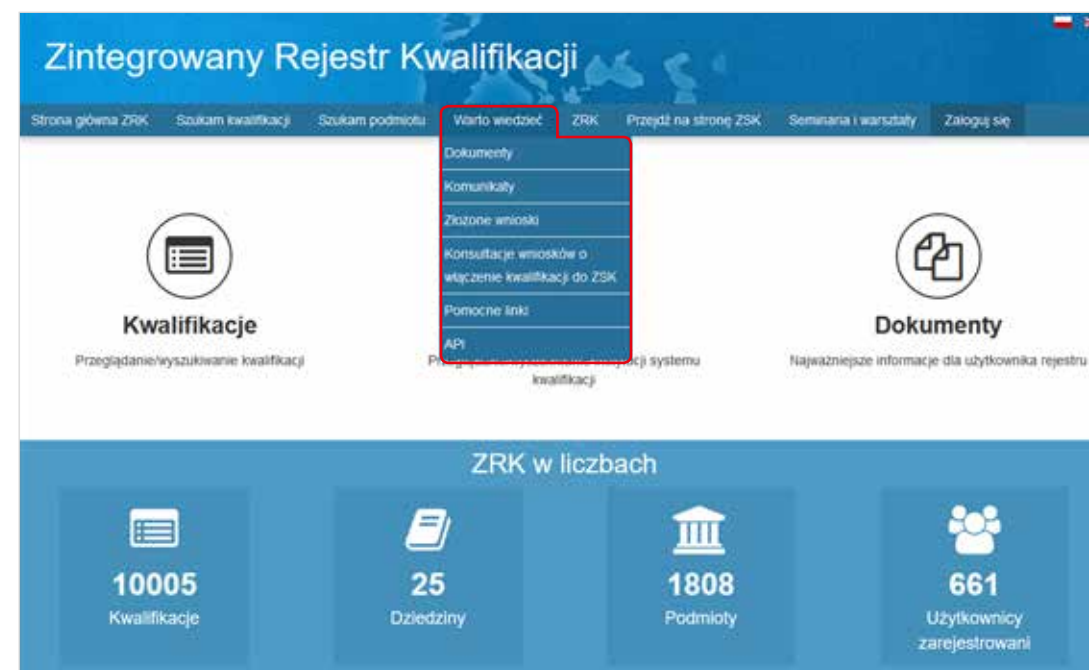
Za pośrednictwem rejestru można złożyć wskazane na początku tego podrozdziału wnioski podmiotów zaangażowanych w procesy opisywania i włączania do ZSK kwalifikacji oraz certyfikowania i zapewniania ich jakości. Dla tych podmiotów przydatna jest kolejna funkcjonalność rejestru – zakładka **Dokumenty**. Można jej użyć na trzy sposoby – wybierając na stronie głównej ZRK ikonę **Dokumenty** ze środkowego paska menu, używając kolejno przycisków: **Warto wiedzieć → Dokumenty**, albo przechodząc na sam dół strony głównej, gdzie pod hasłem: **Dokumenty** znajdują się spis i odnośniki do dostępnych dokumentów. Obecnie w zależności od potrzeb użytkowników mogą skorzystać z użytecznych i przystępnie opracowanych materiałów:

- Instrukcji dla podmiotów rejestrujących w ZRK kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych, włączone do ZSK,
- Instrukcji dla wnioskujących o wpis na listę PZZJ,
- Instrukcji dla pracowników ministerstw,
- Instrukcji dla podmiotów wnioskujących o nadanie uprawnień do certyfikowania kwalifikacji,
- Instrukcji dla podmiotów wnioskujących o włączenie kwalifikacji rynkowej,
- Formularza pomocniczego do przygotowania opisu kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych.

Użytkownicy mają ponadto możliwość skorzystania z materiałów ułatwiających przygotowanie opisów syntetycznych charakterystyk kwalifikacji pełnych właściwych dla szkolnictwa wyższego oraz mogą zapoznać się najważniejszymi informacjami o Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji.

Opisane powyżej funkcjonalności ZRK należą do tych najczęściej używanych. Nie oznacza to jednak, że są one jedynymi, z których korzystają różni użytkownicy rejestru i mogą skorzystać jego potencjalni odbiorcy. Kolejną (wcześniej już przywoływaną) jest zakładka: **Warto wiedzieć**, wybierana z paska górnego na stronie głównej ZRK. Obok możliwości wyboru szeregu dokumentów (**Dokumenty**), można zapoznać się z komunikatami dotyczącymi ZRK oraz ZSK (**Komunikaty**), złożonymi w rejestrze wnioskami (**Złożone wnioski**), informacjami na temat konsultacji złożonych wniosków (**Konsultacje wniosków o włączenie kwalifikacji do ZSK**), przejść na związane z rejestrem strony (Pomocne linki) lub pobrać informacje o kwalifikacjach w formacie XML (API) (zob. Rys. 10).

Rysunek 10. Funkcjonalności ZRK. Wyszukiwanie informacji – Warto wiedzieć

Dokumenty, **Komunikaty** oraz **Złożone wnioski** to informacje, które użytkownicy mogą także uzyskać, przechodząc na dół strony głównej rejestru.

Używając górnego paska menu na stronie głównej portalu, możemy (korzystając z zakładki **ZRK**) zapoznać się z najważniejszymi informacjami na temat rejestru,

skorzystać z formularza kontaktowego oraz z danych potrzebnych do kontaktu z podmiotem prowadzącym ZRK, a także oraz przejść na stronę BIP – IBE.

Kolejna zakładka umożliwia przejście na stronę portalu ZSK (**Przejdź na stronę ZSK**) oraz skorzystanie z informacji i funkcjonalności tam zamieszczonych. W górnym pasku menu znajduje się inne użyteczne miejsce, dające możliwość zapoznania się z ofertą i terminarzem warsztatów oraz seminariów dostępnych dzięki realizacji programu „Prowadzenie i rozwój Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji” (**Seminaria i Warsztaty**). Ważną informacją dla zainteresowanych jest to, iż udział w seminariach i warsztatach jest bezpłatny. Korzystając z tej zakładki, użytkownik może zapoznać się z ofertą i programem poszczególnych wydarzeń, a także zarejestrować się na interesujący go warsztat lub seminarium.

Ostatnią zakładką w pasku górnym menu rejestru (na stronie głównej) jest: **Zaloguj się**. Umożliwia ona logowanie lub rejestrację kont tym użytkownikom, którzy mają zamiar na przykład złożyć wniosek o włączenie kwalifikacji rynkowej do ZSK, złożyć wniosek o nadanie uprawnień do certyfikowania kwalifikacji i o wpis na listę podmiotów zewnętrznego zapewniania jakości.

Na stronie głównej Rejestru umieszczone są także aktualizowane na bieżąco informacje: **ZRK w liczbach** – na temat liczby włączonych do ZSK kwalifikacji, zaangażowanych w system podmiotów, zarejestrowanych użytkowników oraz dziedzin klasyfikujących kwalifikacje w ZSK.

2.2. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK

W Ustawie o ZSK wskazano, jakie dane o kwalifikacjach mają być udostępniane w ZRK. Dla kwalifikacji pełnych i częściowych nadawanych w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego opis kwalifikacji, przed wdrożeniem ZSK, był ustalony zgodnie z międzynarodowymi standardami. Kwalifikacje nadawane poza tymi systemami opisywane były bez konkretnego schematu. Schemat opisu kwalifikacji nadawanych poza szkołą i uczelnią został określony w przepisach Ustawy o ZSK. Schemat opisu w ZRK obejmuje informacje dotyczące kwalifikacji oraz wybrane informacje na temat związanych z kwalifikacją instytucji.

Poniżej zostanie omówiony opis kwalifikacji na przykładzie kwalifikacji rynkowej Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori.

W rejestrze informacje zawarte w opisie kwalifikacji zostały pogrupowane w pięciu kategoriach dostępnych w pięciu zakładkach.

Pierwsza zakładka: **Informacje ogólne** zawiera podstawowe dane o kwalifikacji, m.in.:

- **nazwę kwalifikacji** – nazwa kwalifikacji widoczna w ZRK jest umieszczana na dokumencie potwierdzającym jej uzyskanie (dodatkowo można dodać też skrót nazwy, jeśli występuje),
- **rodzaj kwalifikacji** – określa, czy jest to kwalifikacja pełna, czy częściowa,
- **poziom PRK** – określa poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji (od 1 do 8), przypisany jest do konkretnej kwalifikacji włączonej do ZSK oraz widnieje na dokumentach potwierdzających nadanie kwalifikacji.

W polu: **Krótką charakterystyką kwalifikacji** znajdziemy informacje o działaniach lub zadaniach, które potrafi wykonywać osoba posiadająca tę kwalifikację. Są to informacje skierowane do osób zainteresowanych uzyskaniem kwalifikacji oraz do pracodawców. Pozwalają one zorientować się, czy dana kwalifikacja jest tą, której aktualnie poszukują (zob. Rys. 11).

Informacja dotycząca **Orientacyjnego nakładu pracy** potrzebnego do uzyskania kwalifikacji to średnia liczba godzin, które należy przeznaczyć na osiągnięcie i wali-dację wymaganych dla danej kwalifikacji efektów uczenia się (ta liczba nie jest jednoznaczna z liczbą godzin kursu, szkolenia).

Rysunek 11. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Krótka charakterystyka kwalifikacji

W polu: **Grupy osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji** określone są grupy, do których jest kierowana dana kwalifikacja. Mogą to być np. nazwy stanowisk lub osoby wykonujące pracę o konkretnym charakterze (zob. Rys. 12).

W rejestrze znajdziemy również **Informacje o wymaganych kwalifikacjach poprzedzających i o warunkach, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji** – jeśli takie zostały uwzględnione w opisie kwalifikacji, np. określony poziom wykształcenia (zob. Rys. 12).

Rysunek 12. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat grup osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji oraz wymaganych kwalifikacjach poprzedzających i warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji.

W polu: **Zapotrzebowanie na kwalifikacje** odnajdziemy informacje dotyczące zapotrzebowania społecznego i gospodarczego, na jakie odpowiada dana kwalifikacja (zob. Rys. 13). Mogą znaleźć się tu odwołania do opinii organizacji gospodarczych, wyników badań, trendów na rynku pracy, a także prognoz dotyczących rozwoju technologii czy strategii rozwoju kraju lub regionu.

Następnie w polu: **Odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz wskazanie kwalifikacji ujętych w ZRK zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się** odnajdziemy informacje na temat tego, czym dana kwalifikacja różni się od innych kwalifikacji (zob. Rys. 14).

Rysunek 13. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat zapotrzebowania na kwalifikacje

Rysunek 14. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz wskazanie kwalifikacji ujętych w ZRK zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się

Kwalifikacje o zbliżonym charakterze są to kwalifikacje, które przygotowują do podejmowania podobnych lub uzupełniających się działań i mogą być kierowane do tej samej grupy osób. W tym miejscu możliwe jest wyszczególnienie kwalifikacji nadawanych w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego, kwalifikacji uregulowanych oraz rynkowych – włączonych do ZSK. W tym polu mogą także zostać wskazane kwalifikacje, które zawierają co najmniej jeden taki sam zestaw efektów, a także różnice między nimi, czyli to, w jakim stopniu opisywana kwalifikacja różni się od pozostałych. Pozwala to użytkownikowi znaleźć cechy szczególne opisywanej kwalifikacji.

Kolejne pole: **Streszczenie opinii uzyskanych podczas konsultacji projektu kwalifikacji** zawiera informacje dotyczące opinii specjalistów pozyskanych podczas konsultacji wniosku o włączenie kwalifikacji rynkowej (zob. Rys. 15).

Rysunek 15. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Streszczenie opinii uzyskanych podczas konsultacji projektu kwalifikacji

Podmioty nie zgłosiły zasadniczych zastrzeżeń ani do efektów uczenia się (umiejętności) zawartych w treści kwalifikacji, ani do samych metod i procedur walidacji. W kontekście określonych w przepisach wymagań wobec osób pracujących w placówkach oświatowych i innych związanych z pracą z dziećmi kontrowersje opiniujących podmiotów uzasadniły sformułowania w polach „krótka charakterystyka kwalifikacji” oraz „typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji”. Zwracano uwagę, że kwalifikacja nie powinna nadawać uprawnień do pracy w charakterze nauczyciela - nie spełnia standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i wymogów dotyczących kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Podkreślano, że zapisy wniosku mogą sugerować kierowanie do pracy w instytucjach edukacyjnych osób posiadających instrumentalne umiejętności wykorzystywane tylko jednej metody pracy. Opiniujący dostrzegali jednak wartość związaną z włączeniem takiej kwalifikacji do ZSK. Podkreślali, że: - wskazane jest szerzenie wiedzy o metodach Montessori, jako mogących wzbogacić warsztat pracy wszelkich osób pracujących z dziećmi i młodzieżą; - proponujący tę kwalifikację postarali się uporządkować zasób wiedzy potrzebny na ten temat; - w ofercie edukacyjnej w Polsce dominuje tradycyjny model edukacyjny i system klasowo-lekcyjny, a pojawienie się alternatywnych inicjatyw edukacyjnych jest niezwykłe cenne i ważne - jest odpowiedzią na transformacje zachodzące na świecie i w Polsce, pokazując, że można edukację dzieci organizować inaczej. Opinie w znacznej mierze dotyczyły więc niepokoju o relacje recenzowanej kwalifikacji do już istniejącego systemu kształcenia nauczycieli i zatrudniania w placówkach oświatowych. Wskazują na nieporozumienie dotyczące kwestii relacji między kwalifikacjami rynkowymi (czaszkowymi) a innymi oraz warunkami zatrudnienia i ew. uprawnieniami, jakie przysługują po uzyskaniu kwalifikacji, kwalifikacje rynkowe zostały ułożone z bezpośrednim, wystarczającym uprawnieniem do zajmowania danego stanowiska czy świadczenia określonej działalności. W związku z uwagami dokonano – we współpracy z wnioskodawcą - modyfikacji opisu kwalifikacji związanej z weryfikacją głównych adresatów kwalifikacji. W szczególności krótka charakterystyka kwalifikacji oraz pola „Grupy osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji” oraz „Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji” zostały zmienione w sposób chroniący przed rozszerzającą interpretacją, pozwalającą sądzić, że uzyskanie tej kwalifikacji będzie równoznaczne z uprawnieniem do pracy w określonych placówkach lub będzie potwierdzał kompetencje niezbędne do podjęcia takiej pracy.

W polu: **Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji** zawarte są informacje odnoszące się do perspektyw zatrudnienia i możliwości dalszego uczenia się, które są istotne z punktu widzenia rozwoju osobistego i zawodowego osób zainteresowanych uzyskaniem danej kwalifikacji (zob. Rys. 16). Takimi informacjami mogą być na przykład potencjalne stanowiska pracy, do jakich przygotowuje dana kwalifikacja oraz inne kwalifikacje, o które będzie mogła się ubiegać osoba, która uzyskała daną kwalifikację.

Następnie znajdziemy: **Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację** (zob. Rys. 16).

Wymagania te dotyczą m.in.: metod stosowanych w walidacji, sposobu prowadzenia walidacji, warunków organizacyjnych i kompetencji osób przeprowadzających walidację. Określenie wymagań ma szczególne znaczenie w opisie kwalifikacji – służy zapewnieniu porównywalności wyników walidacji przeprowadzonych przez różne instytucje certyfikujące. Wyszczególnione wymagania są istotnym kryterium oceny instytucji ubiegającej się o uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji.

Instytucje, które potwierdzą, że mają możliwość przeprowadzenia walidacji zgodnie z wymaganiami określonymi w opisie danej kwalifikacji, mogą uzyskać uprawnienia do jej certyfikowania.

Rysunek 16. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat typowych możliwości wykorzystania kwalifikacji oraz wymagań dotyczących walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację

Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji

Osoba posiadająca kwalifikację jest przygotowana do:

- aranżowania i przygotowania przestrzeni, w której pracują dzieci i młodzież, np. w domach rodzinnych, świetlicach, klubach dziecięcych,
- ananowania pracy własnej dzieci i młodzieży w przygotowanym otoczeniu,
- wspierania innych osób, które chcą stosować zasady pedagogiki Marii Montessori.

Umiejętności, które potwierdza kwalifikacja, mogą być też przydatne osobom zawodowo zajmującym się opieką nad dziećmi i młodzieżą, ich wychowaniem i nauczaniem.

Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację

Walidacja może być przeprowadzana wyłącznie w miejscu, w którym:

- 1) praca własna według zasad Marii Montessori odbywa się przez 5 dni w tygodniu przez minimum 3 godziny dziennie,
- 2) dostępny jest podstawowy materiał Montessori.

Instytucja certyfikująca ma obowiązek zapewnienia kandydatowi wsparcia doradcy walidacyjnego.

W walidacji muszą być uwzględnione następujące elementy:

- 1) kandydat musi przeprowadzić co najmniej 8 godzin obserwacji pracy własnej dzieci prowadzonej zgodnie z zasadami Montessori, udokumentowanej w arkuszu obserwacji przygotowanym przez instytucję certyfikującą,
- 2) egzamin ustny, w tym omówienie przeprowadzonej obserwacji,
- 3) egzamin pisemny,
- 4) prezentacja samodzielnie zaprojektowanego i wykonanego materiału rozwojowego.

Walidację przeprowadza komisja składająca się co najmniej z 2 osób, które:

- 1) posiadają dyplom ukończenia studiów pedagogicznych,
- 2) w ciągu ostatnich 5 lat przez co najmniej 2 lata prowadziły zajęcia zgodnie z zasadami pedagogiki Marii Montessori w miejscu, w którym praca własna według zasad Montessori odbywała się przez 5 dni w tygodniu, przez minimum 3 godziny dziennie,
- 3) w ciągu ostatnich 5 lat przeprowadziły co najmniej 30 godzin zajęć na kursach, warsztatach z zakresu pedagogiki Marii Montessori.

W polu: **Odniesienie do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji (SRK)** – jeśli dla konkretnej branży istnieje Sektorowa Rama Kwalifikacji, która jest włączona do ZSK, odnajdziemy jej nazwę, a także informacje na temat poziomu PRK danej kwalifikacji. W zaprezentowanym przykładzie kwalifikacji rynkowej Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori widnieje adnotacja: „nie dotyczy” (zob. Rys. 17). Oznacza to, że dla tej kwalifikacji nie ma odniesienia do SRK (czyli do ZSK nie została włączona SRK z branży odpowiadającej danej kwalifikacji).

Kolejnymi polami dostępnymi w omawianej zakładce rejestru są: **Data włączenia kwalifikacji do ZSK** oraz **Podstawa prawna** (obwieszczenie ministra właściwego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”).

Rysunek 17. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Odniesienie do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji (SRK), informacje na temat daty włączenia kwalifikacji do ZSK oraz podstawy prawnej

Strona główna ZRK Szukam kwalifikacji Szukam podmiotu Warto wiedzieć ZRK Przejdź na stronę ZSK Zaloguj się

Odniesienie do poziomu sektorowych ram kwalifikacji (o ile dotyczy)

Nie dotyczy

Data włączenia kwalifikacji do ZSK 2018-11-20

Podstawa prawna

Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2015 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej "Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori" do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (Monitor Polski z dnia 20.11.2015 r., poz. 1114).

Druga zakładka: **Efekty uczenia się** zawiera informacje na temat tego, jaka wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne związane są z daną kwalifikacją oraz jakie są kryteria weryfikacji wskazanych efektów uczenia się. Przegląd informacji rozpoczynamy od pola: **Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się** – jest to ogólna charakterystyka wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, opisana poprzez wskazanie rodzajów działań, do których podjęcia będzie przygotowana osoba posiadająca daną kwalifikację (zob. Rys. 18).

Rysunek 18. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się – syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

Strona główna ZRK Szukam kwalifikacji Szukam podmiotu Warto wiedzieć ZRK Przejdź na stronę ZSK Zaloguj się

Strona główna Kwalifikacje Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori

Kwalifikacja - podgląd

Informacje ogólne Efekty uczenia się Podmioty Pozostałe informacje

Akcje

Lista

Eksport

Wydruk

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

Osoba posiadająca kwalifikację "Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori" jest przygotowana do samodzielnego organizowania i prowadzenia pracy z dziećmi zgodnie z założeniami pedagogii Marii Montessori. Potrafi: zaaranżować przestrzeń pracy własnej, wykorzystywać pomoce Montessori w pracy z dzieckiem, samodzielnie zaprojektować i wykonać pomoc Montessori, animować pracę z dzieckiem zgodnie z zasadami pracy własnej, obserwować i omawiać podejmowane przez dziecko działania w trakcie pracy własnej.

Zestawy efektów uczenia się

Wyświetlone 1-2 z 2

#	Numer	Nazwa zestawu	Poziom	Nakład pracy
1	1	Posługiwanie się założeniami pedagogii Marii Montessori w pracy z dzieckiem	5	20
2	2	Organizowanie i prowadzenie pracy z dzieckiem według założeń pedagogii Marii Montessori	5	100

Po kliknięciu w nazwę zestawu efektów uczenia się możemy wejść w podgląd danego zestawu i zobaczyć listę efektów uczenia się w danym zestawie.

Syntetyczna charakterystyka jest szczególnie istotna dla osób poszukujących ścieżek rozwoju i kierunków dalszego uczenia się oraz pracodawców, którzy są zainteresowani pracownikami o określonych kompetencjach. Syntetyczna charakterystyka powinna nawiązywać do charakterystyki odpowiedniego poziomu PRK i wskazywać na:

- stopień przygotowania do samodzielnego działania,
- stopień złożoności działań, które może wykonywać,
- rolę, które osoba posiadająca kwalifikację może pełnić w grupie pracowników.

W polu: **Zestawy efektów uczenia się** znajdziemy wykaz zestawów efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji, zawierający: numer porządkowy (1, 2...), nazwy zestawów, odniesienie każdego zestawu do poziomu PRK oraz orientacyjny nakład pracy potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się w każdym zestawie (zob. Rys. 19). Nazwa zestawu powinna nawiązywać do efektów uczenia się wchodzących w skład danego zestawu lub odpowiadać specyfice wchodzących w jego skład efektów uczenia się.

Rysunek 19. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się – zestawy

Strona główna ZRK Szukam kwalifikacji Szukam podmiotu Warto wiedzieć ZRK Przejdź na stronę ZSK Zaloguj się

Strona główna Kwalifikacje Kwalifikacja: Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori Zestawy efektów uczenia się 1

Zestaw efektów uczenia się - podgląd

Dane Historia

Kwalifikacja Praca z dzieckiem metodą Marii Montessori

Nazwa zestawu Posługiwanie się założeniami pedagogii Marii Montessori w pracy z dzieckiem

Poziom 5 Orientacyjny nakład pracy [godz.] 20

Numer zestawu w kwalifikacji 1 Rodzaj zestawu obowiązkowy

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Wyświetlone 1-3 z 3

Efekt uczenia się 1

- 01 Omawia podstawy pedagogii Marii Montessori
- 02 Wskazuje na znaczenie ciszy w pracy z dzieckiem
- 03 Omawia rolę prowadzącego zajęcia w pracy z dziećmi zgodnie z założeniami pedagogii Marii Montessori

Zestaw efektów uczenia się – jest to wyodrębniona część efektów uczenia się wymaganych dla danej kwalifikacji. Poszczególne efekty uczenia się są ze sobą wzajemnie powiązane, uzupełniają się i są przedstawiane w uporządkowany, logiczny sposób.

Efekty uczenia się są opisane za pomocą: umiejętności – czyli zdolności wykonywania zadań i rozwiązywania problemów oraz kryteriów weryfikacji.

Po kliknięciu w dany efekt uczenia się możemy zobaczyć poszczególne efekty uczenia się wraz z kryteriami ich weryfikacji (zob. Rys. 20). Kryteria weryfikacji stanowią ważne czynniki, według których uznaje się poszczególne efekty uczenia się w zestawach za osiągnięte.

Rysunek 20. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się – kryteria weryfikacji

W trzeciej zakładce: **Podmioty** znajdziemy informacje o podmiotach związanych z daną kwalifikacją, tj.:

- Dane podmiotu wnioskującego oraz ministra właściwego dla danej kwalifikacji,
- Informacje o instytucjach uprawnionych do nadawania kwalifikacji,
- Informację o instytucji przeprowadzającej ewaluację zewnętrzną,
- Informacje o wnioskodawcy i ministrze właściwym dla danej kwalifikacji.

W zaprezentowanym przykładzie, w informacjach o instytucjach uprawnionych do nadawania kwalifikacji, status oznaczony jest jako „aktywny” – oznacza to, że Fundacja Królowej Świętej Jadwigi jest podmiotem zarejestrowanym w ZRK i na chwilę

obecną ma uprawnienia do certyfikowania danej kwalifikacji. Zgodnie z założeniami ZSK, każdej instytucji certyfikującej przypisywana jest instytucja pełniąca funkcję PZZJ. W polu: **Instytucja prowadząca ewaluację zewnętrzną** nie ma wpisanej nazwy żadnej instytucji – co oznacza, że obecnie nie został jeszcze dla tej kwalifikacji wybrany podmiot zewnętrznego zapewnienia jakości (zob. Rys. 21).

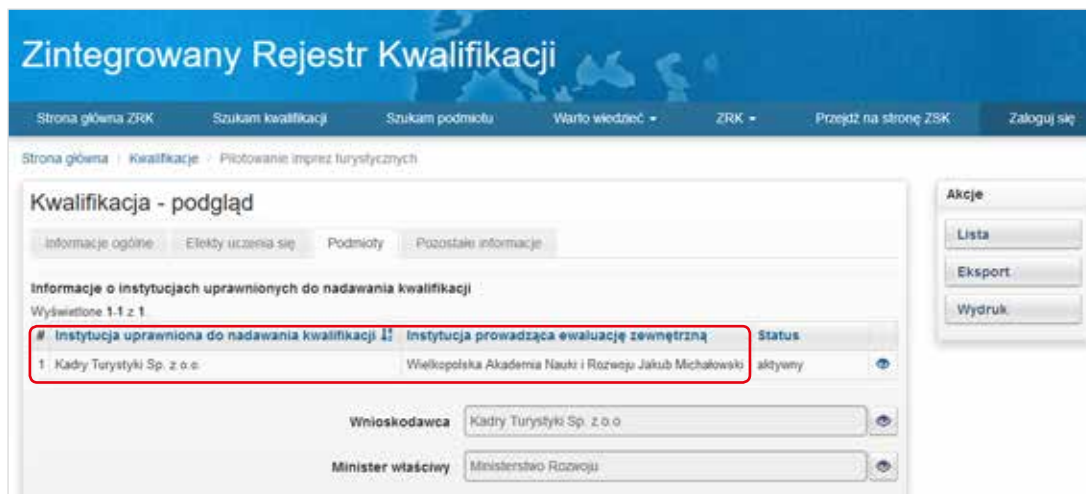
Rysunek 21. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat podmiotów certyfikujących i prowadzących ewaluację zewnętrzną (kwalifikacja włączona)

Dana kwalifikacja została włączona do ZSK, ale nie jest jeszcze kwalifikacją funkcjonującą ze względu na brak PZZJ³. Kwalifikacja rynkowa zyskuje status funkcjonującej w ZSK, gdy istnieje IC uprawniona do nadawania danej kwalifikacji oraz dla IC zostanie wybrany PZZJ. Taka informacja w rejestrze oznacza, iż instytucja certyfikująca (Fundacja Królowej Świętej Jadwigi) nie może prowadzić jeszcze procesu certyfikowania do czasu wyznaczenia dla niej podmiotu prowadzącego ewaluację zewnętrzną (PZZJ). W przypadku przedstawionej jako przykład kwalifikacji dane w rejestrze zostaną uaktualnione po wyborze PZZJ.

Kwalifikacja funkcjonująca, np. Pilotowanie imprez turystycznych, będzie miała wypełnione obydwa pola (zob. Rys. 22). Stąd w rejestrze znajdziemy informację zarówno o instytucji certyfikującej (IC) uprawnionej do nadawania danej kwalifikacji, jak i o podmiocie prowadzącym ewaluację zewnętrzną (PZZJ).

³ Stan na grudzień 2019 r.

Rysunek 22. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Informacje na temat podmiotów certyfikujących i prowadzących ewaluację zewnętrzną (kwalifikacja funkcjonująca)

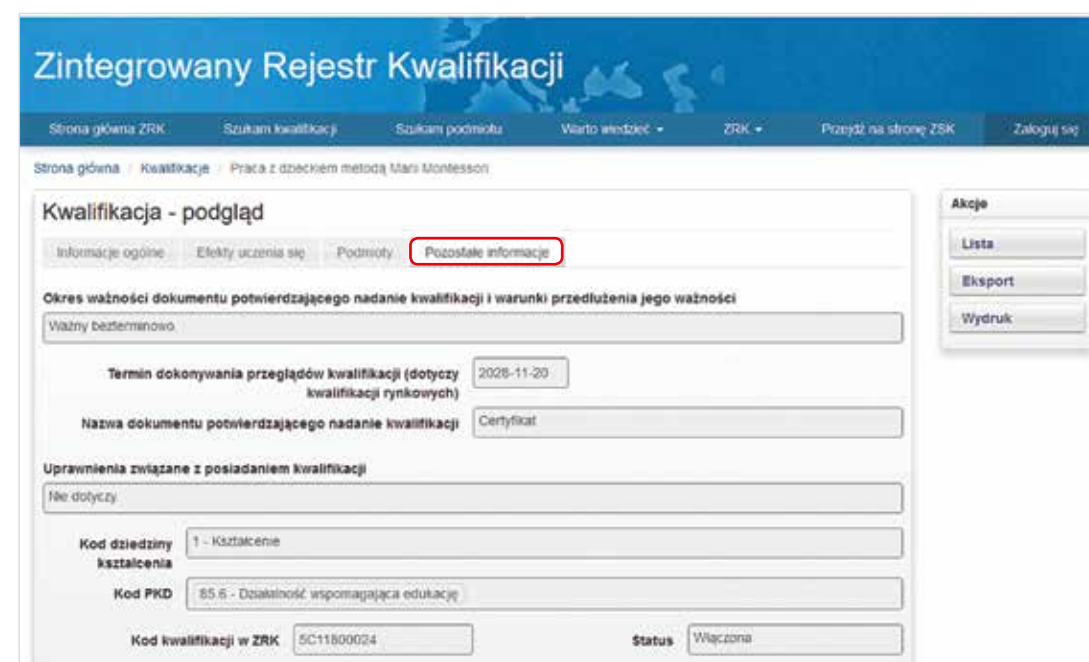

W zakładce czwartej: **Pozostałe informacje** (zob. Rys. 23) znajdziemy dodatkowe informacje o kwalifikacji, tj.:

- **Okres ważności dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji i warunki przedłużenia jego ważności** – w przypadku kwalifikacji nadanej na czas określony, w tym polu można znaleźć informację, po jakim czasie konieczne jest odnowienie ważności kwalifikacji oraz warunki, jakie trzeba spełnić, aby ważność dokumentu została przedłużona,
- **Termin dokonywania przeglądów kwalifikacji** – dotyczy kwalifikacji rynkowych – dokonywany jest nie rzadziej niż raz na dziesięć lat; sposób przeprowadzenia przeglądu jest regulowany prawem (art. 27 Ustawy o ZSK),
- **Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji** – to nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji, np. dyplom, świadectwo lub certyfikat,
- **Uprawnienia związane z posiadaniem kwalifikacji** (jeśli takie występują) – są to informacje, o jakie uprawnienia może się ubiegać osoba po uzyskaniu kwalifikacji; jeśli z uzyskaniem kwalifikacji nie wiąże się uzyskanie uprawnień, w tym polu będzie zapis „nie dotyczy”,
- **Kod dziedziny kształcenia** – kod specjalności, kierunków studiów, dyscyplin nauki,
- **Kod PKD** (kod Polskiej Klasyfikacji Działalności) – kod rodzaju działalności społeczno-gospodarczej, z którą wiąże się dana kwalifikacja,
- **Kod kwalifikacji w ZRK** – jest generowany automatycznie w rejestrze,
- **Status kwalifikacji** – może być następujący:

- **Kwalifikacja włączona** – kwalifikację rynkową uznaje się za włączoną do ZSK z dniem ogłoszenia obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej („Monitor Polski”) przez ministra właściwego,
- **Kwalifikacja funkcjonująca** – kwalifikacja rynkowa włączona do ZSK uzyskuje status kwalifikacji funkcjonującej w ZSK dopiero w momencie, gdy minister wybiere podmiot zewnętrznego zapewniania jakości (PZZJ) wobec co najmniej jednej instytucji certyfikującej (IC) uprawnionej do nadawania tej kwalifikacji,
- **Kwalifikacja archiwalna** – to kwalifikacja, która w związku z utratą aktualności jest „nieaktywna”, to znaczy nie jest już nadawana w ramach ZSK; w przypadku nadania kwalifikacji statusu archiwalnego nie zmienia się sytuacja osób posiadających daną kwalifikację – zachowuje ona ważność i dlatego informacje o niej są nadal dostępne w ZRK,
- **Kwalifikacja zawieszona** – to kwalifikacja, która z powodu braku instytucji posiadającej uprawnienia do jej nadawania jest tymczasowo „nieaktywna” i nie może być nadawana w ramach ZSK; „zawieszenie” kwalifikacji kończy się w momencie uzyskania uprawnień do certyfikowania przez co najmniej jedną instytucję (art. 35, ust. 1 Ustawy o ZSK).

Rysunek 23. Opis kwalifikacji rynkowej w ZRK. Pozostałe informacje na temat kwalifikacji

Opis kwalifikacji w ZSK stanowi spójną całość. Jest zbudowany w taki sposób, aby mógł dostarczyć różnym grupom interesariuszy pełnych informacji dotyczących danej kwalifikacji oraz instytucji z nią powiązanych. Opis kwalifikacji wskazuje, jakim grupom osób i dlaczego kwalifikacja jest potrzebna. Zawiera przedstawione w uporządkowany sposób efekty uczenia się, opisane poprzez czasowniki operacyjne, dzięki czemu sformułowania są precyzyjne.

Znaczenie efektów uczenia się i kryteriów weryfikacji

Zgodnie z Ustawą o ZSK możemy wyróżnić trzy kategorie efektów uczenia się: wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Podział ten umożliwia wszechstronny opis wymagań dla kwalifikacji. Na poniższym rysunku przedstawione zostały pytania odnoszące się do trzech kategorii efektów uczenia.

Rysunek 24. Trzy kategorie efektów uczenia się

Źródło: opracowanie IBE.

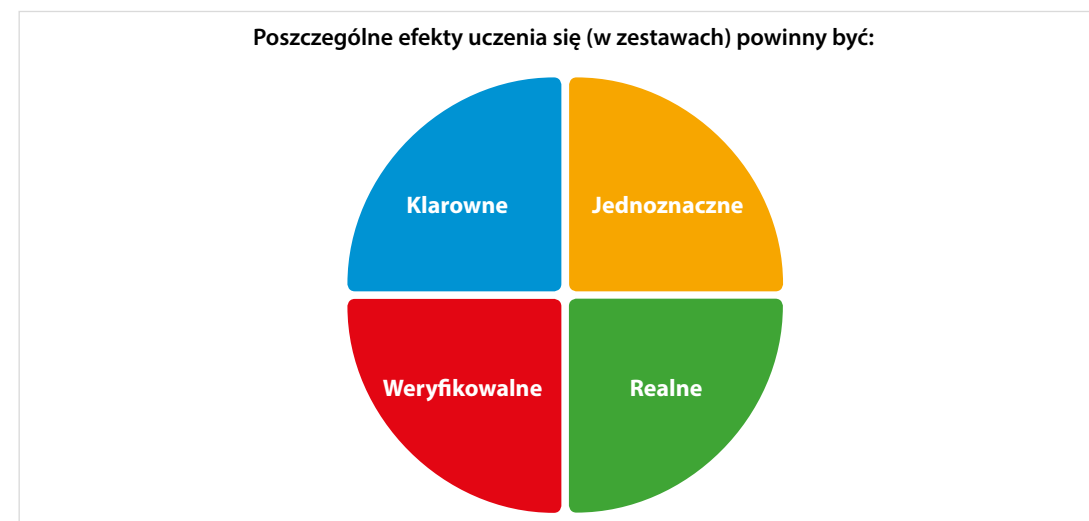
Poszczególne kategorie efektów uczenia się w PRK – wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne – należy rozumieć łącznie, ponieważ wiedza zawiera odpowiednie umiejętności, natomiast umiejętności obejmują pewne części wiedzy. Z kolei składnikiem kompetencji społecznych są jakieś umiejętności i pewna wiedza.

Właściwie sformułowane efekty uczenia się zapewniają czytelność kwalifikacji, możliwość jej porównywania z innymi kwalifikacjami i przypisanie poziomu PRK. W związku z tym efekty uczenia się powinny być:

- jednoznaczne – niebudzące wątpliwości, pozwalające na zaplanowanie i przeprowadzenie walidacji, której wyniki będą porównywalne,

- realne – możliwe do osiągnięcia przez osoby, dla których kwalifikacja jest przewidziana,
- weryfikowalne – możliwe do zweryfikowania podczas walidacji,
- klarowne - zrozumiałe dla osób potencjalnie zainteresowanych kwalifikacją.

Rysunek 25. Efekty uczenia się w zestawach – wytyczne

Źródło: opracowanie własne.

Opisanie efektów uczenia się w zestawach daje możliwość uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną, a także etapowe uzyskiwanie kwalifikacji, dzięki czemu możliwe jest rozłożenie tego procesu w czasie odpowiednio do swoich potrzeb i możliwości.

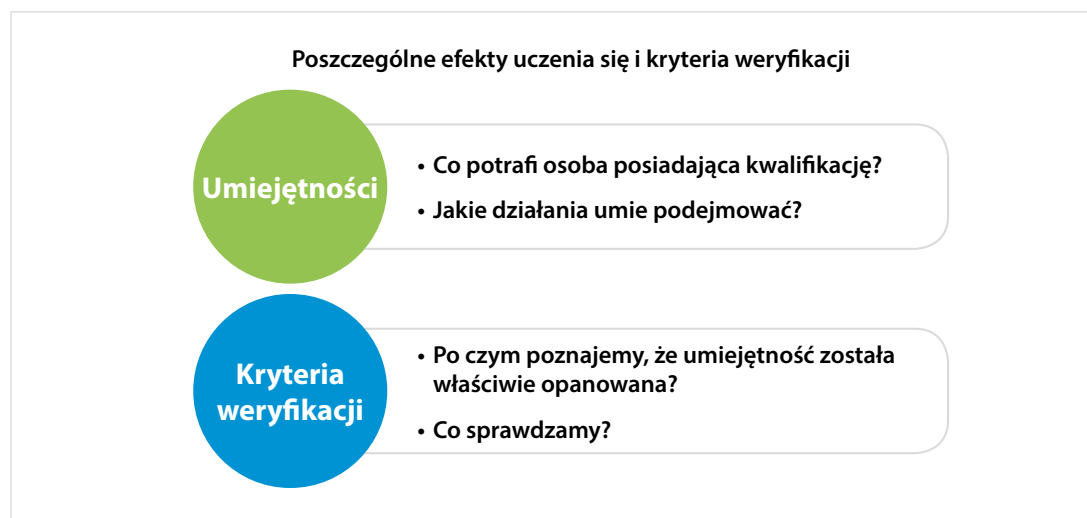
Forma opisu zestawu efektów uczenia się umożliwia przenoszenie poszczególnych zestawów pomiędzy kwalifikacjami, co pozwala uniknąć ponownego walidowania zweryfikowanych już efektów uczenia się. Grupowanie efektów uczenia się w zestawach umożliwia ponadto przedstawienie ich w bardziej czytelny sposób.

Ważną częścią opisu efektów uczenia się są kryteria weryfikacji ich osiągnięcia. Kryteria weryfikacji doprecyzowują efekty uczenia się, ponieważ dookreślają wymagania w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Na podstawie kryteriów weryfikacji jest możliwe zaplanowanie i przeprowadzenie walidacji. Wyniki walidacji będą porównywalne w różnych instytucjach certyfikujących, ponieważ kryteria weryfikacji są kluczowe dla doboru metod oraz sposobu organizacji walidacji. Kryteria weryfikacji stanowią istotny wyznacznik poziomu PRK danej kwalifikacji. Identyfikacyjnie zapisana umiejętność doprecyzowana za pomocą różnych kryteriów

weryfikacji może być odniesiona do składników opisu różnych poziomów PRK. Istnieje możliwość, że tak samo zapisany efekt uczenia się, doprecyzowany za pomocą różnych kryteriów weryfikacji, może być odniesiony do składników opisu różnych poziomów PRK.

Dzięki kryteriom weryfikacji osoby ubiegające się o daną kwalifikację dowiadują się, co będą musiały wykonać i czym się wykazać, by potwierdzić osiągnięcie wymaganych efektów uczenia się. Kryteria weryfikacji powinny wskazywać na to, co kryje się za daną umiejętnością – rodzaj i zakres wiedzy oraz kompetencje społeczne. Kryteria weryfikacji są ważnymi czynnikami, według których uznaje się poszczególne efekty uczenia się w zestawach za osiągnięte. Pozwalają one także trafnie zaplanować waluację. Kryteria weryfikacji odpowiadają na pytanie, jak sprawdzić daną umiejętność. Poniżej przedstawiamy pytania, które pomogą odróżnić umiejętności od kryteriów weryfikacji (Rys. 26).

Rysunek 26. Poszczególne efekty uczenia się i kryteria weryfikacji

Źródło: IBE.

Ustawa o ZSK, poprzez określenie i wprowadzenie terminów: „zestaw efektów uczenia się” i „kryteria weryfikacji”, wniosła ważną zmianę w sposobie podejścia i myślenia dotyczącego uczenia się. Mniejsze znaczenie ma to, w jaki sposób ludzie się uczą, wzrasta natomiast znaczenie efektów tego uczenia się. Akcent kładzie się na to, jaka wiedza, jakie umiejętności i kompetencje społeczne zostały przyswojone w procesie uczenia się, ponieważ to one stanowią istotę kwalifikacji.

3. WYKORZYSTANIE ZINTEGROWANEGO REJESTRU KWALIFIKACJI W PRAKTYCE – STUDIA PRZYPADKÓW

3.1. Możliwości rozwoju edukacyjno-zawodowego. Historia pana Marka, osoby aktywnej na rynku pracy

Pan Marek pochodzi z Łodzi, ma wykształcenie wyższe – ukończył z wyróżnieniem filologię romańską (studia II stopnia, specjalność: filologia romańska z językiem angielskim). W trakcie studiów dwa razy otrzymał stypendium zagraniczne na prestiżowej uczelni we Francji, gdzie realizował również staż zawodowy w ramach jednego z projektów LifeLong Learning (LLL). Ma umiejętności językowe, translatorskie, edytorskie (jest tłumaczem języka francuskiego). Wyróżniają go kompetencje miękkie w zakresie współpracy: biznesem, mediami, czasopismami, organizacjami pozarządowymi, organizatorami imprez, firmami reklamowymi, instytucjami kultury i edukacji. Jest również znawcą realiów, literatury, kultury i mediów francuskiego obszaru językowego. Zdobył także umiejętności dotyczące występów publicznych i dialogu międzykulturowego (praca w społecznościach wielokulturowych).

Pan Marek w czasie studiów pracował jako wolontariusz i realizował prace zleczone w obszarze działań społecznych, dotyczące m.in. zaangażowania społecznego zmieniającego nawyki ludzkie. Współpracował ze stowarzyszeniem, którego celem jest inspirowanie i wspomaganie rozwoju stosunków gospodarczych i handlowych pomiędzy Polską a Francją. Zrealizował szereg projektów dotyczących między innymi ograniczania ilości odpadów, tworzenia rozwiązań likwidujących bariery architektoniczne, projektowania i wdrażania infrastruktury rowerowej.

Podczas realizacji tego typu projektów pan Marek doceniany był przez osoby reprezentujące firmy partnerskie i odbiorców poszczególnych projektów za to, że pomimo młodego wieku zawsze był bardzo dobrze przygotowany merytorycznie i potrafił zainteresować odbiorców tematyką projektów. Pojawiali się oni na licznych eventach prowadzonych przez pana Marka (spotkaniach, wydarzeniach, konferencjach, targach) z kolejnymi pytaniami, a w rezultacie podejmowali próby działań lub faktycznie je realizowali. Dla klientów nie było istotne, skąd pan Marek ma szczegółową wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne (komunikatywność, zaangażowanie w misję, umiejętność stosowania technik argumentacji, perswazji i wywierania wpływu społecznego). Doceniali, że otrzymywali klarowne informacje, w oparciu o które byli gotowi podjąć się zmiany lub wspólnego działania w jednym celu. Pan Marek jako wolontariusz otrzymywał rekomendacje i listy pochwalne, potwierdzające jego zaangażowanie społeczne i projektowe. Jako jeden z ośmiu wolontariuszy z Polski został wybrany na staż zawodowy w ramach projektu uczenia się przez całe życie (celem

stażu było podnoszenie kompetencji zarządczych w pracy z instytucjami w obszarze likwidacji barier architektonicznych). Podczas stażu wykazał się ponadprzeciętnymi umiejętnościami, dzięki czemu dwie organizacje (firma z siedzibą w Polsce i firma z siedzibą we Francji) zaproponowały mu pracę. Ze względu na możliwość wykorzystania i doskonalenia umiejętności językowych (francuski, angielski) pan Marek podjął decyzję o pracy we Francji. Istotną była dla niego również oferta szkoleń i rozwoju zawodowego oferowana przez francuskiego pracodawcę.

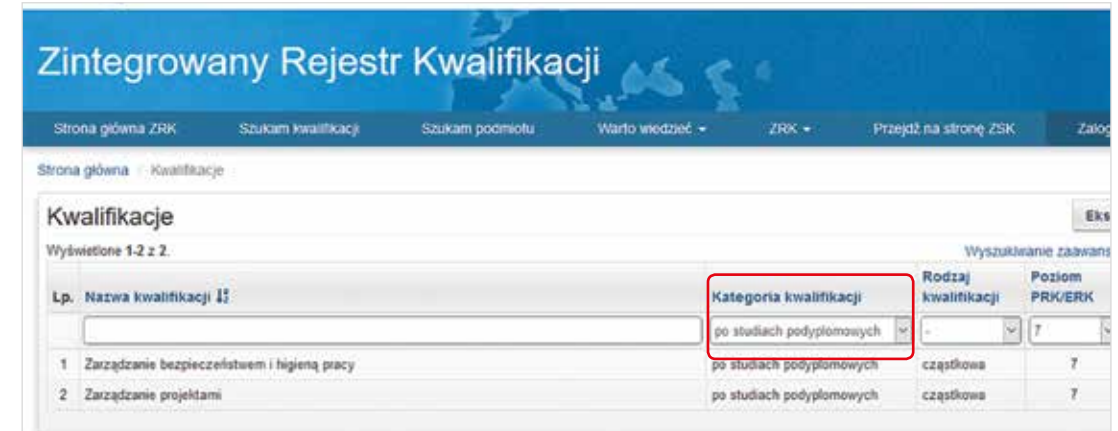
Podczas Bilansu Kompetencji⁴ we Francji okazało się, że pan Marek posiada umiejętności pozwalające mu na pracę charakterze senior consultant lub project managera. Na bazie Bilansu Kompetencji, przy współpracy z doradcą walidacyjnym, pan Marek przeanalizował swoje zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Została mu wytyczona ścieżka rozwoju doprowadzająca do stanowiska kierownika projektów. Okazała się ona bardzo realna i po trzech miesiącach pracy pan Marek awansował na stanowisko senior consultant, a po kolejnych sześciu na project managera. Pan Marek napotkał na nowym stanowisku wiele wyzwań, z którymi nie zawsze umiał sobie poradzić. Do tej pory jego zadaniami było: projektowanie działań, doradzanie w tematyce projektu, raportowanie, wystąpienia publiczne i tłumaczenia. Odpowiedzialny był również za rekrutowanie osób do zespołów i wspieranie ich w zadaniach zawodowych. W jego doświadczeniu nigdy nie pojawiały się sytuacje wymagające rozwiązywania konfliktów interpersonalnych i stosowania różnych technik motywowania pracowników do realizacji celu.

Pan Marek postanowił rozpocząć studia podyplomowe z zakresu zarządzania projektami. Skorzystał z popularnej we Francji strony www.rncp.cncp.gouv.fr, gdzie można zapoznać się ze szczegółowymi opisami różnych kwalifikacji. Kwalifikacje oznaczają tam konkretną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, które mogą zostać zweryfikowane, a następnie potwierdzone. Świadectwo ukończenia wybranych studiów, szkoleń lub kursów z poziomem FRK (Francuskiej Ramy Kwalifikacji) oznacza, że osoba jest przygotowana do pełnienia określonych zadań zawodowych. Ma to znaczenie dla francuskich pracodawców, którzy w taki sposób oznaczają oferty pracy. Poziom ERK jest rozpoznawalny również w innych krajach. Panu Markowi zależało na kwalifikacjach rozpoznawalnych we Francji, ale swoją przyszłość zawodową i tak wiązał z Polską. Wiedział, że niedługo będzie miał możliwość współpracy z daną firmą, jednak w kraju rodzinnym.

Na stronie: www.rncp.cncp.gouv.fr/grand-public/resultat pan Marek otrzymał 96 wyników związanych z zarządzaniem projektami, jednak nie było wśród nich studiów podyplomowych z zarządzania projektami. W związku z tym zainteresował się analogicznym rejestrem kwalifikacji w Polsce. Postanowił poszukać kwalifikacji włączonych do ZSK możliwych do zdobycia po ukończeniu studiów podyplomowych. W tym celu wybrał zakładkę: **Szukam kwalifikacji** i w polu: **Kategoria kwalifikacji** wybrał filtr: **po studiach podyplomowych** (zob. Rys. 27).

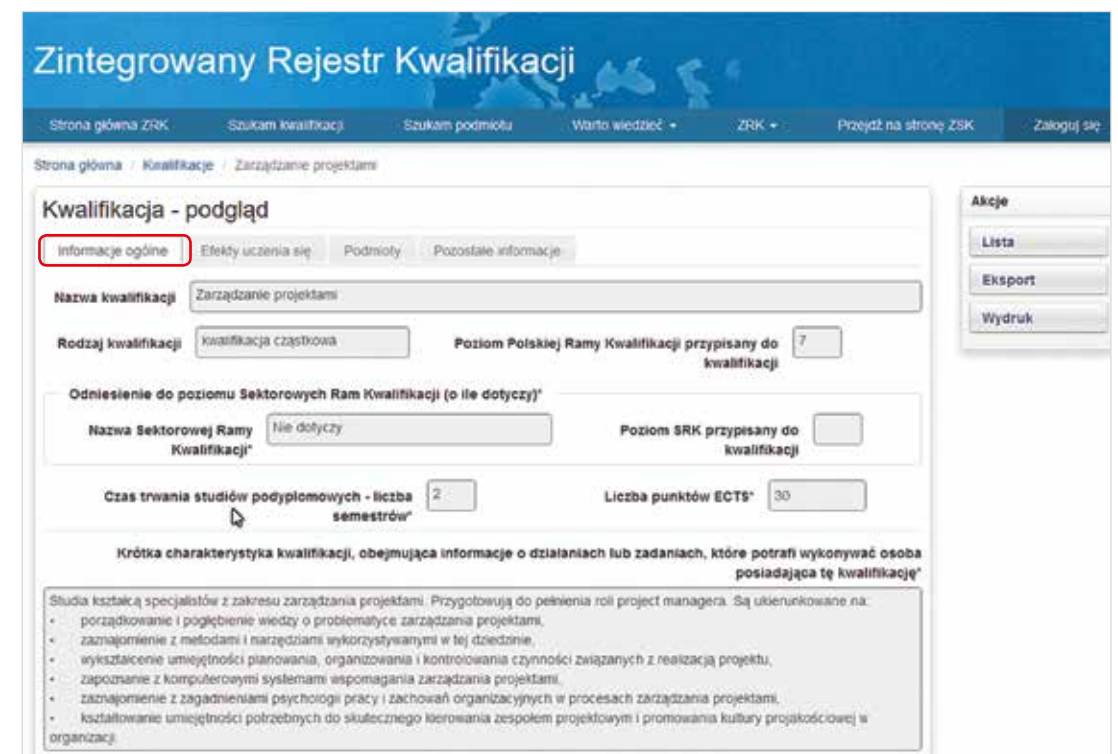
⁴ Bilans kompetencji jest rozumiany jako proces służący zidentyfikowaniu i przeanalizowaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osoby, w tym jej uzdolnień i motywacji, po to, by opracować plan rozwoju zawodowego, plan reorientacji zawodowej lub projekt szkolenia.

Rysunek 27. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach po kategorii kwalifikacji

Zainteresował się jedną z kwalifikacji (zob. Rys. 28).

Rysunek 28. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: informacje ogólne

Dowiedział się, że jest to kwalifikacja cząstkowa, której został przypisany poziom 7 PRK (co oznacza, że można ją zdobyć po ukończeniu studiów licencjackich lub magisterskich). Zapoznał się z tym, co konkretnie będzie umiał po skorzystaniu z danej oferty studiów. Szczególnie zainteresowała go psychologia pracy i zachowań organizacyjnych w procesach zarządzania projektami oraz procesy kształtowania umiejętności potrzebnych do skutecznego kierowania zespołem projektowym (zob. Rys. 29).

Rysunek 29. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: grupy osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji

Na podstawie opisu kwalifikacji w ZRK uznał, że należy do grupy osób, dla której rekomendowane są studia, ponieważ jest menedżerem z niewielkim stażem pracy na danym stanowisku (zob. Rys. 30). Postanowił poznać warsztat narzędziowy dotyczący zarządzania projektami.

Rysunek 30. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji

Istotne dla pana Marka było porównanie tych studiów z innymi oraz wskazanie obszarów, które wyróżniają tę ofertę. Zainteresowały go zapisy dotyczące szerszej i bardziej uporządkowanej wiedzy na temat zarządzania projektami oraz przygotowanie do świadomego korzystania z kompetencji społecznych niezbędnych dla skutecznego zarządzania projektami i zespołami pracowniczymi. Atutem oferty było dla pana Marka to, że studia nie koncentrują się na konkretnym rodzaju projektów, lecz dają gruntowne narzędzia i metody pozwalające na sprawne wykonywanie zadań zarządczych. Wizja możliwości zatrudnienia po ukończeniu studiów na rynku polskim i europejskim (dzięki świadectwu z numerem PRK) zachęciła go do zapoznania się ze szczegółowym opisem umiejętności.

Z informacji zamieszczonych w zakładce: **Efekty uczenia się** pan Marek dowiedział się, że po ukończeniu studiów będzie potrafił:

- właściwie dobierać źródła niezbędnych informacji, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy i syntezy,
- opracowywać plan realizacji projektu uwzględniający potrzeby interesariuszy, źródła finansowania oraz możliwe ryzyka wraz ze sposobami zmniejszenia ich wpływu na projekt,
- budować zespół projektowy i kierować jego codzienną pracą,

- dobierać metody monitorowania realizacji projektu,
- korygować przyjęty plan działania w zależności od rozpoznanych potrzeb (zob. Rys. 31).

Rysunek 31. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się oraz zestawy efektów uczenia się

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się*

Absolwent studiów podyplomowych jest przygotowany do pełnienia roli menadżera projektu. Potrafi:

- właściwie dobierać źródła niezbędnych informacji, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy i syntezy,
- opracowywać plan realizacji projektu uwzględniający potrzeby interesariuszy, źródła finansowania oraz możliwe ryzyka wraz ze sposobami zmniejszania ich wpływu na projekt,
- budować zespół projektowy i kierować jego codzienną pracą,
- dobierać metody monitorowania realizacji projektu,
- korygować przyjęty plan działania w zależności od rozpoznanych potrzeb.

W czasie wykonywania swoich zadań wspiera kreatywność i uczenie się podległych pracowników, przeciwdziała problemom komunikacyjnym w zespole, dobiera i stosuje komputerowe systemy wspomagające zarządzanie projektem.

Zestawy efektów uczenia się

Wyświetlone 1-5 z 5

#	Numer	Nazwa zestawu
1	1	Inicjowanie projektu
2	2	Budowanie i kierowanie zespołem projektowym
3	3	Planowanie i monitorowanie projektu
4	4	Zarządzanie ryzykiem projektowym
5	5	Zarządzanie portfelem projektów

We wszystkich wyżej wymienionych efektach uczenia się dla danej kwalifikacji pan Marek zlokalizował obszary do rozwoju. Zauważył, że dana grupa umiejętności została pogrupowana w zestawy:

- 1) Inicjowanie projektu
  - 2) Budowanie i kierowanie zespołem projektowym
  - 3) Planowanie i monitorowanie projektu
  - 4) Zarządzanie ryzykiem projektowym
- co zachęciło go do zapoznania się ze szczegółami.

Zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami, zestaw 2 wzbudził jego największe zainteresowanie, dlatego na potrzeby publikacji poddano go dalszej analizie.

Efekty uczenia się wyodrębnione w zestawie 2: Budowanie i kierowanie zespołem projektowym, tj.:

- 1) dobiera skład zespołu projektowego
  - 2) ocenia pracę członków zespołu
  - 3) kieruje operacyjnymi pracami zespołu projektowego
  - 4) komunikuje się z zespołem
- były odpowiedzią na zidentyfikowane braki w wiedzy i umiejętnościach pana Marka.

Dowiedział się również, w jaki sposób zostanie sprawdzone osiągnięcie określonych umiejętności, czyli co dokładnie przekona osoby zajmujące się weryfikacją efektów uczenia się o tym, że potrafi np. dobrać skład zespołu projektowego (zob. Rys. 32).

Rysunek 32. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się i kryteria weryfikacji

Efekt uczenia się - podgląd

Zestaw: 2 - Budowanie i kierowanie zespołem projektowym

Efekt uczenia się: Dobiera skład zespołu projektowego

Numer efektu uczenia się w zestawie: 1

Kryteria weryfikacji:

- Wymienia kompetencje członków zespołu projektowego
- Wyjaśnia techniki doboru składu zespołu
- Uzasadnia wybór określonej techniki doboru składu zespołu w kontekście dziedzin i obszarów działalności projektu
- Rozróżnia typy osobowości
- Uzasadnia dobór składu zespołu
- Kieruje pracą zespołu na etapie jego formowania

Dzięki temu pan Marek zorientował się, że będzie w stanie zbudować odpowiedni zespół dla planowanego i/lub wdrażanego projektu na bazie wiedzy o różnych typach osobowości.

W zestawie 2 szczególnie zainteresowało go to, że będzie potrafił dokonać krytycznej analizy wniosków z obserwacji pracy każdego członka zespołu.

Zestaw 3 to najbardziej oczekiwana przez pana Marka umiejętność: Wyjaśnia techniki rozwiązywania konfliktów w zespole (zob. Rys. 33). Świadomość tego, że pozna mechanizm, za pomocą którego zmotywuje zespół do osiągnięcia celów, a przy tym

każdy z uczestników będzie czuł się współtwórcą i osobą odpowiedzialną za jego wdrażanie, uznał za sens inwestycji w rozwój zawodowy.

Rysunek 33. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się i kryteria weryfikacji

Zestaw 4 odpowiada na potrzebę nabycia umiejętności tworzenia strategii rozwiązania problemów komunikacyjnych przez pana Marka (zob. Rys. 34).

Rysunek 34. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się i kryteria weryfikacji

Wchodząc w zakładkę: **Podmioty**, pan Marek dowiedział się, że studia „Zarządzanie projektami” są prowadzone przez Politechnikę Łódzką, Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji (zob. Rys. 35).

Rysunek 35. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: informacje o podmiotach uprawnionych do nadawania kwalifikacji

Przeglądając dalsze informacje o kwalifikacji, pan Marek zauważył, że kwalifikacja ma status „funkcjonująca”, co oznacza, że można już starać się o jej uzyskanie. Zapoznał się z informacjami przedstawionymi na stronie Politechniki Łódzkiej, w tym dotyczącymi zapisów i kwestii formalnych. Istotne było dla niego to, że po studiach otrzyma dwa dokumenty: świadectwo ukończenia studiów podyplomowych z poziomem 7 PRK oraz liczący się na rynku certyfikat potwierdzający wiedzę z zakresu zarządzania projektami.

Pan Marek zaczął rozważać możliwości powrotu do Polski. Wiedział, że jedna z firm partnerskich otworzyła swój oddział w Łodzi (firma specjalizująca się w doradztwie informatycznym, tworzeniu oprogramowań i realizacji projektów informatycznych z dziedziny „badania i rozwój”). Rozpoznał możliwości podjęcia współpracy jako project manager przy realizacji projektów consultingowych.

Rozpoczął studia podyplomowe na kierunku „Zarządzanie projektami” oraz podjął współpracę z firmą francuską z siedzibą w Łodzi. Zdobywa jednocześnie kolejne kompetencje, nie tylko jako project manager, ale również w branży informatycznej.

Pan Marek poleca stronę ZRK wszystkim osobom, które chcą dowiedzieć się, co dokładnie będą umiały po ukończeniu określonych studiów, kursów czy szkoleń. Za istotne uznaje zapoznanie się z efektami uczenia się i sposobami ich weryfikacji – to one przedstawiały sedno oferty, której ogólny rys został dookreślony w syntetycznej charakterystyce efektów uczenia się. Uważa, że pierwszy raz był bardzo świadomy podejmowanej przez siebie decyzji, ponieważ wiedział, czego dokładnie się nauczy. Inwestycja finansów, czasu i energii na podjęcie wyzwania okazała się dla pana Marka bardzo opłacalna.

Otwartość na doświadczenie, Bilans Kompetencji, zaangażowanie w zdobywanie informacji dotyczących kwalifikacji są dzisiaj bardzo ważnymi elementami projektowania własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

3.2. Doradztwo edukacyjno-zawodowe w publicznych służbach zatrudnienia. Historia pani Katarzyny, pracownika Powiatowego Urzędu Pracy

Pani Katarzyna to doradczyni zawodowa w jednym z powiatowych urzędów pracy w województwie pomorskim. Przygotowuje się do opracowania indywidualnego planu działania (IPD) dla swojej klientki, pani Moniki, z którą odbyła dwie rozmowy celem określenia jej potencjału zawodowego, zainteresowań, zdolności i umiejętności. Pani Monika jest 32-letnią mieszkanką pomorskiej wsi i osobą długotrwale bezrobotną – od trzech lat jest zarejestrowana w urzędzie pracy jako poszukująca pracy. W przeszłości przez około cztery lata była zatrudniona w niepełnym wymiarze godzin u jednego z gdyńskich stylistów-wizażystów i z zaangażowaniem doradzała klientkom w kwestii stylu, wyglądu itp. Była to jej jedyna praca. Pani Monika po skończeniu gimnazjum rozpoczęła naukę w zawodowej szkole gastronomicznej, której jednak nie udało jej się ukończyć. Wyszła za mąż i w wieku 19 lat została mamą. Małżeństwo ma obecnie dwoje dzieci. Mąż pani Moniki od 5 lat jest na emigracji zarobkowej, nie wiadomo, czy i kiedy wróci. Pani Monika jest niepewna swojej przyszłości rodzinnej i materialnej, dlatego chce zainwestować w siebie i potwierdzić swoje umiejętności. W lokalnej prasie przeczytała o ZSK oraz o walidacji. Chce w szybkim czasie zdobyć nowe kwalifikacje, gdyż, jak twierdzi, obecnie może liczyć tylko na siebie. Pani Monika prowadzi dość popularny blog lifestylowy, ma wielu obserwatorów – tzw. followersów. Jej pasją jest moda i stylizacja – za pośrednictwem internetu udziela porad z zakresu doboru ubioru do sylwetki i typu urody, podążając za bieżącymi kierunkami mody i indywidualnymi oczekiwaniami odbiorców. Ponadto na blogu zajmuje się propagowaniem zdrowego odżywiania się i dokumentowaniem potraw przygotowywanych w zgodzie z trendami zdrowego żywienia. Pani Monika czuje się dobrze w obu rodzajach działalności, zarówno przygotowywanie potraw, jak i praca jako wizażystka/stylistka to kierunki, w których chciałaby się rozwijać. Jest osobą ambitną i zależy jej na formalnym potwierdzeniu umiejętności (dyplom, świadectwo, certyfikat) i rozwijaniu się najchętniej w obu kierunkach. Pani Monika marzy o działalności na własny rachunek i jest zdeterminowana do zmiany swojej sytuacji zawodowej.

Jak wykorzystać ZRK przy opracowywaniu indywidualnego planu działania?

Przygotowując dla pani Moniki indywidualny plan działania, pani Katarzyna postanowiła wykorzystać Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji. Uznała, że bazując na przeprowadzonym w ramach wywiadu indywidualnego bilansie zasobów i mocnych stron klientki, jest w stanie opracować plan rozwoju oparty na jej potencjale. Potencjał ten to zdobyte drogą nieformalną kompetencje (wynikające z doświadczenia zawodowego, a także rozwijania własnych zainteresowań). Tym samym doradczyni

zawodowa wyszła naprzeciw oczekiwaniom swojej klientki, by umożliwić jej formalne uznanie kompetencji zdobytych poza szkołą. Wiedząc, iż w nowej polityce dotyczącej edukacji i rynku pracy przyjęto generalną zasadę, zgodnie z którą podstawą nadania kwalifikacji jest wykazanie przez daną osobę, że osiągnęła wymagane dla danej kwalifikacji efekty uczenia się, pani Katarzyna zaczęła szukać w ZRK odpowiednich informacji, rozpoczynając od tych kwalifikacji, które obecnie leżą w zasięgu możliwości jej klientki.

Na stronie głównej Rejestru, w zakładce **Szukam kwalifikacji** skorzystała z podstawowej wyszukiwarki: **Nazwa kwalifikacji**, wpisując hasło: wizażystka. Tym sposobem znalazła dwie kwalifikacje: Wizażystka/stylistka – Dyplom mistrzowski oraz Wizażystka/stylistka – Świadectwo czeladnicze. Obie są kwalifikacjami częściowymi, rynkowymi w rzemiośle, pierwsza z wymienionych ma przypisany 5 poziom PRK, druga poziom 3 (zob. Rys. 36).

Rysunek 36. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: przegląd kwalifikacji po nazwie

Lp.	Nazwa kwalifikacji	Kategoria kwalifikacji	Rodzaj kwalifikacji	Poziom PRK/ERK
1	Wizażystka/stylistka - Dyplom mistrzowski	rynkowe w rzemiośle	częściowa	5
2	Wizażystka/stylistka - Świadectwo czeladnicze	rynkowe w rzemiośle	częściowa	3

Mając na uwadze, iż dla tych kwalifikacji są określone **warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji**, pani Katarzyna wie, iż obecnie jej klientka nie może przystąpić do procesu certyfikacji kwalifikacji Wizażystka/stylistka – Dyplom mistrzowski, ponieważ nie spełnia wskazanych tam warunków. Postanawia jednak przyrzeć się bliżej kwalifikacji Wizażystka/stylistka – Świadectwo czeladnicze. Klikając dwukrotnie w ikonę 👁 (przycisk podglądu), pani Katarzyna przechodzi do interesujących ją informacji. Na wstępie sprawdza, czy pani Monika spełnia warunki przystąpienia do walidacji – poprzez zakładkę **Informacje ogólne** przechodzi do pola: **W razie potrzeby warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji** (zob. Rys. 37).

Rysunek 37. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji.

W razie potrzeby warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji

Świadectwo czeladnicze w zawodzie wizażystka/stylistka mogą uzyskać osoby, które z wynikiem pozytywnym zdały egzamin czeladniczy. Ogólne wymagania i warunki uzyskania kwalifikacji określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne lub rzemieślniczych. **Do egzaminu czeladniczego może przystąpić osoba, która spełnia jeden z następujących warunków:**

- ukończyła naukę zawodu u rzemieślnika jako młodociany pracownik oraz dokształcanie teoretyczne młodocianych pracowników w formach pozaszkolnych;
- posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej oraz ukończyła kształcenie ustawiczne w formie pozaszkolnej, dotyczące umiejętności zawodowych wchodzących w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin;
- jest uczestnikiem praktycznej nauki zawodu dorosłych, o której mowa w art. 53c ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, z późn. zm.);
- **posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej i co najmniej trzyletni okres wykonywania zawodu, w którym zdaje egzamin;**
- posiada świadectwo ukończenia szkoły ponadpodstawowej, dotychczasowej szkoły ponadgimnazjalnej albo szkoły ponadpodstawowej działającej w systemie oświaty przed dniem 1 stycznia 1999 r., prowadzących kształcenie zawodowe o kierunku związanym z zawodem, w którym zdaje egzamin;
- posiada tytuł zawodowy w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, w którym zdaje egzamin, oraz co najmniej półroczny okres wykonywania zawodu, w którym zdaje egzamin;
- posiada świadectwo ukończenia gimnazjum albo ośmioletniej szkoły podstawowej oraz zaświadczenie o zdaniu egzaminu sprawdzającego lub świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie, a także co najmniej roczny okres wykonywania zawodu, w którym zdaje egzamin, po uzyskaniu zaświadczenia o zdaniu egzaminu sprawdzającego lub świadectwa potwierdzającego kwalifikację w zawodzie.

Formalnie pani Monika może przystąpić do egzaminu czeladniczego, ponieważ posiada świadectwo ukończenia gimnazjum i co najmniej 3-letni okres wykonywania danego zawodu.

Wśród informacji, jakie można znaleźć w zakładce **Informacje ogólne**, pani Katarzyna znalazła **krótką charakterystykę kwalifikacji, obejmującą informacje o działaniach lub zadaniach, które potrafi wykonywać osoba posiadająca tę kwalifikację, zapotrzebowaniem na kwalifikację, typowymi możliwościami wykorzystania kwalifikacji**. Zrobiła notatki przydatne do przygotowywanego indywidualnego planu działania, a następnie sprawdziła **wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację**. Przede wszystkim **metody stosowane w walidacji** – czyli jak będzie wyglądał sposób sprawdzania, czy pani Monika osiągnęła wymagane dla kwalifikacji efekty uczenia się.

Weryfikacja efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji Wizażystka/stylistka – Świadectwo czeladnicze jest przeprowadzana w dwóch etapach. Etap praktyczny polega na samodzielnym wykonaniu przez kandydata zadań egzaminacyjnych sprawdzających umiejętności ujęte w zestawach efektów uczenia się. Etap teoretyczny (składający się z części pisemnej i ustnej) polega na udzieleniu odpowiedzi na pytania sprawdzające umiejętności określone we wszystkich zestawach efektów uczenia się.

Wiedząc, iż podstawą nadania kwalifikacji są przede wszystkim uzyskane i sprawdzone efekty uczenia się, doradczyni zawodowa postanawia poszukać w rejestrze informacji na ich temat. Chce bowiem wspólnie z klientką zidentyfikować i przeanalizować to, co w wyniku różnego typu aktywności związanej z doradzaniem w kwestii stylu i wizażu pani Monika wie i rozumie (wiedza), oraz potrafi wykonać (umiejętności). Przedmiotem analizy będzie też zdolność do podejmowania określonego rodzaju odpowiedzialności (kompetencje społeczne). Taka identyfikacja i analiza pozwoli pani Katarzynie i jej klientce podjąć decyzję w sprawie dalszego rozwoju zawodowego pani Moniki i ewentualnego podejścia do egzaminu czeladniczego. W zakładce **Efekty uczenia się** zapoznaje się z **syntetyczną charakterystyką efektów uczenia się**, co umożliwi jej w zwięzły sposób przedstawić wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne wizażystki/stylistki (czeladnika).

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

Osoba posiadająca świadectwo czeladnicze w zawodzie wizażystka/stylistka jest gotowa do świadczenia usług z zakresu kreowania korzystnego i odpowiedniego do okoliczności wizerunku osoby korzystającej z takich usług. Proponuje modyfikacje wizerunku obejmujące kształt fryzury, makijaż i garderobę. Przeprowadza analizę kolorystyczną typu urody. W oparciu o jej wyniki udziela porad m.in. w zakresie doboru kolorystyki makijażu, ubrań i dodatków. Rozpoznaje niedoskonałości cery i urody oraz projektuje i wykonuje makijaż kamuflujący i korygujący przy wykorzystaniu odpowiednio dobranych technik. Na podstawie rozpoznanych potrzeb i oczekiwań klienta oraz przy zastosowaniu właściwych kosmetyków kolorowych i zdobień wykonuje też makijaż dzienny, wieczorowy, okolicznościowy i historyczny (typowy dla różnych dekad XX wieku). Czeladnik w zawodzie wizażystka/stylistka jest przygotowany do samodzielnego wykonywania zadań zawodowych oraz umiarkowanie złożonych czynności związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym inicjowania prostych działań marketingowych i stosowania kluczowych przepisów prawa gospodarczego oraz prawa pracy. Potrafi współpracować w zespole, samodzielnie organizować własne stanowisko pracy, a także wspierać innych w tym zakresie. Osoba posiadająca świadectwo czeladnicze w zawodzie wizażystka/stylistka w trakcie wykonywania swoich zadań dba o jak najwyższą jakość produktu lub świadczonych usług. Przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska oraz stosuje przepisy prawa w tym zakresie.

W celu przeprowadzenia bardziej wnikliwej analizy efektów uczenia się w zestawach, pani Katarzyna sięga po kolejne informacje, klikając dwukrotnie w przycisk podglądu (ikonę 👁) przy nazwie każdego z zestawów efektów uczenia się (zob. Rys. 38). Dzięki temu dowiaduje się, jakie są efekty uczenia się w danym zestawie oraz w jaki sposób poszczególne efekty będą sprawdzane w procesie walidacji (**kryteria weryfikacji**) (zob. Rys. 39).

Rysunek 38. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się w zestawach i kryteria weryfikacji

#	Numer	Nazwa zestawu	Poziom	Nakład pracy
1	1	Dobieranie kolorystyki makijażu i garderoby do typu urody	3	100
2	2	Korygowanie i kamuflowanie niedoskonałości cery i urody	3	200
3	3	Wykonywanie makijażu dziennego, wieczorowego, okolicznościowego i historycznego	3	360
4	4	Stylizacja fryzury i sylwetki	3	100
5	5	Funkcjonowanie w przedsiębiorstwie	3	100

Rysunek 39. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się i kryteria weryfikacji

Efekt uczenia się - podgląd

Dane | Historia

Zestaw: 1 - Dobieranie kolorystyki makijażu i garderoby do typu urody

Efekt uczenia się: Określa typ kolorystyczny urody

Kryteria weryfikacji: charakteryzuje typy urody; stosuje dostępne metody analizy kolorystycznej urody; objaśnia zasady doboru kosmetyków kolorowych do typu urody i osobowości; omawia zasady doboru kolorów garderoby do typu urody oraz na różne okazje.

Pani Katarzyna analizuje każdy efekt z osobna. Chce udzielić swojej klientce informacji, gdzie może poddać się walidacji. Sięga zatem do zakładki: Podmioty, gdzie sprawdza najbliższe miejscu zamieszkania klientki instytucje certyfikujące – izby rzemieślnicze.

Pani Katarzyna postanawia także sprawdzić, czy w ZSK funkcjonują inne kwalifikacje, które jej klientka mogłaby potwierdzić w procesie walidacji. Tworząc bilans zasobów pani Moniki, zidentyfikowała także takie kompetencje, jak propagowanie zdrowego żywienia, przygotowywanie potraw itp. Wpisuje zatem do wyszukiwarki hasło: przygotowywanie potraw. Znajduje kwalifikacje: Przygotowywanie potraw zgodnie z trendami rynkowymi i zasadami zdrowego żywienia. Jest to kwalifikacja częściowa, rynkowa (poziom 3 PRK), możliwa do formalnego potwierdzenia w instytucji certyfikującej. Pani Katarzyna przede wszystkim sprawdziła, czy jej klientka spełnia warunki, by móc uzyskać certyfikat (przystąpić do weryfikacji efektów uczenia się). W przypadku tej kwalifikacji osoba przystępująca do walidacji musi ukończyć gimnazjum lub ośmioletnią szkołę podstawową (tj. posiadać kwalifikację pełną na poziomie 2 PRK, zgodnie z art. 8 Ustawy o ZSK). To dobra wiadomość dla pani Moniki. Doradczyni zawodowa przystępuje zatem do zbierania i analizy informacji dotyczącej tej kwalifikacji, postępując w ten sam sposób jak w przypadku poprzedniej kwalifikacji. W zakładce: **Informacje ogólne** sprawdza:

- zapotrzebowanie na kwalifikację,
- typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji,
- wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację.

Następnie przechodzi do zakładki: **Efekty uczenia się**, celem zapoznania się z **syntetyczną charakterystyką efektów uczenia się** (zob. Rys. 40).

Rysunek 40. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

The screenshot shows the 'Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji' (ZSK) website. The main navigation bar includes 'Strona główna ZRK', 'Szukam kwalifikacji', 'Szukam poziomu', 'Warto wiedzieć', 'ZRK', 'Przejdź na stronę ZSK', and 'Zaloguj się'. The breadcrumb trail is 'Strona główna > Kwalifikacje > Przygotowywanie potraw zgodnie z trendami rynkowymi i zasadami zdrowego żywienia'. The page title is 'Kwalifikacja - podgląd'. There are tabs for 'Informacje ogólne', 'Efekty uczenia się' (highlighted with a red box), 'Podmioty', and 'Pozostałe informacje'. On the right, there are buttons for 'Akcje', 'Lista', 'Eksport', and 'Wydruk'. The main content area is titled 'Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się' and contains the following text: 'Osoba posiadająca kwalifikację jest gotowa do samodzielnego planowania i przygotowywania potraw według podanej receptury, z zastosowaniem zasad zdrowego żywienia i nowoczesnych technik kulinarnych. Samodzielnie przygotowuje typowe potrawy zgodnie z koncepcją fine-dining oraz sennuje je według przyjętych zasad. Osoba, która posiada kwalifikację jest gotowa do sporządzania potraw z wyłączeniem wskazanych alergenów lub składników ciężkostrawnych oraz zgodnie z zasadami „slow food”. W swojej pracy wykorzystuje zarówno typowy sprzęt kuchenny jak i urządzenia stosowane w przygotowaniu posiłków uwzględniających trendy rynkowe i zasady zdrowego żywienia. Wykonując zadania zawodowe, stosuje zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w gastronomii oraz przestrzega zasad HACCP, w tym GMP i GMP. Osoba posiadająca kwalifikację przyjmuje odpowiedzialność za wykonywane zadania zawodowe.' Below this text is a table titled 'Zestawy efektów uczenia się' with columns for '#', 'Numer', 'Nazwa zestawu', 'Poziom', and 'Nakład pracy'. The table shows two rows: 1) '1 1 Przygotowywanie i serwowanie typowych potraw' with level 3 and 100 hours; 2) '2 2 Stosowanie wiedzy kulinarnej i nowoczesnych trendów rynkowych w sporządzaniu i serwowaniu potraw' with level 3 and 60 hours.

Kwalifikacja Przygotowywanie potraw zgodnie z trendami rynkowymi i zasadami zdrowego żywienia ma dwa zestawy efektów uczenia się:

- 1) Przygotowywanie i serwowanie typowych potraw,
- 2) Stosowanie wiedzy kulinarnej i nowoczesnych trendów rynkowych w sporządzaniu i serwowaniu potraw.

Po kliknięciu dwukrotnie w przycisk podglądu pani Katarzyna dowiedziała się, iż w zestawie pierwszym: Przygotowywanie i serwowanie typowych potraw jest jednaście poszczególnych efektów uczenia się, którym (każdemu z osobna) przypisane zostały jasno określone kryteria weryfikacji. Podobnie jest w zestawie drugim: Stosowanie wiedzy kulinarnej i nowoczesnych trendów rynkowych w sporządzaniu i serwowaniu potraw, który dookreślony został przez cztery efekty uczenia się. Są to bardzo konkretne informacje, które pozwolą zarówno pani Katarzynie skutecznie doradzić klientce, jak i pani Monice zdecydować się na przyjęcie i realizację planu edukacyjno-zawodowego.

Identyfikując umiejętności pani Moniki, doradczyni dochodzi do wniosku, że klientka jest praktycznie gotowa przystąpić do weryfikacji efektów uczenia się przypisanych do zestawu 1: Przygotowywanie i serwowanie typowych potraw, musi jedynie przyswoić wiedzę i nabyć umiejętności z zakresu zasad BHP i HACCP w zakładzie gastronomicznym (efekt uczenia się: Przestrzega zasad BHP i HACCP w zakładzie gastronomicznym). Pozostałe efekty uczenia się w wymienionym zestawie pani Monika mogłaby już dziś poddać weryfikacji, ponieważ potrafi zaplanować proces produkcyjny potraw, sporządza potrawy z jaj oraz wykorzystuje właściwości jaj. Ponadto sporządza potrawy z mięsa zwierząt rzeźnych, drobiu, ryb i owoców morza, potrawy z mleka i jego przetworów, potrawy z owoców, z warzyw, ziemniaków, grzybów, potrawy z zastosowaniem kasz i mąki, potrafi przygotować zupy i sosy oraz stosuje receptury gastronomiczne i dobiera surowce.

Nie jest natomiast obecnie gotowa do weryfikacji wszystkich efektów uczenia się w zestawie 2: Stosowanie wiedzy kulinarnej i nowoczesnych trendów rynkowych w sporządzaniu i serwowaniu potraw. Przy identyfikowaniu zasobów kompetencyjnych pani Moniki okazało się, iż nie potrafi w pełni charakteryzować produktów wywołujących reakcję alergiczną lub dolegliwości zdrowotne oraz nie zna wszystkich rodzajów diet (efekt uczenia się: charakteryzuje typy diet). Pani Katarzyna postanawia poinformować o tym swoją klientkę i zasugerować jej udział w finansowanym ze środków Funduszu Pracy szkoleniu indywidualnym. Pani Monika ma możliwość wyboru jednej z firm szkoleniowych z Rejestru Instytucji Szkoleniowych, która oferuje szkolenie z obszaru – alergia pokarmowa w praktyce dietetyka. W odniesieniu do pozostałych efektów uczenia się w analizowanej kwalifikacji doradczyni zawodowa uznała, iż pani Monika

bez problemu jest w stanie je potwierdzić w procesie weryfikacji: charakteryzuje sposoby sporządzania potraw zgodnych z filozofią slow food, sporządza potrawy, stosując nowoczesne techniki kulinarne.

Dzięki informacjom zawartym w rejestrze doradczyni wie, iż weryfikacja efektów uczenia się składa się z dwóch etapów: egzaminu teoretycznego (testu wiedzy) i egzaminu praktycznego. Test wiedzy przeprowadzany jest w elektronicznym systemie w ośrodku egzaminacyjnym. Osobie egzaminowanej podczas rozwiązywania testu nie wolno korzystać z innych aplikacji (w tym otwierać stron internetowych) niż system do przeprowadzania egzaminu. W części praktycznej dopuszcza się zastosowanie następujących metod weryfikacji: symulacja i rozmowa z komisją. Informacje te pani Katarzyna zamierza przekazać swojej klientce podczas najbliższego spotkania i wspólnie określić dalszy plan działania.

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji jest przykładem wykorzystania technologii informatycznych w procesie aktywizacji zawodowej, zapewniającym dostęp do aktywnych instrumentów rynku pracy grupom pozostającym bez zatrudnienia w szczególnie trudnej sytuacji – osobom bez kwalifikacji lub z kwalifikacjami w zawodach, na które nie ma popytu na rynku pracy.

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji dzięki swoim funkcjonalnościom jest innowacyjnym narzędziem dla osób zaangażowanych w działania pomocowe – aktywizację zawodową, integrację społeczną osób zmarginalizowanych i wykluczonych społecznie oraz narażonych na marginalizację i wykluczenie społecznie. Zasób informacji w ZRK umożliwia łatwe przeszukiwanie i pozyskiwanie danych odnoszących się do wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych wymaganych dla kwalifikacji, a także sposobów weryfikacji tych wymagań przez instytucje nadające kwalifikacje. Tym samym ZRK pozwala na zaplanowanie wsparcia z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb przy jednoczesnym korzystaniu z wypracowanych standardów usług dla poszczególnych grup. Dzięki temu beneficjenci programów aktywizacji podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe zgodnie z indywidualnymi predyspozycjami, zdobywają odpowiednie umiejętności i otrzymują instrumenty ułatwiające aktywne funkcjonowanie na rynku pracy.

Zaangażowani w aktywizację i integrację mogą zastosować ZRK do diagnozy preferencji zawodowych (określenie zainteresowań i umiejętności), tworzenia ścieżki zawodowej (plan działania) oraz doboru szkoleń odpowiadających predyspozycjom, zainteresowaniom i umiejętnościom beneficjenta. Jest to narzędzie pozwalające precyzyjnie określić posiadane już umiejętności i zidentyfikować obszary, w których należy pozyskać wiedzę. Opis kwalifikacji pozwala zobaczyć, jak wiele umiejętności i kompetencji posiada dana osoba, oraz jasno określić, w którym kierunku powinna się rozwijać, by móc uzyskać kwalifikację.

3.3. Możliwości rozwoju personelu i organizacji. Historia biura podróży – wyzwania w procesie rekrutacji, szkoleń i rozwoju organizacji

Firma została założona przez młodych ludzi z pasją do podróży. W ofercie firmy są głównie wycieczki krajowe. Przez rok firma działała w małym składzie, jednak kiedy zainteresowanie jej usługami wzrosło, zaczęła szukać dodatkowych pracowników. Firma nie miała sformalizowanych wewnętrznych procesów kadrowych. Wraz z jej rozwojem pojawiły się nowe potrzeby rekrutacyjne.

Pierwszym wyzwaniem było przygotowanie ogłoszenia rekrutacyjnego. Każdy pracodawca wie, że koszty nieudanej rekrutacji są duże, dlatego właściciele firmy chcieli, aby ich ogłoszenie było dobrze sformułowane i jasno określało oczekiwania dotyczące kompetencji kandydata. Aby temu sprostać, postanowili skorzystać z opisu kwalifikacji rynkowej Pilotowanie imprez turystycznych znajdującego się w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji. W tym przypadku stanowisko w firmie podróżniczej było zbieżne z kwalifikacją w ZSK. W zależności od opisu stanowiska w danej firmie i charakteru działalności organizacji może zdarzyć się tak, że danemu opisowi stanowiska będzie odpowiadało kilka kwalifikacji.

Na stronie rejestru, poprzez wyszukiwarkę kwalifikacji i słowa kluczowe, znaleźli kwalifikację Pilotowanie imprez turystycznych (zob. Rys. 41).

Rysunek 41. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: przegląd kwalifikacji po nazwie

Lp.	Nazwa kwalifikacji	Kategoria kwalifikacji	Rodzaj kwalifikacji	Poziom PRK/ERK
1	Pilotowanie imprez turystycznych	rynkowe	częstkowa	4

Aby zobaczyć opis kwalifikacji, należy dwukrotnie kliknąć nazwę kwalifikacji lub nacisnąć znak podglądu.

Zwrócili uwagę na zapis **Poziom PRK/ ERK – 4**, który oznacza, że dla tej kwalifikacji został przypisany czwarty poziom PRK, tożsamy z czwartym poziomem ERK. Cyfra 4 informuje także o tym, że jest to kwalifikacja cząstkowa (zapis cyfrą rzymską – PRK/ERK IV oznaczałby kwalifikację pełną na poziomie czwartym). Na rynku polskim i zagranicznym od dawna funkcjonują dyplomy i certyfikaty, które można uzyskać poza szkołą i uczelnią, ale dotychczas funkcjonowały one poza ZSK, przez co zazwyczaj trudno było zweryfikować ich jakość. Kwalifikacje znajdujące się w ZSK dają kandydatom możliwość pokazania przyszłym pracodawcom, jakie faktycznie nabyli umiejętności, zdobywając konkretną kwalifikację. Mogą oni wyróżnić w CV informację o posiadaniu wiarygodnego certyfikatu z poziomem Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji, co znacznie zwiększy ich szansę na wymarzoną pracę.

Jest to szczególnie istotne w przypadku zawodu pilota wycieczek, ponieważ po zmianie regulacji (od początku 2014 r.) zmieniły się warunki uzyskiwania kwalifikacji. Po deregulacji zawodów nie ma prawnego obowiązku uzyskania uprawnień. Jednakże, ze względu na bezpieczeństwo klientów, wielu pracodawców nadal oczekuje od kandydatów potwierdzenia umiejętności w tym zakresie. Dzięki włączeniu do ZSK kwalifikacji rynkowej – Pilotowanie imprez turystycznych powstała możliwość uzyskania wiarygodnego certyfikatu z poziomem Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji. Właściciele biura podróży, dzięki symbolowi ERK na certyfikacie kandydata, otworzyli się również na rekrutację pracowników z zagranicy, gdyż mogli potwierdzić wiarygodność tej kwalifikacji.

Właściciele biura przeczytali **krótką charakterystykę kwalifikacji**, w której znaleźli informacje o działaniach lub zadaniach, które potrafi wykonywać osoba posiadająca tę kwalifikację (zob. Rys. 42).

W rejestrze odnaleźli ponadto informację **o orientacyjnym nakładzie pracy potrzebnym do uzyskania kwalifikacji** (120 godzin) oraz **grup osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji** (zob. Rys. 43). Nie wymaga ona kwalifikacji poprzedzających ani innych szczególnych warunków, jakie musi spełnić osoba przystępująca do walidacji (w opisie danej kwalifikacji pola te są puste, nie zawierają treści).

Korzystający z rejestru zapoznali się z informacją o **zapotrzebowaniu na kwalifikację, przeanalizowali odniesienia do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz kwalifikacji ujętych w ZRK, zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się** (zob. Rys. 44). Ważna dla nich była informacja, że kwalifikacja Pilotowanie imprez turystycznych jest pomocna osobom chcącym nabyć i potwierdzić efekty uczenia się opisane w kwalifikacji, organizatorom turystyki zatrudniającym pracowników do realizacji imprez turystycznych oraz instytucjom lub firmom szkoleniowym kształcącym w obszarach związanych z kwalifikacją.

Rysunek 42. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: krótka charakterystyka kwalifikacji

Rysunek 43. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: orientacyjny nakład pracy potrzebny do uzyskania kwalifikacji oraz grupy osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji

W polu **odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze** zapoznali się z podobieństwami i różnicami między interesującą ich kwalifikacją a innymi, podobnymi do niej kwalifikacjami (zob. Rys. 44).

Rysunek 44. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze

The screenshot shows the ZRK website interface. The main content area is titled "Odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz wskazanie kwalifikacji ujętych w ZRK zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się". The text describes the relationship between the qualification "Pilotowanie imprez turystycznych" and the qualification "Planowanie i realizacja imprez turystycznych (T.13)". It notes that the effects of learning for the pilotage qualification are similar to those of the planning and realization qualification. It also lists specific competencies for the pilotage qualification, such as planning and organizing trips, and mentions that the pilotage qualification focuses on preparing for and conducting trips. The text concludes by stating that the pilotage qualification indicates skills not described in T.13, such as preparing for and conducting trips, and that the pilotage qualification focuses on preparing for and conducting trips.

W polu: **Streszczenie opinii uzyskanych podczas konsultacji projektu kwalifikacji** właściciele biura podróży znaleźli opinie specjalistów i ekspertów z branży potwierdzające potrzebę stworzenia określonego standardu, jakości i poziomu szkolenia w tym obszarze.

Przeczytali też o **możliwościach, jakie daje posiadanie kwalifikacji Pilotowanie imprez turystycznych** oraz o **wymaganiach dotyczących walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację** (zob. Rys. 45). Wymagania dotyczące walidacji wynikają z efektów uczenia się, które trzeba uzyskać, żeby zdobyć kwalifikację. W opisie wyszczególniono metody stosowane w walidacji. Omówiono zasoby kadrowe, sposób prowadzenia walidacji oraz warunki organizacyjne i materialne niezbędne do prawidłowego prowadzenia walidacji. Wymagania te są kluczowe dla instytucji certyfikujących i służą do odpowiedniego planowania, przygotowywania i przeprowadzania walidacji.

Rysunek 45. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji oraz wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację

The screenshot shows the ZRK website interface. The main content area is titled "typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji" and "Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację". The text describes the typical uses of the qualification "Pilotowanie imprez turystycznych" and the requirements for validation. It notes that a person holding the qualification can find employment as a pilotage officer. It also lists the requirements for validation, such as the use of specific methods and the involvement of qualified personnel. The text concludes by stating that the pilotage qualification indicates skills not described in T.13, such as preparing for and conducting trips, and that the pilotage qualification focuses on preparing for and conducting trips.

Nie bez znaczenia okazały się także **Informacje dotyczące odniesienia do poziomu Sektorowych Ram Kwalifikacji (SRK)**, które są charakterystykami poziomów kwalifikacji w sektorowych ramach, uwzględniającymi konteksty właściwe dla danej branży. Dzięki temu są bardziej szczegółowe niż w PRK.

Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Turystyki (SRKT) zawiera istotne, kluczowe dla sektora obszary kompetencji pracowników (hotelarstwa, gastronomii, organizacji turystyki oraz pilotażu, przewodnictwa oraz animacji czasu wolnego). Charakterystyki kolejnych poziomów SRKT zawierają specyficzną dla branży turystycznej terminologię oraz odnoszą się do kluczowych kompetencji istotnych dla tej branży. Przedstawiają stopniowe zwiększanie zaawansowania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych – wykorzystywanych w realizacji zadań dotyczących procesów w sektorze turystycznym.

Na podstawie SRK właściciele biura podróży mogą tworzyć indywidualne ścieżki rozwoju kariery zawodowej dla swoich przyszłych pracowników, a pracownicy mogą je realizować poprzez zdobywanie nowych kwalifikacji na wyższych poziomach.

SRK nie pozostaje także bez wpływu na instytucje prowadzące szkolenia przewodników miejskich i pilotów wycieczek. Obecnie wydawane certyfikaty – zaświadczenia o ukończeniu kursu – nie posiadają poziomu PRK i ERK. Trudno jest porównać te kwalifikacje i ocenić ich jakość. Dzięki SRK firmy i instytucje szkoleniowe, które uzyskają określone w Ustawie o ZSK uprawnienia, będą mogły wydawać certyfikaty z poziomem PRK i ERK, a takie dokumenty będą uznawane również w innych krajach UE.

Szczególnie przydatne dla właścicieli biura opracowujących ogłoszenie rekrutacyjne okazały się informacje zawarte w zakładce: **Efekty uczenia się – syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się oraz poszczególne zestawy efektów uczenia się** (zob. Rys. 46).

Przedstawiony opis działań osoby posiadającej interesującą ich kwalifikację był zbieżny z działaniami, jakie wykonuje osoba na stanowisku pilota w ich firmie. Szukają kandydatów o takim właśnie profilu kompetencyjnym. Chodzi o osoby, które samodzielnie planują i realizują imprezy turystyczne na podstawie programu, pilotują różne rodzaje imprez, przedstawiają uczestnikom informacje organizacyjne i krajoznawcze, rozliczają koszty oraz sporządzają raport z realizacji wycieczki. W syntetycznej charakterystyce właściciele firmy znaleźli także bardzo ważne dla nich kompetencje pilota dotyczące zarządzania grupą, bezpieczeństwa, sytuacji awaryjnych i konfliktowych. Dzięki opisowi zakresu umiejętności przedstawionemu w ZSK kwalifikację tak samo rozumie pracodawca i pracownik.

Właściciele biura podróży zdecydowali się przyjrzeć kwalifikacji bliżej i zobaczyć, co kryje się pod nazwami poszczególnych zestawów.

W zestawie 1: **Przygotowanie realizacji imprezy turystycznej** widnieją dwa efekty uczenia się: **Kompletuje informacje organizacyjne i krajoznawcze dotyczące imprezy turystycznej** oraz **Opracowuje plan realizacji na podstawie programu imprezy turystycznej**. Korzystając ze znaku podglądu lub podwójnie klikając w nazwę danego efektu uczenia się, mogli zapoznać się z konkretnym efektem uczenia się oraz kryteriami weryfikacji, które okazały się dla nich ważną informacją (zob. Rys. 47 i 48).

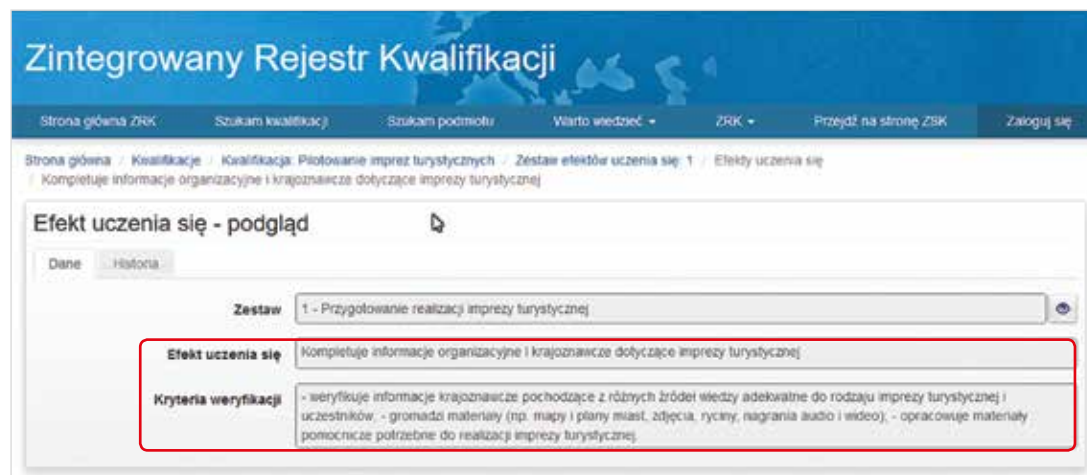
Rysunek 46. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się, syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się oraz zestawy efektów uczenia się

Poprzez znak podglądu lub podwójne kliknięcie na nazwę danego zestawu możemy zobaczyć konkretne efekty uczenia się wchodzące w jego skład.

Rysunek 47. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się wraz z kryteriami weryfikacji

Rysunek 48. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się wraz z kryteriami weryfikacji

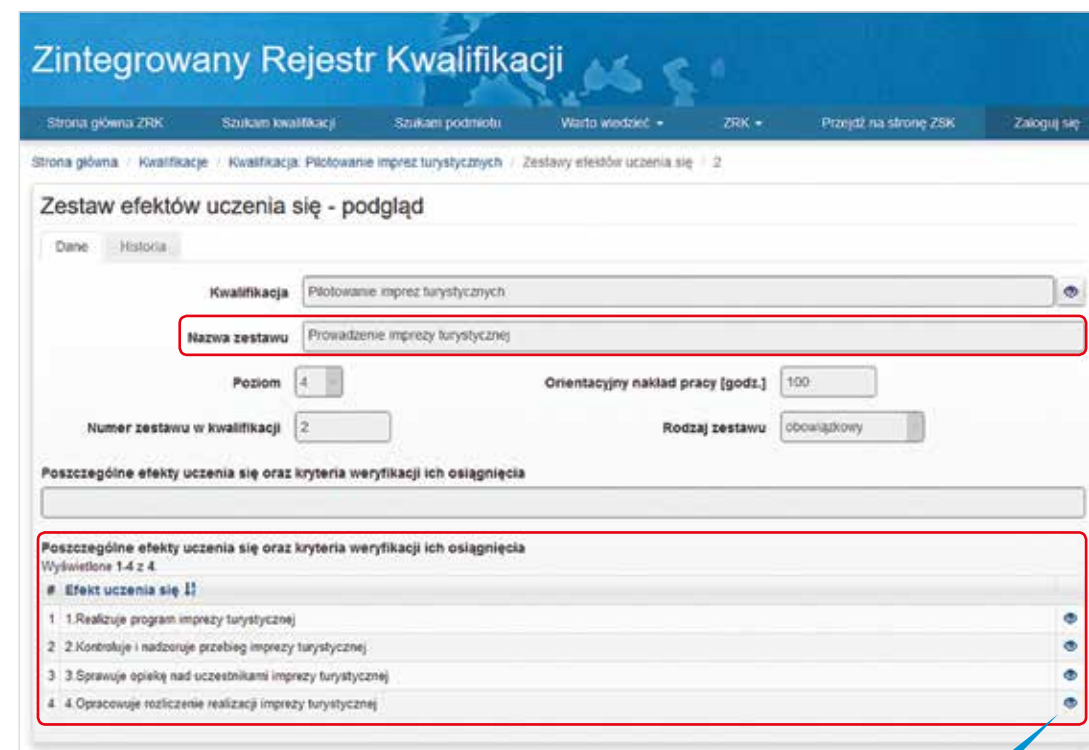

Efekty uczenia się w zestawie 1 pasowały do działań osoby zatrudnionej na stanowisku pilota w biurze podróży. Poszukujący informacji na temat kwalifikacji zauważyli, że w opisie efektów uczenia się pojawiają się ważne czasowniki operacyjne, takie jak: weryfikuje, gromadzi, opracowuje, analizuje, dzięki którym opis jest precyzyjny.

Następnie właściciele biura przeanalizowali zestaw 2 i jego efekty uczenia się wraz z kryteriami weryfikacji (zob. Rys. 49).

Na podstawie efektów uczenia się właściciele firmy przygotowali ogłoszenie o pracę. Opis kwalifikacji pomógł im zebrać i uporządkować informacje na temat stanowiska oraz ułatwił sporządzenie jego opisu. Pozwolił też określić rozwój (progresję) kompetencji, dzięki czemu będzie mógł stać się użytecznym narzędziem podczas wartościowania stanowisk w firmie. Opis kwalifikacji znacznie ułatwił im doprecyzowanie profilu kandydata oraz określenie wymagań niezbędnych do przeprowadzenia procesu rekrutacji. Pomógł określić w treści ogłoszenia: wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne oczekiwane od kandydatów, a także dostarczył kryteria weryfikacji niezbędne do przeprowadzenia rozmowy z kandydatem. Poprzez odwołanie się do konkretnej kwalifikacji w ZRK w ogłoszeniu o pracę można dokładnie objaśnić stanowisko kandydatowi i klarownie przedstawić swoje oczekiwania. Jeśli zgłosi się kandydat, który w CV będzie miał odnotowaną kwalifikację z poziomem PRK/ERK oraz potwierdzi ją otrzymanym certyfikatem, właściciele firmy będą pewni, że jego umiejętności zostały potwierdzone w procesie walidacji, a jakość kwalifikacji gwarantuje instytucja certyfikująca i podmiot zewnętrznego zapewniania jakości.

Rysunek 49. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: efekty uczenia się w zestawach wraz z kryteriami weryfikacji

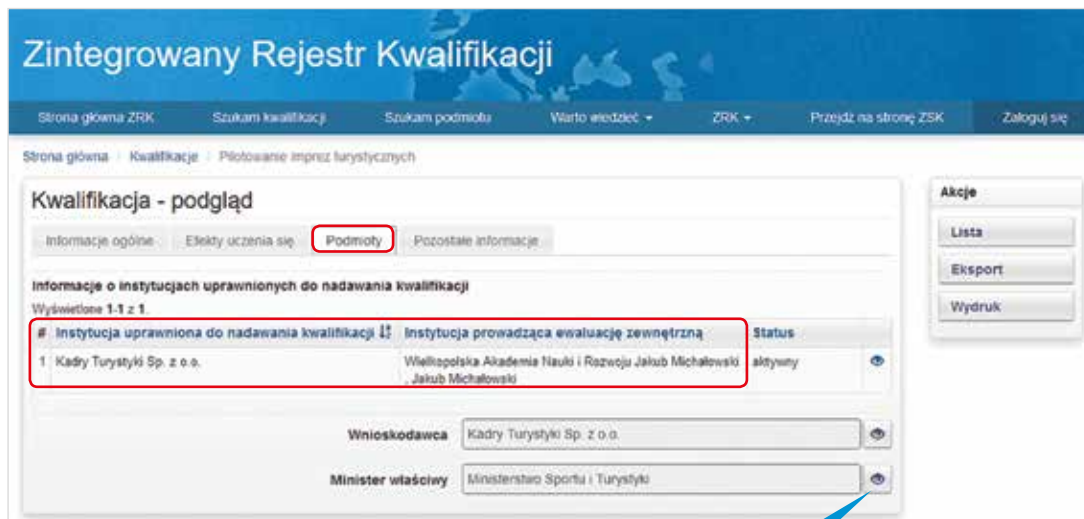

Poprzez znak podglądu lub podwójne kliknięcie na nazwę danego efektu uczenia się możemy zobaczyć konkretny efekt uczenia się oraz kryteria weryfikacji.

Właściciele biura podróży w zakładce: **Podmioty** odnaleźli również informacje dotyczące instytucji uprawnionych do nadawania kwalifikacji, tj. instytucji certyfikujących (IC) oraz prowadzących ewaluację zewnętrzną (PZZJ) (zob. Rys. 50).

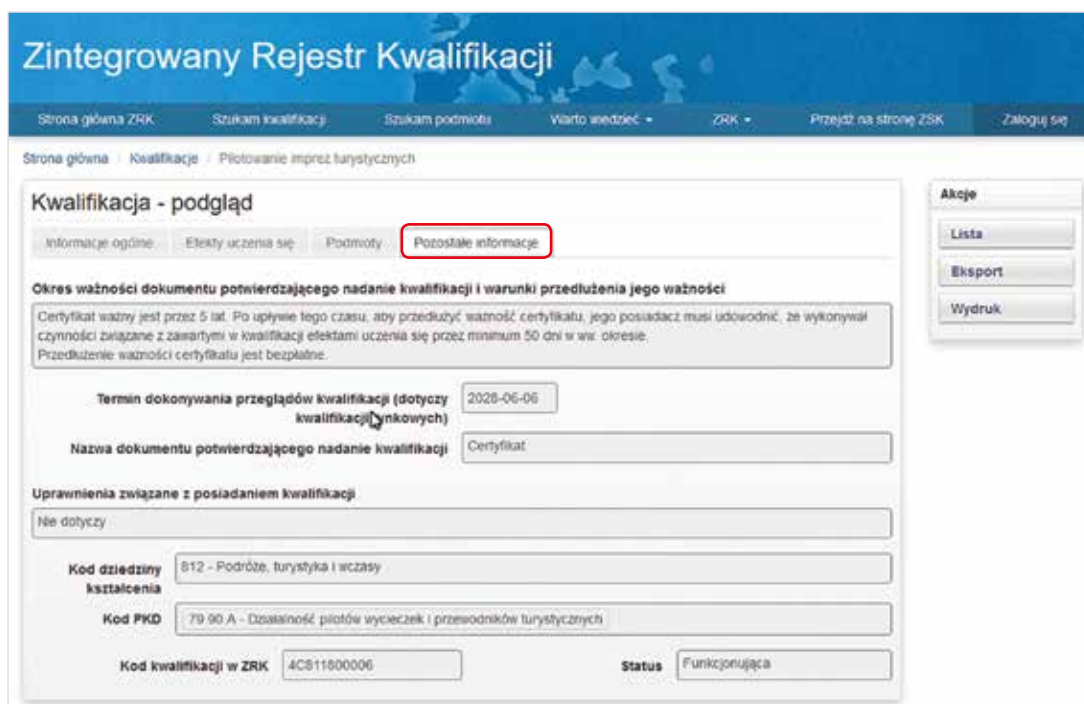
W zakładce: **Pozostałe informacje** znaleźli dane dotyczące okresu ważności dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji i warunki przedłużenia jego ważności. W kontekście prowadzonej działalności kluczowe było to, że certyfikat ważny jest przez 5 lat i po spełnieniu określonego warunku przedłużenie ważności certyfikatu jest bezpłatne. Termin dokonywania przeglądów kwalifikacji w tym przypadku jest odległy, jednak istotny, ponieważ mogą wiązać się z nim pewne zmiany i uaktualnienia dotyczące kwalifikacji (zob. Rys. 51).

Rysunek 50. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: instytucje uprawnione do nadawania kwalifikacji, instytucje przeprowadzające ewaluację zewnętrzną

Poprzez znak podglądu 👁️ możliwe jest uzyskanie szczegółowych danych dotyczących instytucji.

Rysunek 51. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: pozostałe informacje

Dzięki ZRK właściciele biura podróży mogli ocenić i porównać, ile są warte poszczególne certyfikaty oferowane przez różne organizacje. Pracodawca i jego pracownicy po analizie opisu kwalifikacji będą wiedzieć, jakie konkretnie efekty uczenia się będą musieli potwierdzić, aby uzyskać konkretną kwalifikację. Pracodawca będzie mógł pokierować swoich pracowników do wybranych instytucji certyfikujących.

Każdy z obecnie pracujących w biurze podróży pilotów mógłby potwierdzić swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje, podchodząc do walidacji w instytucji certyfikującej, i uzyskać certyfikat z symbolem PRK. Dzięki temu wzrosłaby liczba wykwalifikowanych pilotów w biurze podróży, co przełożyłoby się na zwiększenie konkurencyjności firmy w kraju i za granicą. Dzięki włączeniu kwalifikacji do ZSK istnieje możliwość potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych w drodze różnych form edukacji: formalnej, pozaformalnej, a także uczenia się nieformalnego. Do procesu walidacji mogą przystąpić pracownicy niezależnie od tego, czy korzystali ze zorganizowanych form kształcenia i szkolenia, czy też uczyli się samodzielnie. Dzięki temu pracownicy firmy unikną powtarzania tych samych zajęć na różnych kursach.

Po analizie swoich umiejętności oraz dokładnym zapoznaniu się z efektami uczenia się dla danej kwalifikacji pracownicy mogli zdecydować, czy chcą podejść do procesu walidacji, czyli sprawdzić swoją wiedzę i umiejętności, czy też potrzebują dokończyć się jeszcze w konkretnych aspektach. Efektem pozytywnego wyniku walidacji będzie formalne potwierdzenie kompetencji zdobytych np. w trakcie doświadczenia zawodowego.

Dla mniej doświadczonych pracowników firmy ważna była też informacja o tym, że walidacja może być rozłożona w czasie, czyli nie trzeba jednocześnie potwierdzać wszystkich efektów uczenia się wymaganych dla kwalifikacji. Walidacja może odbywać się w różnych miejscach, w tym u pracodawcy, co znacznie ułatwia cały proces. Do sprawdzania efektów uczenia się mogą być wykorzystane różne metody dostosowane do potrzeb i ograniczeń osób przystępujących do procesu walidacji.

Warto również podkreślić, że szczegółowy opis kwalifikacji, a zwłaszcza efekty uczenia się wraz z kryteriami pomagają określić rozwój kompetencji podczas budowania indywidualnych planów rozwojowych czy naprawczych w organizacji.

Właściciele firmy podróżniczej planują w przyszłości rozszerzyć swoją działalność o inne obszary, takie jak organizacja wesel, imprez okolicznościowych i imprez integracyjnych dla firm. Pomyśleli więc, że w przyszłości to oni mogą złożyć wniosek o włączenie kwalifikacji rynkowej i stać się instytucją certyfikującą dla nowej kwalifikacji, ponieważ w ZSK jest możliwość tworzenia nowych kwalifikacji „szytych na miarę”, czyli ściśle dostosowanych do potrzeb pracodawcy i lokalnego rynku pracy.

Materiały informacyjne dotyczące procesu włączania kwalifikacji rynkowej do ZSK dostępne są na stronie: <http://www.kwalifikacje.gov.pl/materiały-pomocnicze>.

3.4. Perspektywy działań dla firm szkoleniowych. Historia firmy „Pracownia Krawiecka – Innes Lux” jako przykład potencjalnych: IC, PZZJ oraz podmiotu wnioskującego o włączenie kwalifikacji do ZSK

Przedsiębiorstwo „Pracownia Krawiecka – Innes Lux” zajmuje się szyciem na miarę ekskluzywnej odzieży damskiej od ponad 25 lat. W swojej ofercie posiada głównie stroje wizytowe, weselne oraz odzież biznesową, ale realizuje również nietypowe wyroby odzieżowe dla teatrów, branży reklamowej i filmowej. Tworzy odzież na zamówienie klienta na podstawie indywidualnego projektu, rysunku lub zdjęcia. Odszywa pierwowzory modeli na podstawie wykonanych wcześniej szablonów oraz optymalizuje koszty szycia modeli poprzez tworzenie układów kroju. Posiada zespół specjalistów i ekspertów, pracujących w firmie od wielu lat. Dzięki wieloletniej obecności na rynku firma ma ogromne doświadczenie w branży i wypracowała wysoką jakość usług. Przedsiębiorstwo zdobyło również doświadczenie międzynarodowe, współpracując z firmami, które powierzają jej przygotowanie i szycie całych kolekcji. Produkcja odzieży nie jest jedyną formą aktywności przedsiębiorstwa na rynku – od ponad 15 lat firma zajmuje się szkoleniem czeladników przez zatrudnionych mistrzów krawiectwa oraz od blisko 10 lat z powodzeniem prowadzi komercyjne kursy krawiectwa miarowego. Cieszą się one sporym zainteresowaniem i są dodatkowym źródłem dochodu.

Zarządzający firmą dowiedzieli się o istnieniu ZSK i postanowili sprawdzić, czy istnieją kwalifikacje w ich branży. Ze względu na duże zaplecze organizacyjne, narzędziowe i techniczne firmy byli zainteresowani rozwinięciem działalności w obszarze szkolenia profesjonalnej kadry pracowników. W szczególności zainteresowały ich certyfikaty z poziomem PRK i ERK, gdyż coraz częściej przyjmowali na szkolenia osoby z zagranicy, a te oczekiwały certyfikatu, który byłby honorowany i rozpoznawalny nie tylko w Polsce.

W Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji odnaleźli kwalifikację rynkową o nazwie: **Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej**. W informacjach ogólnych, w **krótkiej charakterystyce kwalifikacji** znaleźli dane na temat działań lub zadań, które potrafi wykonywać osoba posiadająca tę kwalifikację (zob. Rys. 52).

Następnie przeanalizowali znajdującą się w drugiej zakładce **Syntetyczną charakterystykę efektów uczenia się** oraz poszczególne **Zestawy efektów uczenia się** (zob. Rys. 53 i 54).

Rysunek 52. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: krótka charakterystyka kwalifikacji

Kwalifikacja - podgląd

Informacje ogólne | Efekty uczenia się | Podmioty | Pozostałe informacje

Nazwa kwalifikacji: Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej

skrót nazwy: Krawiec miarowy damski

Rodzaj kwalifikacji: kwalifikacja cząstkowa

Poziom PRK/ERK: 3

Krótką charakterystyką kwalifikacji, obejmującą informacje o działaniach lub zadaniach, które potrafi wykonywać osoba posiadająca tę kwalifikację

Osoba posiadająca kwalifikację „Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej” jest gotowa do wytworzenia odzieży damskiej na zamówienie klienta, według indywidualnego projektu. Stosuje wiedzę z zakresu antropometrii, konstrukcji, materiałoznawstwa i technologii szycia oraz estetyki i funkcjonalności ubioru, pozwalającą na poprawne uszycie wyrobu odzieżowego, jak również doradztwo klientów przed zatwierdzeniem realizacji projektu.

Osoba posiadająca kwalifikację może prowadzić usługową działalność gospodarczą, realizować nietypowe wyroby odzieżowe dla teatrów, oper, branży reklamowej, branży filmowej, wykonywać realizację kolekcji dyplomowych dla studentów projektowania odzieży oraz realizować kolekcje na potrzeby projektantów mody. Może również pracować jako krawiec wzorcowy w firmie produkującej odzież, a także pracować jako asystent lub samodzielny krawiec w prywatnych zakładach odzieżowych o charakterze rzemieślniczym lub artystycznym.

Akcje

Lista

Eksport

Wydruk

Rysunek 53. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się oraz zestawy efektów uczenia się

Kwalifikacja - podgląd

Informacje ogólne | **Efekty uczenia się** | Podmioty | Pozostałe informacje

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

Osoba posiadająca kwalifikację „Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej” jest przygotowana do samodzielnego wytworzenia różnych typów odzieży damskiej na zamówienie klienta. Organizuje swoje stanowisko pracy, z uwzględnieniem wymogów BHP. Przygotowuje plan wykonania wyrobu odzieżowego, uwzględniając projekt, wymagania i oczekiwania klienta. Lista szczegóły wyrobu, doradza klientów, weryfikuje jego oczekiwania w stosunku do możliwości wykonania wyrobu. Wykonuje konstrukcję formy odzieżowej w odniesieniu do sylwetki klienta. Wykonuje wyrob odzieżowy. Stosuje wiedzę z zakresu antropometrii, konstrukcji, materiałoznawstwa i technologii szycia oraz estetyki i funkcjonalności ubioru, pozwalającą na poprawne uszycie wyrobu odzieżowego. Użytkuje narzędzia, maszyny i urządzenia zgodnie z procedurami i normami BHP. Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane zadania zawodowe.

Zestawy efektów uczenia się

Wyświetlone 1-3 z 3

#	Numer	Nazwa zestawu	Poziom	Nakład pracy
1	1	Przygotowanie do wykonania wyrobu odzieżowego damskiego	3	50
2	2	Wykonanie prototypu wyrobu odzieżowego damskiego	3	140
3	3	Wykonanie wyrobu odzieżowego damskiego	3	130

Akcje

Lista

Eksport

Wydruk

Rysunek 54. Wyszukiwanie informacji o kwalifikacjach: poszczególne efekty uczenia się w zestawach oraz kryteria weryfikacji

Zestaw efektów uczenia się - podgląd

Dane | Historia

Kwalifikacja: Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej

Nazwa zestawu: Przygotowanie do wykonania wyrobu odzieżowego damskiego

Poziom: 3

Orientacyjny nakład pracy [godz.]: 50

Numer zestawu w kwalifikacji: 1

Rodzaj zestawu: obowiązkowy

Poszczególne efekty uczenia się oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Wyświetlone 1-6 z 6

Efekt uczenia się

1. Charakteryzuje zasady BHP obowiązujące na stanowisku pracy
2. Charakteryzuje tkaniny, dzianiny i inne materiały odzieżowe
3. Rozpoznaje typy odzieży
4. Charakteryzuje fasony odzieży damskiej
5. Rozmawia z klientem
6. Wykonuje konstrukcję formy odzieży

Poszczególne efekty uczenia się w zestawach oraz kryteria weryfikacji ich osiągnięcia były zbieżne z umiejętnościami, jakich uczyli uczestników swoich szkoleń. „Pracownia Krawiecka – Innes Lux” znalazła informację o tym, że po publikacji obwieszczenia o włączeniu kwalifikacji rynkowej istnieje możliwość złożenia wniosku o nadanie uprawnień instytucji certyfikującej (IC). Właściciele firmy postanowili złożyć taki wniosek za pośrednictwem ZRK.

Pierwszym krokiem było zapoznanie się z dokładną instrukcją dla podmiotów wnioskujących o nadanie uprawnień do certyfikowania kwalifikacji, którą bez konieczności rejestrowania się i logowania znaleźli na stronie ZRK w zakładce **Dokumenty** (zob. Rys. 55). Po zaznajomieniu się z instrukcją właściciele firmy założyli konto w ZRK i zarejestrowali firmę jako podmiot⁵.

⁵ Żeby złożyć wniosek, należy się zarejestrować i zalogować do ZRK. W razie problemów z logowaniem prosimy o kontakt: rejestr@ibe.edu.pl

Rysunek 55. Dokumenty w ZRK: instrukcje

„Pracownia Krawiecka – Innes Lux” przed wypełnieniem i wysłaniem wniosku zgłosiła się do IBE z prośbą o wsparcie przy wypełnieniu wniosku. Otrzymała informacje o różnych możliwościach wsparcia, takich jak konsultacje telefoniczne i mailowe, możliwości zorganizowania spotkania lub organizacji seminarium dotyczącego IC⁶.

Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację dostępne są w opisie kwalifikacji w pierwszej zakładce: **Informacje ogólne**. Są to kluczowe warunki, które musi spełnić firma, aby uzyskać uprawnienia IC. Określone są szczegółowo metody stosowane w walidacji, zasoby kadrowe – kompetencje osób przeprowadzających walidację, sposób prowadzenia walidacji oraz warunki organizacyjne i materialne niezbędne do prawidłowego prowadzenia walidacji. Kluczowe dla procesu walidacji jest spełnienie zawartych w opisie kwalifikacji wymagań przez wszystkie uprawnione instytucje certyfikujące, które nadają tę samą kwalifikację. Stanowi to gwarancję wiarygodności i zapewnia porównywalności wyników walidacji.

⁶ Pytania związane z IC można kierować na adres mailowy wsparcie.ic@ibe.edu.pl.

Zarządzający „Pracownią Krawiecką – Innes Lux” musieli dokładnie przeanalizować te wymagania i wytyczne, aby określić, czy ich firma jest w stanie je spełnić i udokumentować. Zauważyli, że wymagania nie wyczerpują opisu przebiegu walidacji. Pozwala to każdej instytucji certyfikującej na stworzenie i realizację własnych scenariuszy walidacji uwzględniających opisane wymagania.

W celu złożenia wniosku o nadanie uprawnień IC właściciele firmy musieli wypełnić określony formularz w ZRK. Poprzez zaznaczenie odpowiednich pól zostali we wniosku oświadczenia o braku zaległości z tytułu podatków i składek oraz dotyczące prawdziwości informacji zawartych we wniosku.

Wraz z wnioskiem wnieśli opłatę w wysokości 10 000 zł. Numer rachunku bankowego podany jest na stronie ZRK w zakładce **Warto wiedzieć/Komunikaty/Wnoszenie opłat za wnioski dotyczące ZSK**.

W przypadku podmiotów, które złożyły wniosek o nadanie uprawnień do certyfikowania danej kwalifikacji równocześnie z wnioskiem o włączenie tej kwalifikacji do ZSK, opłata wynosi 5000 zł (wnosi się ją po ogłoszeniu obwieszczenia o włączeniu kwalifikacji do ZSK).

Minister właściwy dla danej kwalifikacji nadaje uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji rynkowej włączonej do ZSK. Złożony wniosek w ZRK podlega ocenie. Jeżeli ocena jest pozytywna, minister nadaje uprawnienie do certyfikowania określonej kwalifikacji w drodze decyzji administracyjnej⁷.

Po uzyskaniu uprawnień IC w rejestrze w zakładce: **Podmioty**, w danej kwalifikacji będzie można zobaczyć nazwę i inne informacje dotyczące instytucji certyfikujących (IC). Instytucja certyfikująca będzie mogła przystąpić do certyfikowania w momencie, gdy kwalifikacja uzyska status **funkcjonującej**. Wówczas w zakładce: **Podmioty** przy danej kwalifikacji będzie można zobaczyć nazwę i inne informacje dotyczące instytucji prowadzących ewaluację zewnętrzną (PZZJ).

Dzięki uzyskaniu uprawnień instytucji certyfikującej dla kwalifikacji **Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej**, dane dotyczące firmy będą łatwo dostępne w ZRK – co zwiększy dostępność oferty szkoleniowej i umożliwi promowanie oferty firmy w kraju i w UE. Firma będzie mogła szkolić i wydawać dokumenty potwierdzające nadanie określonej kwalifikacji (włączonej do ZSK) z poziomem PRK i ERK.

⁷ Schemat procesu nadawania uprawnień do certyfikowania kwalifikacji rynkowej włączonej do ZSK znajduje się na stronie: <http://www.kwalifikacje.gov.pl/jak-zostac-instytucja-certyfikujaca>

„Pracownia Krawiecka – Innes Lux” zainteresowała się również tematyką **włączania kwalifikacji do ZSK**. Analizując informacje przedstawione w ZRK o kwalifikacji Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej, a następnie biorąc udział w procesie uzyskiwania uprawnień instytucji certyfikującej dla kwalifikacji, uznała, że włączanie kwalifikacji do ZSK niesie wiele korzyści zarówno dla firmy, jak również dla osób chcących uzyskać tę kwalifikację.

Uczestnikami szkoleń prowadzonych przez firmę są m.in. osoby, które nigdy wcześniej nie miały doświadczenia związanego z szyciem i projektowaniem ubioru. Zgłaszane przez takich klientów potrzeby to nauczenie się fachu po to, aby móc przerabiać własne stroje zarówno z pojedynczego egzemplarza, jak i przez łączenie kilku różnych (rodzajów tkanin, garderoby itd.), w celu uzyskania określonej stylizacji. Celem kursu jest zatem nauczenie jego uczestników przerabiania odzieży pod wybraną stylizację, z wykorzystaniem podstawowych operacji krawieckich. Kurs trwa 50 godzin. Firma, zachęcając do udziału w kursie, przedstawia go jako unikatowe rozwiązanie, ponieważ uczestnicy nie wykorzystują formy odzieżowej – jest ona każdorazowo tworzona w oparciu o cel, jaki wyznaczy sobie kursant. Uczestnicy wykazujący się kreatywnością, jak również cierpliwością i otwartością na naukę, po zdobyciu certyfikatu ukończenia kursu mają możliwości oferowania swoich usług na rynku, ponieważ istnieje na nie duży popyt.

„Pracownia Krawiecka – Innes Lux” zainteresowała się opisaniem kwalifikacji i złożeniem wniosku o włączenie do ZSK kwalifikacji pod nazwą Przerabianie odzieży pod wybraną stylizację, z wykorzystaniem podstawowych operacji krawieckich.

Na stronie rejestru, w zakładce: **Dokumenty**, została zamieszczona instrukcja dla podmiotów wnioskujących o włączenie kwalifikacji rynkowej. Przedstawiciele firmy pobrali instrukcję, aby zapoznać się ze szczegółowymi krokami.

Działania związane z rejestracją użytkownika i rejestracją podmiotu firma zrealizowała już wcześniej (jako wnioskujący o nadanie uprawnienia do certyfikowania dla kwalifikacji). Dlatego do kolejnych działań wystarczyło zalogowanie się do rejestru i sprawdzenie aktualności danych dotyczących firmy. Dane te powinny być aktualizowane, jeżeli firma posiada uprawnienia IC; jeżeli nie – należy je zaktualizować (kliknąć zakładkę: **Formularze**, a następnie z rozwijanej listy wybrać: **Formularze podmiotów**, zmienić dane i przesłać do podmiotu prowadzącego ZRK, czyli IBE). Po aktualizacji danych można przystąpić do złożenia wniosku o włączenie kwalifikacji rynkowej do ZSK. Ponownie należy rozpocząć od zalogowania, a następnie przejść do zakładki: **Formularze** i wybrać z (z rozwijanej listy): **Formularze kwalifikacji**. Aby rozpocząć procedurę włączania kwalifikacji rynkowej do ZSK, należy kliknąć

przycisk: **Wniosek o włączenie kwalifikacji do ZSK**. Następnie wypełnić pola w poszczególnych zakładkach formularza. Po wypełnieniu wniosku i pozytywnym wyniku oceny formalnej wniosek kierowany jest do oceny merytorycznej, której dokonuje minister właściwy.

Istotne znaczenie w procesie przygotowawczym do opracowania wniosku o włączenie kwalifikacji ma:

- 1) rozpoznanie, jakie podmioty mogą włączyć kwalifikacje do ZSK i na jakich zasadach,
- 2) zapoznanie się z rekomendacjami dotyczącymi opisywania kwalifikacji.

Włączanie kwalifikacji do ZSK odbywa się w różny sposób – w zależności od tego, jakiego rodzaju jest kwalifikacja oraz na jakiej podstawie prawnej i przez kogo jest nadawana.

„Pracownia Krawiecka – Innes Lux” zainteresowana jest kwalifikacją rynkową, która włączana jest decyzją ministrów właściwych dla tych kwalifikacji na wniosek zainteresowanego środowiska (organizacji, stowarzyszenia branżowego, instytucji szkolącej).

Instytut Badań Edukacyjnych wspiera zainteresowane podmioty poprzez bezpłatne doradztwo, warsztaty, szkolenia i seminaria dotyczące włączania kwalifikacji rynkowych do ZSK. Informacje na temat warsztatów mających na celu uzyskanie wsparcia przy wypełnianiu wniosków w systemie informatycznym dostępne są na stronie ZRK <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/> w zakładce: Seminaria i warsztaty.

Rekomendacje dotyczące możliwości opracowania wniosku można czerpać z poradnika „Opisywanie kwalifikacji nadawanych poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego”, zaś szczegółowe informacje dotyczące włączania kwalifikacji rynkowej do ZSK znajdują się w poradniku „Włączanie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji”, które dostępne są m.in. na stronie poświęconej wszystkim publikacjom ZSK: <http://www.kwalifikacje.gov.pl/publikacje-zintegrowanego-systemu-kwalifikacji>

Minister właściwy przekazuje do podmiotu prowadzącego ZRK informację o włączeniu danej kwalifikacji rynkowej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji⁸.

Zarządzający firmą „Pracownia Krawiecka – Innes Lux” zdecydowali się na podjęcie starań o nadanie uprawnień do pełnienia funkcji zewnętrznego zapewniania jakości

⁸ Proces włączania kwalifikacji rynkowej do ZSK został zobrazowany na schemacie, który można odnaleźć na stronie: <http://www.kwalifikacje.gov.pl/faq>

wobec instytucji certyfikujących jednej z interesujących ich kwalifikacji. Uznali bowiem, iż chcą uczestniczyć w ZSK na wiele możliwych sposobów, zaś taka forma działalności opłaca im się z różnych powodów. Ważnym motywem ich decyzji jest to, iż takie działania ugruntowują pozycję firmy na rynku szkoleń. Ponadto spełniają ustawowo określone kryteria, czyli m.in. mają co najmniej 10-letnie doświadczenie w prowadzeniu działalności w zakresie edukacji lub szkoleń, posiadają wewnętrzny system zapewniania jakości przeprowadzanych procesów, dysponują odpowiednio przygotowaną kadrą. Zatrudniane przez nich osoby mają nie tylko wiedzę i doświadczenie w zakresie prowadzenia ewaluacji oraz audytów, ale także wiedzę o zasadach walidacji oraz doświadczenie w zakresie walidacji efektów uczenia się uzyskanych w ramach edukacji formalnej i nieformalnej oraz uczenia się nieformalnego. Mają również ogólną wiedzę na temat ZSK. Co ważne, firma nie jest instytucją certyfikującą kwalifikacje rynkowe należące do grup kwalifikacji certyfikowanych przez te podmioty (IC), których ewaluacją zewnętrzną są zainteresowani zarządzający „Pracownią Krawiecką – Innes Lux”. Listę podmiotów uprawnionych do pełnienia funkcji zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikujących prowadzi minister koordynator ZSK.

Wpis na listę PZZJ ZSK następuje w drodze decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu naboru na listę PZZJ. Minister koordynator ZSK informuje o wynikach naboru na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Równocześnie taka informacja jest podawana do publicznej wiadomości na portalu ZSK i z tego właśnie portalu właściciele firmy czerpali informacje na temat PZZJ. Nie rzadziej niż raz na 3 lata minister koordynator ogłasza na portalu ZSK nabór na listę podmiotów uprawnionych do pełnienia funkcji PZZJ. Okres naboru ustalany jest przez ministra koordynatora ZSK.

Podmioty zainteresowane pełnieniem funkcji PZZJ składają wniosek **za pośrednictwem portalu ZRK**, wypełniając odpowiedni formularz. W tym celu podmiot musi mieć założone konto w ZRK. Prezes firmy „Pracownia Krawiecka – Innes Lux” zdecydował się skorzystać z wcześniej już założonego w ZRK konta w okresie naboru wniosków o wpis na listę PZZJ, gdyż takie wnioski można składać tylko po ogłoszeniu naboru. Wcześniej jednak na stronie głównej rejestru, w dolnym menu, w zakładce **Dokumenty** odnalazł szczegółową instrukcję dla wnioskujących o wpis na listę podmiotów uprawnionych do pełnienia funkcji podmiotu zewnętrznego zapewniania jakości (PZZJ), która pozwoliła mu na bezproblemowe przejście przez proces aplikacyjny.

Złożony wniosek o wpisanie na listę PZZJ podlega ocenie formalnej, której dokonuje podmiot prowadzący ZRK w terminie 14 dni od daty złożenia. Jeżeli PP ZRK

odnotuje braki formalne, wtedy niezwłocznie wzywa wnioskodawcę do ich usunięcia w terminie 30 dni⁹.

Wniosek podlega opłacie. Opłatę w wysokości 2000 zł wnosi się na rachunek bankowy wskazany przez ministra koordynatora Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na portalu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Opłata stanowi dochód budżetu państwa i nie podlega zwrotowi.

Poprawny formalnie wniosek przekazywany jest do ministra koordynatora ZSK, który powołuje komisję do oceny wniosku, a komisja o wynikach swojej oceny informuje ministra koordynatora.

Przykład „Pracowni Krawieckiej – Innes Lux” jako aktywnego podmiotu w ZSK może stanowić inspirację dla innych organizacji. Po rejestracji w ZRK firma zyskała możliwość:

- pełnienia funkcji instytucji certyfikującej dla kwalifikacji włączonej przez inny podmiot: Wytwarzanie odzieży miarowej damskiej,
- włączenia nowej kwalifikacji rynkowej do ZSK z możliwością uzyskania uprawnień IC do certyfikowania kwalifikacji: Przerabianie odzieży pod wybraną stylizację z wykorzystaniem podstawowych operacji krawieckich,
- nabycia uprawnień IC,
- złożenia wniosku o przyjęcie na listę podmiotów uprawnionych do pełnienia funkcji zewnętrznego zapewniania jakości wobec instytucji certyfikujących.

⁹ Jeśli braki nie zostaną usunięte, podmiot prowadzący rejestr przekazuje do ministra właściwego wniosek wraz z informacją o brakach formalnych.

3.5. Funkcje przyszłości

Efektywna modernizacja systemu kształcenia wymaga, by podejmowane w tym celu działania sprostały wyzwaniom współczesności i stanowiły na nie odpowiedź. Jak zostało wskazane we wprowadzeniu do niniejszej publikacji, obecne trendy wymagające szczególnej uwagi są związane m.in. z dynamicznym rozwojem technologii zyskujących na znaczeniu na rynku pracy. W konsekwencji powstają nowe zawody i zanikają niektóre z dawnych, np. w rezultacie automatyzacji czynności wykonywanych dotychczas przez ludzi. Odpowiedzią na te trendy jest idea uczenia się przez całe życie, w której szczególny akcent położony został na rolę edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego. Dla każdego z nas oznacza to zaś, że raz obrana ścieżka rozwoju i kariery może się zmienić, w związku z czym należy myśleć perspektywicznie o możliwych kierunkach rozwijania swoich kompetencji i zdobywania nowych.

Plany związane z przyszłością ZSK i ZRK odpowiadają na wyzwania i wpisują się w europejskie czy ogólnoświatowe trendy myślenia o kształceniu. W ramach prac nad ZSK i ZRK planowane jest przygotowanie trzech aplikacji: 1. Ścieżki rozwoju, 2. Kompas, 3. Szkolnictwo branżowe. Będą one wspierać różne grupy użytkowników systemu w określeniu i wyborze ścieżki kariery: osoby poszukujące pracy, uczniów, rodziców, a także osoby chcące się przekwalifikować czy uzyskać dodatkowe kwalifikacje.

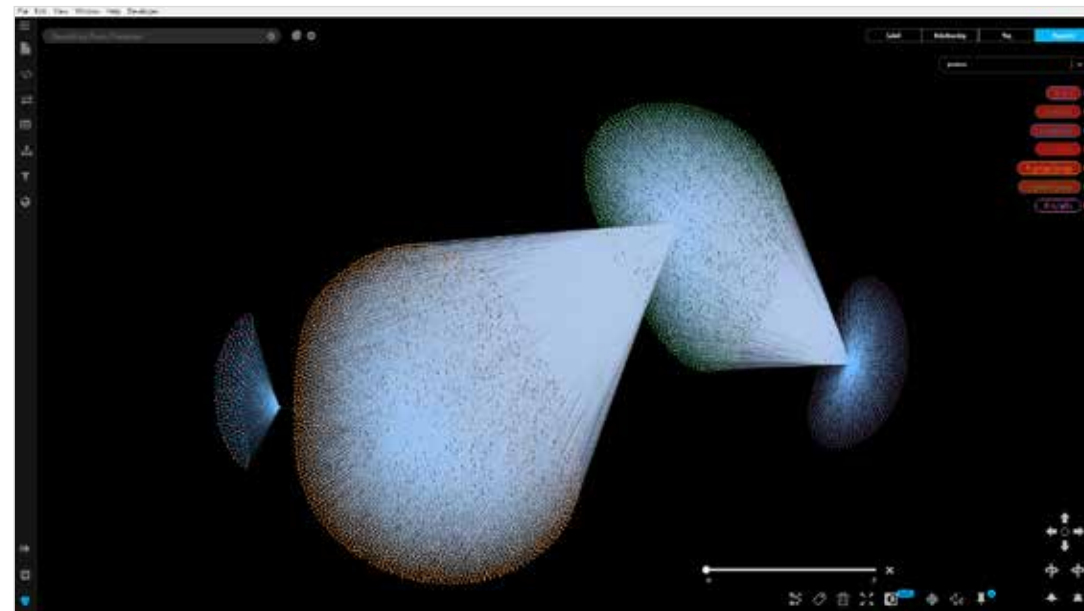
Ogólnym celem aplikacji jest dostarczenie narzędzi, które pozwolą łatwiej podejmować ważne decyzje dotyczące uczenia się przez całe życie, znaleźć wieloaspektowe podobieństwa i relacje między kwalifikacjami, wyznaczyć możliwe ścieżki kształcenia na podstawie kompetencji, zainteresowań i potrzeb użytkowników. To wszystko będzie łatwiejsze dzięki wykorzystaniu narzędzi komputerowych oraz metod sztucznej inteligencji.

Ścieżki rozwoju

Celem aplikacji „Ścieżki rozwoju” będzie zilustrowanie zależności między kwalifikacjami w postaci drogi kształcenia zgodnej z zainteresowaniami i potrzebami użytkownika. Mogą one wiązać się z posiadanymi przez niego kwalifikacjami i umiejętnościami, ale także zamiarem zmiany branży czy ambicją zdobycia wymarzonej pracy. Aplikacja pokaże, jak od danej kwalifikacji przejść do innej, przedstawi kwalifikacje najbardziej podobne, a także wskaże całe grupy kwalifikacji podobnych pod określonym względem.

W założeniach będzie to interaktywna mapa kwalifikacji (bardziej przypominająca mapę nieba) pozwalająca użytkownikowi na przejrzenie systemu kwalifikacji pod kątem istniejących między nimi relacji i zachodzących między nimi zależności. Ponieważ kwalifikacji – podobnie jak wiążących je relacji – jest bardzo dużo, celem aplikacji będzie umożliwienie użytkownikowi przedstawienie ich w czytelny i ograniczony sposób w postaci grafu (zob. Rys. 56).

Rysunek 56. Wizualizacja ponad 8000 kwalifikacji wraz z relacją poprzedzania

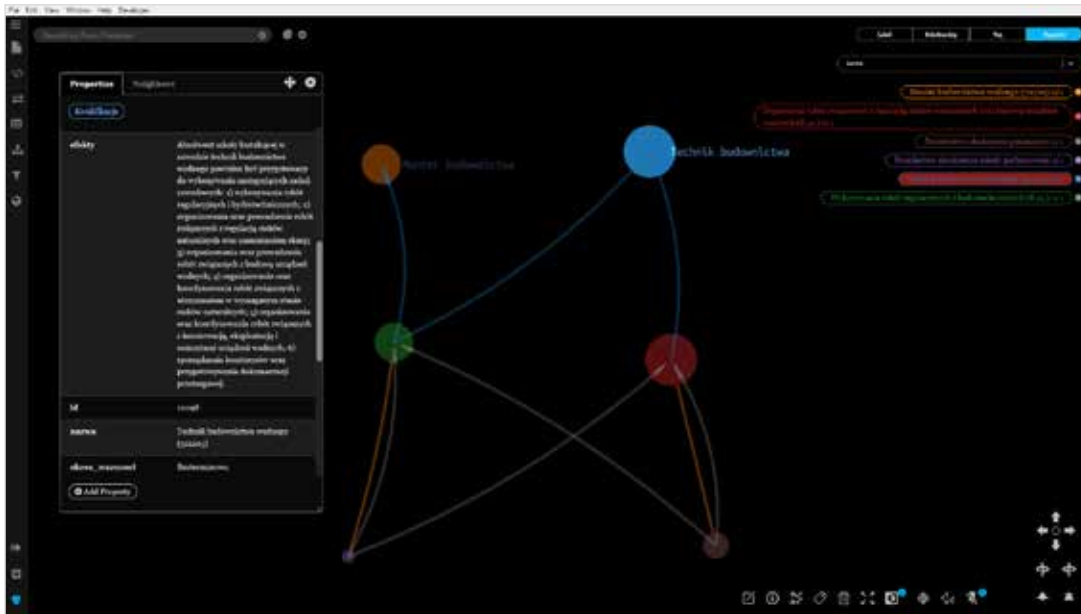
Punkty reprezentują kwalifikacje, natomiast linie – relację poprzedzania (rysunek poglądowy ilustrujący podstawę do opracowania bardziej zindywidualizowanych ścieżek).

Podstawowym zadaniem aplikacji będzie zatem: umożliwić korzystającemu z niej dobór odpowiedniego podzbioru z całego zestawu informacji, określić niejako swoje położenie w złożonym układzie, odczytać informacje o relacjach między kwalifikacjami (np. poprzedzająca, składowa, wymagana, podobna) – zwłaszcza sąsiadujących z określonym punktem – i w końcu wyróżnić ścieżkę rozwoju dostosowaną do sytuacji wyjściowej użytkownika.

Przypuśćmy, że Adam interesuje się budownictwem wodnym i chciałby zorientować się w możliwych ścieżkach rozwoju, ale ograniczonych do szkolnictwa branżowego. Korzystając z aplikacji, będzie w stanie wyświetlić drogę, poczynwszy od ośmioletniej szkoły podstawowej czy gimnazjum, przez kwalifikacje cząstkowe będące składowymi kwalifikacji pełnych: Montera budownictwa wodnego i Technika budownictwa wodnego (zob. Rys. 57).

Rysunek 57. Wizualizacja przykładowych ścieżek rozwoju

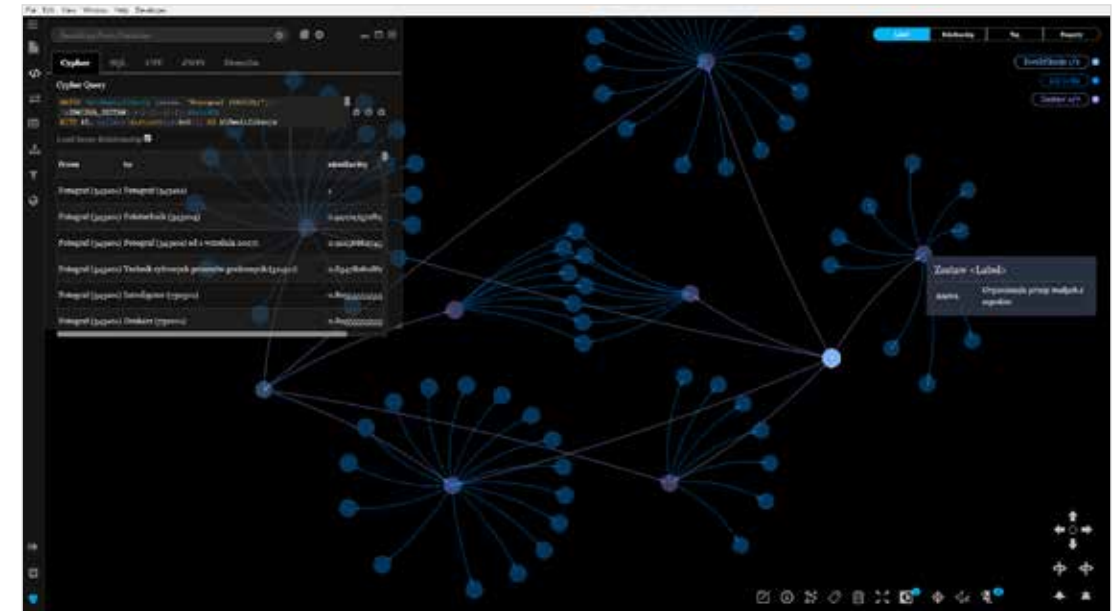
Punkty reprezentują kwalifikacje (legenda opisująca nazwy znajduje się po prawej stronie), linie niebieskie reprezentują relację bycia składową, pomarańczowe – relację poprzedzania, szare – alternatywne ścieżki (rysunek poglądowy ilustrujący działanie planowanej aplikacji).

Rozważmy drugi przypadek. Jola uzyskała kwalifikację Fotograf i zastanawia się, w jaki sposób najmniejszym kosztem (nakładem czasu) mogłaby uzyskać inną kwalifikację. Korzystając z aplikacji, Jola będzie w stanie wyświetlić listę najbardziej podobnych kwalifikacji do danej oraz określić, jakie są między nimi różnice (zob. Rys. 58).

Na ilustracji możemy odczytać, że najbardziej podobne do kwalifikacji Fotograf są kwalifikacje Fototechnik, Technik cyfrowych procesów graficznych, Introligator oraz Drukarz. Natomiast porównanie kwalifikacji Fotograf oraz Fototechnik pozwala określić, że Fototechnik zawiera zestaw Organizacja pracy małych zespołów, którego nie zawiera kwalifikacja Fotograf (po najechaniu kursorem na węzeł reprezentujący zestaw wyświetla się jego opis; analogiczny rezultat można uzyskać po najechaniu kursorem na węzeł kwalifikacji i efektu uczenia się).

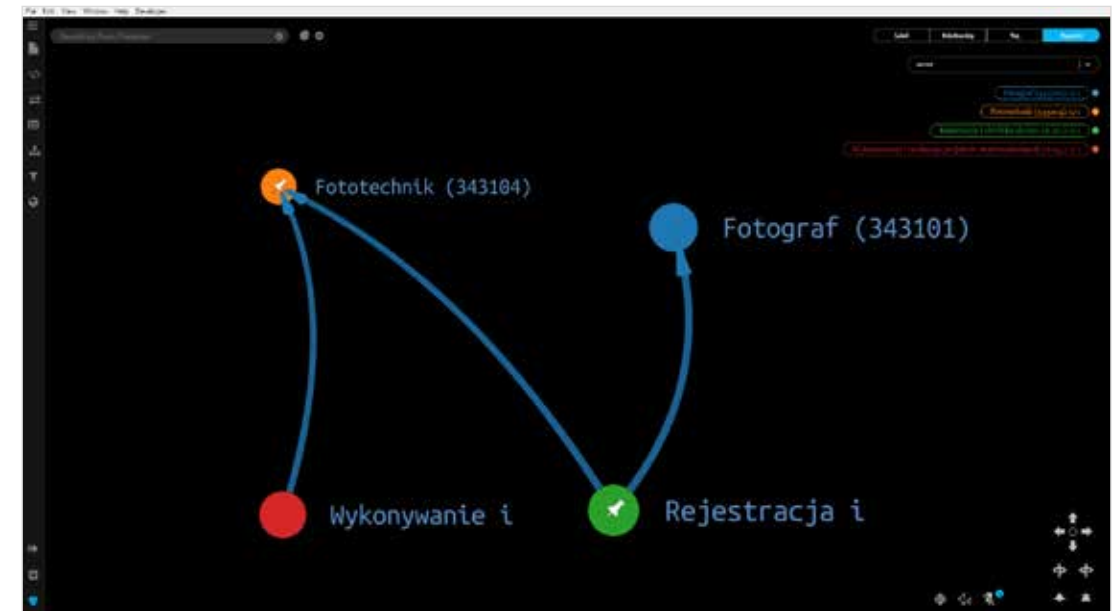
Aplikacja pozwoli także wyświetlić cząstkowe kwalifikacje składowe, dzięki czemu widać, że kwalifikacja Fototechnik wymaga uzyskania wcześniej innych kwalifikacji, np. Wykonywanie i realizacja projektów multimedialnych (obok kwalifikacji Rejestracja i obróbka obrazu, która jest kwalifikacją poprzedzającą zarówno dla Fototechnika, jak i Fotografą) (zob. Rys. 59).

Rysunek 58. Wizualizacja listy podobnych kwalifikacji wraz z wyświetleniem efektów uczenia się oraz wspólnych zestawów efektów uczenia się

Punkty jasnoniebieskie to kwalifikacje, fioletowe – zestawy efektów uczenia się, ciemnoniebieskie – efekty uczenia się (rysunek poglądowy ilustrujący działanie planowanej aplikacji).

Rysunek 59. Wizualizacja kwalifikacji wraz z kwalifikacjami składowymi (rysunek poglądowy ilustrujący działanie planowanej aplikacji)

Kompas

Aplikacja „Kompas”, podobnie jak aplikacja „Ścieżki rozwoju”, umożliwi użytkownikowi zorientowanie się w przestrzeni kwalifikacji i ułatwi dokonanie wyboru w kontekście zainteresowań i kompetencji użytkownika. Jednakże „Kompas” nie będzie koncentrował się na wizualizacji tego, jakie relacje i zależności zachodzą między kwalifikacjami, lecz będzie umożliwiał ogólne spojrzenie na kwalifikacje przez pryzmat z góry określonych filtrów. Można powiedzieć, że będzie to obraz bardziej statyczny, ale przekrojowy i usystematyzowany.

Mechanizmy aplikacji pozwolą filtrować kwalifikacje i wyświetlić tylko te należące do określonej dziedziny lub branży (np. rolnictwo, IT), dotyczące danego sposobu wykonywania pracy (praca biurowa, praca z roślinami), określone przez obiekty, z którymi wiąże się wykonywanie danej pracy (samochody, zwierzęta, biżuteria).

Nałożenie filtrów wymaga wcześniejszego opracowania danych (opisów kwalifikacji), dokonania automatycznych porównań, odniesień do zewnętrznych klasyfikacji itp. W tym celu wykorzystywane są algorytmy przetwarzania języka naturalnego, a także algorytmy uczenia maszynowego, by rozwiązanie mogło uwzględniać kwalifikacje włączane w przyszłości do ZSK.

W wypadku tej aplikacji planowany jest także wariant ograniczony do kwalifikacji należących do szkolnictwa branżowego. Aplikacja ta będzie skierowana do szerokiego grona odbiorców, w szczególności jednak do nauczycieli i rodziców dzieci poszukujących wyboru właściwej drogi kształcenia po ukończeniu szkoły podstawowej.

Wirtualne doradztwo

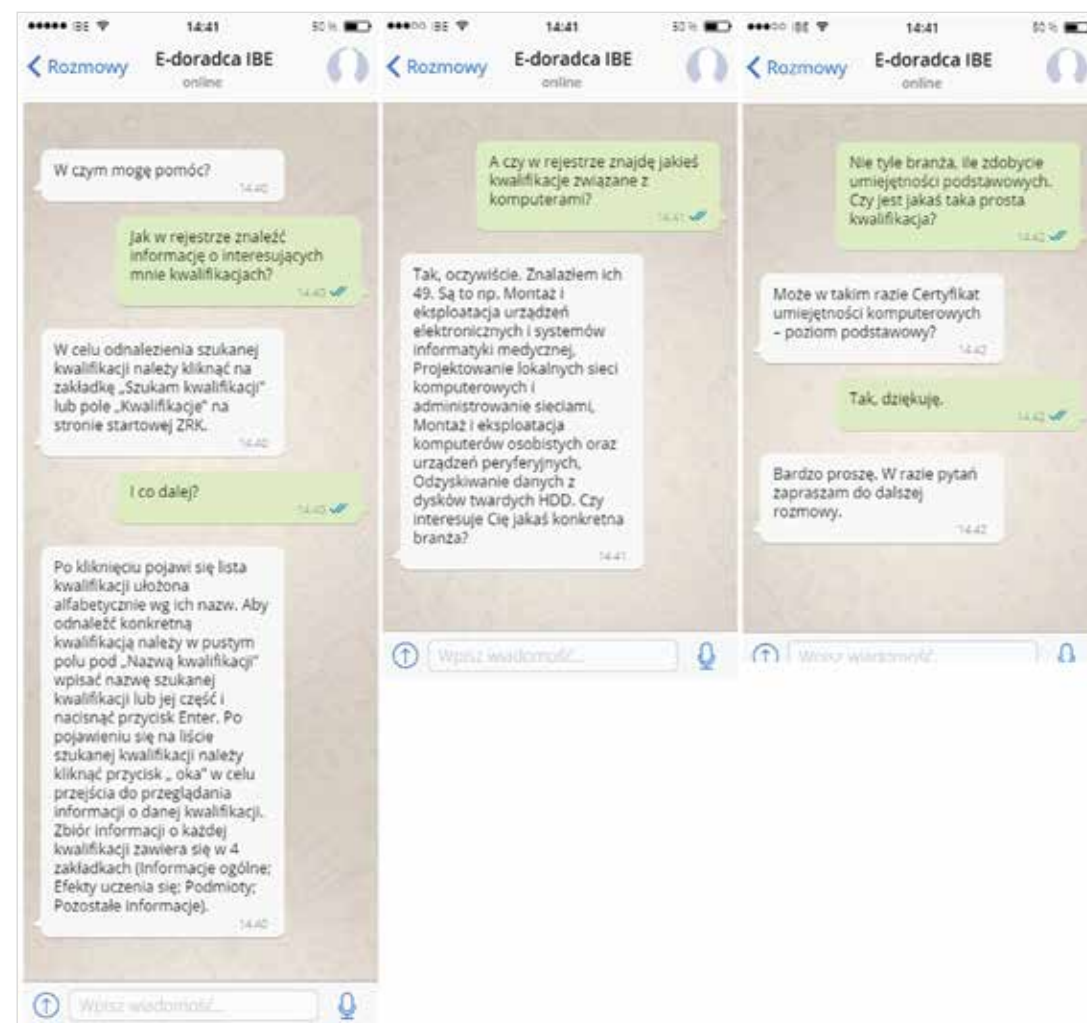
Plany modernizacji ZRK sięgają dalej. Oprócz funkcji związanych z przygotowywanymi aplikacjami pojawią się inne, których wdrożenie jest planowane w kolejnych projektach. Prace koncepcyjne trwają już teraz i są także związane z metodami sztucznej inteligencji.

Planowane jest opracowanie aplikacji wirtualnego doradcy posiadającego interfejs tekstowy, czyli tzw. chatbota. Wirtualny doradca pomoże użytkownikowi wyszukać interesujące go informacje przez wykorzystanie sformułowań wyrażonych w języku naturalnym (w języku polskim). Zgodnie z zamierzeniami chatbot nie tylko ułatwi użytkownikom korzystanie z portalu i umożliwi rozmowę dotyczącą kwalifikacji, lecz także będzie w stanie udzielić porad zawodowych. Ta ostatnia funkcja będzie możliwa dzięki zaimplementowaniu w wirtualnym doradcy scenariuszy

przygotowanych we współpracy z doradcami zawodowymi i na podstawie materiałów zawodoznawczych.

Poniżej zaprezentowane zostały grafiki z przykładową konwersacją (zob. Rys. 60).

Rysunek 60. Wizualizacja przykładowej konwersacji z wirtualnym doradcą ZRK (rysunek poglądowy ilustrujący działanie planowanej aplikacji)

Zakończenie

Publikacja „Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji jako narzędzie wspierające rozwój edukacyjno-zawodowy” miała na celu przedstawienie aktualnie wdrażanych projektów systemowych – ZSK i ZRK – oraz ich użyteczności w odniesieniu do możliwości nabywania (przez osoby zainteresowane) czy też nadawania (przez uprawnione podmioty) kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy.

Przedstawiono w niej również funkcjonalności dla osób zainteresowanych zdobyciem kwalifikacji oraz podmiotów aktywnie zasilających ZRK w dane (włączanie kwalifikacji, nabycie uprawnień IC lub PZZJ).

Do nowości na polu projektowania ścieżki edukacyjno-zawodowej można zaliczyć:

- znaczenie kwalifikacji (rodzaj, przypisany poziom PRK, opis poprzez efekty uczenia się odnoszące się do konkretnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) oraz możliwości jej zdobywania w różny sposób (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne),
- procesy umożliwiające zdobycie kwalifikacji (m.in.: walidacja, certyfikacja), w tym samodzielnego (lub przy wsparciu doradcy) przygotowania się do etapów walidacji (identyfikowanie, dokumentowanie, weryfikacja) i certyfikacji,
- zdefiniowanie w Ustawie o ZSK roli instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie ZSK, a przede wszystkim dbających o jakość nadawanych kwalifikacji (w tym rozwiązań organizacyjnych, materialnych, kadrowych etc.).

W perspektywie kolejnych lat możliwe będzie korzystanie z aplikacji przedstawionych w niniejszej publikacji, tj.: „Ścieżki rozwoju”, „Kompas”, oraz „Wirtualny doradca”.

Wyzwania zmieniającego się świata wymagają nabycia postawy stałego uczenia się, która dla osób chcących efektywnie funkcjonować na rynku pracy może być doskonałą inwestycją we własny rozwój edukacyjno-zawodowy. Poszukiwanie mechanizmu dopasowania popytu do podaży kompetencyjnej to wyzwanie dla wdrażanego systemu – ZSK i rejestru – ZRK. Znaczące w procesie dopasowania kompetencyjnego są możliwości realizowania usług z wykorzystaniem ZRK i aplikacji powstających na bazie jego funkcjonalności.

Zachęcamy do stałego analizowania zasobów ZRK, w tym tworzonych rozwiązań.

Literatura

Chłoń-Domińczak, A., Sławiński, S., Kraśniewski, A. i Chmielecka, E. (2018). *Polska Rama Kwalifikacji*. Warszawa: IBE.

Czarnik, S. i in. (2019). *Bilans Kapitału Ludzkiego – Aktywność zawodowa i edukacyjna dorosłych Polaków wobec wyzwań współczesnej gospodarki – Raport podsumowujący VI edycję badania BKL w latach 2017–2018*. Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Uniwersytet Jagielloński.

Gmaj, I., Grzeszczak, J., Leyk, A., Pierwieniecka, R., Sławiński, S., Tauber, M. i Walicka, S., (2016). *Walidacja – nowe możliwości zdobywania kwalifikacji*. Warszawa: IBE.

Królik, K., Sławiński, S., Stęchły, W. (2018). *Włączanie kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji*. Warszawa: IBE.

Parlament Europejski, Rada Unii Europejskiej (2008). Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie. Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, C 155, 8.7.2009, s. 11–18.

Sławiński, S. (2017a). *Mała encyklopedia ZSK*. Warszawa: IBE.

Sławiński, S. (2017b). *Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji*. Warszawa: IBE.

Sławiński, S. (red.). (2018). *Polska Rama Kwalifikacji. Poradnik użytkownika*. Warszawa: IBE.

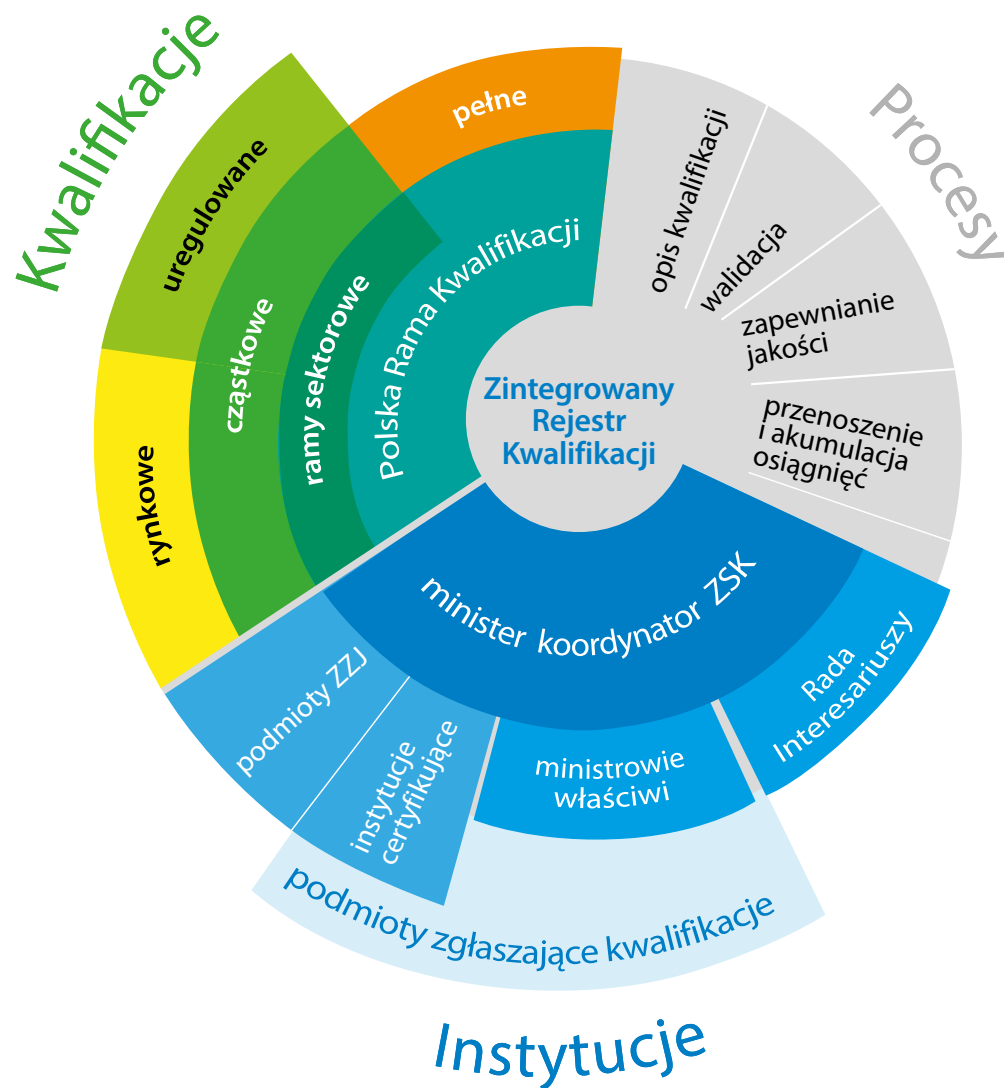
Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 534 i 1287).

Ziewiec-Skokowska, G., Danowska-Florczyk, E., Saryusz-Wolski, T., Poczmańska, A., Bordzioł, P., Tauber, M., Gmaj, I. i Marszałek A. (2018). *Opisywanie kwalifikacji nadawanych poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego*. Warszawa: IBE.

Ziewiec-Skokowska, G., Stęchły, W., Danowska-Florczyk, E., Marszałek, A. i Sławiński, S. (2017). *Przypisywanie poziomu PRK do kwalifikacji*. Warszawa: IBE.

DODATEK – NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE O ZSK

Zintegrowany System Kwalifikacji

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK) – to rejestr publiczny, prowadzony w systemie teleinformatycznym, ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Gromadzone są w nim ważne informacje o wszystkich kwalifikacjach nadawanych w Polsce włączonych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, a także informacje o instytucjach powiązanych z kwalifikacjami.

Polska Rama Kwalifikacji (PRK) – służy do klasyfikowania kwalifikacji włączonych do ZSK według poszczególnych poziomów PRK. Jest to opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających poziomom europejskich ram kwalifikacji. Opis sformułowany jest za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Sektorowe Ramy Kwalifikacji (SRK) – zgodnie z Ustawą o ZSK to opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży. Poziomy sektorowych ram kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom PRK i pokazują, jak poszczególne zapisy Polskiej Ramy Kwalifikacji powinny być interpretowane w odniesieniu do danego sektora. Charakterystyki poziomów kwalifikacji w sektorowych ramach są bardziej szczegółowe niż w PRK, ponieważ odnoszą się do danego sektora, branży czy dziedziny działalności.

KWALIFIKACJE

Kwalifikacja – to zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. Posiadane efekty uczenia się (wymagania) stają się kwalifikacją dopiero po ich sprawdzeniu (walidacji) i wydaniu formalnego potwierdzenia (certyfikatu, dyplomu, świadectwa).

Kwalifikacje pełne – nadawane są wyłącznie w ramach systemów oświaty i szkolnictwa wyższego po ukończeniu określonych etapów kształcenia (czyli szkoły albo studiów). Przykład kwalifikacji: świadectwo dojrzałości, dyplom doktora nauk społecznych w zakresie socjologii.

Kwalifikacje częściowe – to wszystkie kwalifikacje włączone do ZSK, które nie są kwalifikacjami pełnymi. Mogą być tworzone zarówno w systemach oświaty szkolnictwa wyższego, jak i poza nimi. Mogą stanowić uzupełnienie kwalifikacji pełnej, poszerzające lub pogłębiające przygotowanie do wykonywania zawodu. Mogą to

być kwalifikacje: wyodrębnione w zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego prowadzonej przez Ministra Edukacji Narodowej; kwalifikacje potwierdzone dyplomami mistrza oraz te kwalifikacje czeladnicze, które nie są wymienione w ustawie o ZSK w wykazie kwalifikacji pełnych; kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych; kwalifikacje nadawane po ukończeniu innych form kształcenia prowadzonych przez uczelnie, instytuty naukowe PAN i instytuty badawcze; kwalifikacje uregulowane i kwalifikacje rynkowe.

Kwalifikacje rynkowe – kwalifikacje nieuregulowane przepisami prawa, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej. Są to kwalifikacje wypracowane przez różne środowiska (organizacje społeczne, zrzeszenia, korporacje lub inne podmioty) na podstawie zgromadzonych przez nie doświadczeń. Kwalifikacje te mogą, ale nie muszą być włączane do ZSK. O włączeniu decyduje minister właściwy dla kwalifikacji w odpowiedzi na inicjatywę zainteresowanego środowiska. Przykład kwalifikacji: montowanie stolarki budowlanej.

Kwalifikacje uregulowane – kwalifikacje ustanowione odrębnymi przepisami, których nadawanie odbywa się na zasadach określonych w tych przepisach, z wyłączeniem kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty i systemie szkolnictwa wyższego. Przykład kwalifikacji: prawo jazdy, dyplom nurka, patent żeglarza jachtowego.

INSTYTUCJE

Instytucja certyfikująca (IC) – zgodnie z Ustawą o ZSK instytucją certyfikującą może zostać każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, który spełnia określone w niej kryteria, w tym między innymi zapewnia warunki organizacyjne i kadrowe umożliwiające odpowiednie przeprowadzenie walidacji. Uprawnienia do certyfikowania kwalifikacji rynkowej nadaje minister właściwy dla danej kwalifikacji na podstawie decyzji administracyjnej i dotyczą one certyfikowania konkretnie wskazanej kwalifikacji.

Podmiot zewnętrznego zapewnienia jakości (PZZJ) – to instytucja, której minister właściwy powierzył funkcję zewnętrznego zapewnienia jakości wobec instytucji certyfikującej. PZZJ zajmuje się wsparciem instytucji certyfikujących w odpowiednim prowadzeniu działań związanych z walidacją i certyfikowaniem. Prowadzi ciągły monitoring działań IC oraz okresową ewaluację zewnętrzną tych działań.

Minister koordynator Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji – funkcja ustanowiona w ustawie o ZSK. Funkcję tę pełni minister edukacji narodowej. Do jego zadań należy: projektowanie rozwiązań organizacyjno-technicznych dla ZSK

z uwzględnieniem planowanych kierunków jego rozwoju, wspomaganie ustalania właściwości ministrów dla poszczególnych kwalifikacji, monitorowanie funkcjonowania ZSK, opracowywanie na wniosek Rady Ministrów raportów dotyczących ZSK, upowszechnianie wiedzy o ZSK, prowadzenie portalu ZSK.

Minister właściwy – każdy minister kierujący działem administracji rządowej (dla kwalifikacji należących do tego działu). Zgodnie z ustawą o ZSK pełni kluczową funkcję gospodarza w stosunku do tych kwalifikacji. Odpowiada za włączanie do ZSK należących do jego działu kwalifikacji uregulowanych i rynkowych, nadaje uprawnienia do certyfikowania i powierza funkcję PZZJ, dokonuje okresowych przeglądów kwalifikacji rynkowych należących do jego działu, sprawuje nadzór nad nadawaniem kwalifikacji i zapewnianiem jakości tego procesu, współpracuje z ministrem koordynatorem ZSK w sprawach związanych z funkcjonowaniem ZSK.

Rada Interesariuszy (RI) – jest organem opiniodawczo-doradczym ministra koordynatora ZSK. Jej zadaniem jest wspieranie ministra edukacji narodowej (jako ministra koordynatora ZSK) w zapewnianiu spójności i porównywalności rozwiązań funkcjonujących w ramach ZSK oraz w wyznaczaniu kierunku rozwoju ZSK. Monitoruje funkcjonowanie systemu, opiniuje projekty przepisów prawnych dotyczących ZSK, proponuje usprawnienia w zakresie rozwiązań systemowych w ZSK, opiniuje rekomendacje ekspertów dotyczące przypisania poziomu PRK do kwalifikacji uregulowanych i rynkowych (które mają być włączone do ZSK), opiniuje także propozycje włączenia sektorowych ram kwalifikacji do ZSK.

PROCESY

Opis kwalifikacji – w Ustawie o ZSK przedstawiono wymagania odnoszące się do opisu kwalifikacji rynkowej. Zawiera on informacje dotyczące kwalifikacji włączonej do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Najważniejszą częścią opisu jest przedstawienie wymaganych dla kwalifikacji efektów uczenia się, to znaczy: zakresu wiedzy, którą musi dysponować osoba ubiegająca się o kwalifikację; umiejętności, które musi mieć opanowane; zasad postępowania, które musi przyswoić. Zawiera informacje, takie jak m.in.: dane na temat zapotrzebowania na kwalifikację, informacje o warunkach, które musi spełnić osoba ubiegająca się o kwalifikację oraz o instytucjach certyfikujących i sposobie walidowania.

Walidacja – sformalizowany proces sprawdzania, czy wymagane dla kwalifikacji efekty uczenia się zostały osiągnięte; sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.

Certyfikowanie – zostało zdefiniowane w Ustawie o ZSK jako proces, w wyniku którego osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, po uzyskaniu pozytywnego wyniku walidacji, otrzymuje od uprawnionego podmiotu certyfikującego dokument potwierdzający nadanie określonej kwalifikacji.

Zapewnianie jakości – procesy dotyczące zasad postępowania, procedur, metod oraz rozwiązań organizacyjnych służących zapewnianiu poprawności walidacji i certyfikowania oraz ich doskonaleniu.

Wewnętrzne zapewnianie jakości – dotyczy zasad postępowania, procedur, metod oraz rozwiązań organizacyjnych służących zapewnianiu poprawności walidacji i certyfikowania oraz doskonaleniu tych procesów. Wewnętrzne zapewnianie jakości polega na stosowaniu rozwiązań organizacyjnych i procedur gwarantujących odpowiednie do sytuacji oddzielenie kształcenia i szkolenia od walidacji.

Zewnętrzne zapewnianie jakości – oznacza monitorowanie i okresową ewaluację czynności związanych z nadawaniem kwalifikacji, wykonywane przez podmiot zewnętrzny wobec instytucji certyfikującej. Zewnętrzne zapewnianie jakości wzmacnia przestrzeganie standardów w zakresie nadawania kwalifikacji i wspomaga instytucje certyfikujące w doskonaleniu procesów związanych z walidacją i certyfikowaniem.

Akumulowanie osiągnięć – gromadzenie potwierdzonych (w wyniku walidacji) zestawów efektów uczenia się, które wchodzi w skład wymagań określonych w opisie kwalifikacji. Efekty uczenia się mogą być potwierdzone (i akumulowane) wyłącznie jako wyodrębnione zestawy określone w opisie kwalifikacji.

Przenoszenie osiągnięć – uznawanie przez instytucję certyfikującą pozytywnego wyniku walidacji (poszczególnych zestawów efektów uczenia się) przeprowadzonej przez inne instytucje. Ustawa o ZSK daje instytucji certyfikującej możliwość uznania osiągnięć, które nie były walidowane pod jej nadzorem na podstawie dokumentu potwierdzającego nadanie innej kwalifikacji. Przenoszenie osiągnięć umożliwia rezygnację z powtarzania walidacji efektów, które zostały wcześniej poddane procesowi walidacji.

